

'Én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo koni s'ín kiskii San Lucas

'Én xi kiskii-la Teófilo jè Lucas

¹ Kjoa kixi xi komà jjiin naxandá it'aà ts'e Cristo, jye kjin ma-ne xita xi kiskii chiba ² koni s'ín tsakóya-najen jña xita xi xkon kijtseè-ne skanda tãts'en-la kjoa, tijña-ne xi kis'e-la xá nga kisika'bí 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo. ³ Ngaji Na'én Teófilo xi 'ño ndeè, tikoáá 'an, ndaà sasén-na nga tikji-lè xojon jè, koni s'ín tjín nga jngoò ìjngoò skoya kjoa; ndaà tsohotsji-jñaà yije skanda tisa tãts'en-la kjoa ⁴ mé-ne nga isa ndaà jcha-ne kjoa kixi xi ngui kos'ín tjín, jña 'én xi k'oas'ín tsakóya-lè xita.

'Én xi kiichja jngoò àkjale-la Nainá nga iskan jts'ín Juan xi kis'iin bautizar xita

⁵ Koi nachrjein k'e nga jè tjina xitaxá ítjòn Herodes ján nangui Judea, tjina jngoò no'mii xi Zacarías 'mì xi tje-la ts'e Abías. Jè Zacarías tjín-la chjoón xi Elisabet 'mì xi tikoá tje-la ts'e Aarón. ⁶ Jña ingajò, xita kixi-né nga nguixkon Nainá. Síkitasòn yije-né ngats'iì kjotíxoma-la Nainá. ⁷ Tsjin-la ixti; jè Elisabet, chjoón 'ndi-né; ingajò, jyeé 'ño xita jhínga.

⁸ Jngoò nachrjein, jña xita no'mii xi síxakjoò Zacarías, jña tsako-la nga kisixá nguixkon Nainá.

⁹ Koni s'ín tjín kjotíxoma xi ts'e no'mii Israel,

tsako-la suerte Zacarías nga jahas'en ni'ya tsjeè-la Nainá, ya iya ingo ítjòn, nga jè kòkà chrjongó-la Nainá. ¹⁰ Jè hora k'e nga tì chrjongó-la Nainá ngats'iì xità naxandá, yaá títsajna ndítsin nga nchichjat'aà-la Nainá. ¹¹ Jè Zacarías tsatsejèn jn-goò-la àkjale-la Nainá xi síjna kixi ya ngobà kixi-la ñánda tìsòn chrjongó-la Nainá. ¹² Jè Zacarías k'e nga kijtseè, tà kjòxkón-la, tà kitsakjòn-né. ¹³ Tanga jè àkjale-la Nainá kitsò-la:

—Ngaji, Zacarías, kì tsakjoòn-jèn; jè kjoa bìtsi'ba-lè jye kina'yà-la; jè chjoón-lè Elisabet, jts'ín jngoò-la ki'ndí x'in; k'oaá s'ín kí'taà 'ín-la nga Juan k'oín. ¹⁴ 'Ñó s'e-lè kjotsja. Koi kjoa-la nga jè ki'ndí xi jts'ín, kjìn xità kjotsja-la. ¹⁵ Xità ítjòn kájna nga nguixkòn Nainá; mikìi xán sk'oi nga xó k'oaá s'ín kitjaàjìn-ne; Inìma Tsjeè-la Nainá sijiìn inìma-la skanda tik'e-ne nga tisa tíjna'ya'ma indso'ba nea-la. ¹⁶ Xi it'aà ts'e, kjìn xità naxandá Israel koófat'aà-la Nainá. ¹⁷ Jè kjoì ítjòn-la Na'èn-ná. Sijiìn inìma-la nga'ño xi kisikjeén jè Elías xità xi kùchja ngajo-la Nainá. Inìma-la xità jchínga, 'nchán sùikítsajnakò ixti-la. Jña xità xi tájaàjìn tjín inìma-la nga mìkù síkitasòn, sùikjatjìya-la kjohítsjeèn-la mé-ne nga s'e-la kjoa chjìne xi tjín-la xità kixi. K'oaá s'ín sùikíyijòndaà xità naxandá mé-ne nga kítsajnandaà-ne k'e nga kjoì Na'èn-ná.

¹⁸ Zacarías kitsò-la jè àkjale:

—¿Kó s'ín skoeè-na tsà kixi kjoa? 'An, jye 'ño xità jchínga; tìkooá chjoón-na jye tífehetaà nachrjein-la.

¹⁹ Jè àkjale kitsò:

—'An-ná Gabriel xi tìjnaa nguixkon Nainá; kisikasén-na nga kichjàkò-lè, tsjaà-lè 'én ndaà-la Nainá. ²⁰ I'ndeì, kijna chisín-né, mìkì koma kìnókjoì skanda k'e nga kijchò nachrjein nga kítasòn 'én koi, koií kjoa-la nga mìkì kòmokjeín-lè 'én-na xi kàxan-lè.

²¹ Jñà xità naxandá, nchikoña-la Zacarías. Kjànangui-la xíkjin nga tífchrjein-la nga mìkì xátì bitjo-ne ni'ya tsjeè-la Nainá. ²² K'e nga jye itjo-ne jyeé kjòchisín; mì tì kii ma chja-ne; jñà xità xi nchikoña-la kis'ejiin-la nga tjin kjoa xi kijtseè ya iya ni'ya tsjeè-la Nainá; Zacarías tà jmeé chisín-isa tsja. K'oaá s'ín tsibijna nga mìkì komà kichja.

²³ Zacarías, k'e nga jye kisisòn jñà nachrjein nga kisikitasòn xá-la, kii-ne ni'ya-la. ²⁴ K'e nga komà iskan, jè chjoón Elisabet, ki'ndí ts'a; 'òn sá mì tì kii itjo-ne ni'ya-la. Kitsò: ²⁵ “K'oaá s'ín kisikò-na jè Nainá xi it'aà ts'an: kijtseè imaá-na nga kitsjaà-na kjondaà-la mé-ne nga mì kii tì kochrjekàngui-na xita.”

Kii komà k'e nga jngò àkjale tsibénojmi nga iskan jts'in jè Jesús

²⁶ K'e nga ijchò joòn sá, jè àkjale Gabriel, Nainá kisikasén jngò naxandá xi chja-ne Galilea ñanda 'mì Nazaret. ²⁷ Kikon jngò chjoón xongó xi tjin-ne nga jè kixan-kò jngò xità xi 'mì José xi tje-la ts'e xitaxá ítòn xi ki'mì David. Jè 'ín-la chjoón xongó, María 'mì. ²⁸ Jè àkjale, k'e nga jahas'en ni'ya nga kijtseèxkon María, kitsò-la:

—;Ndaà-lè, ngaji xi ji kitjoé-lè kjondaà jè! Nainá tijnakò-lè. Ngaji xi ndaà kjòchikon-t'in mì k'oaá-ne koni íchjin xi kj'eí.

29 Jè Maríá k'e nga kijtseèxkon, tà kjòxkón-là koni s'ín kitsò-là jè àkjale; kisikítsjeèn kó tsòya-ne nga kos'ín j'ìi síhixat'aà-ne. 30 Jè àkjale kitsò-là:

—María, kì tsakjoòn-jèn, jye kitjoé-lè kjondaà nga nguixkòn Nainá. 31 I'ndeì kòxk'én-né, ki'ndí jchà jngoìi. K'oaá s'ín kí't'ìi 'ín-là nga Jesús k'oín. 32 Xità ítjòn koma; Ki'ndí-là Nainá k'oín xi isa 'ño 'nga tíjna; Nainá, jè sùngatsja kjotíxoma-là. Xitàxá ítjòn kíjna koni s'ín tsibìjna David xi xità jchínga-là komà. 33 Jè kotíxoma-là naxandá Israel. Kjotíxoma-là mì kì kjoehet'aà nità kjé-ne.

34 Jè Maríá k'eé kitsò-là àkjale:

—¿Kó s'ín koma jè kjoa koi? Nga mìtsà x'in tjín-na.

35 Jè àkjale kitsò:

—Jè Inìma Tsjeè-là Nainá kitjojen-nè-lè. Jè nga'ño-là Nainá xi 'ño 'nga tíjna koiìjtsat'in-lè koni jngodò 'nguién-là ifi mé-ne jè ki'ndí tsjeè xi jts'ín, Ki'ndí-là Nainá k'oín. 36 Jè xinguii Elisabet xi chjoón 'ndí, kò joòn sá tjín-là nga ki'ndí 'ya nas'ín jye 'ño xità jchínga. 37 Xi it'aà ts'e Nainá, nijngodò kjoa xi mìkìi koma-là —kitsò àkjale.

38 K'eé kitsò Maríá:

—'An-ná xi chjoón chì'nda-là Nainá; k'oas'ín kàtama koni s'ín kò'mì-ná.

Jè àkjale tinguixkoón-ne kii-ne.

Kii komà k'e nga jè Maríá kii katsejèn-là Elisabet

39 Nachrjein koi, jè Maríá nitoón kii jngodò naxandá xi kijna'nchò nindoò ján nangui Judea.

40 Jahas'en ni'ya-là Zacarías; kisihixat'aà Elisabet.

41 K'e kii'nchré Elisabet nga kisihixat'aà Maríá, ki'ndí xi 'ya, kiskì'nga iya indso'ba. Jè inìma-là

Elisabet ndaà kis'ejìin Inìma Tsjeè-la Nainá. ⁴² K'ée 'ñó kiichja, kitsò:

—ìNainá, isaá 'ñó ndaà tísíchikon-t'in-lè mì k'oaá-ne koni jñà íchjín xi kj'ejí; tikoáá ki'ndí-lè xi tíjnaya indso'boì 'ñó ndaà tímachikon-t'in!
⁴³ ¿Yá-ná 'an? ìMé tà ndaà kòf'ìjchon-ná jì xi nea-la Na'èn-ná! ⁴⁴ Tìk'e-né nga kà'nchrè nga kànìhixat'aà-ná, ki'ndí-na kàkjì'ngaya indso'bà nga tsja kòma-la. ⁴⁵ ìMé tà ndaà-lè nga mokjeiín-lè 'én xi kis'enojmí-lè! Jè 'én xi kiichja Nainá kítasòn-né —kitsò Elisabet.

⁴⁶ Jè María kitsò:

Inìma-na 'ñó 'nga tísíkíjna Nainá.

⁴⁷ Matsja-na ìt'aà ts'e Nainá xi ochrjekátjì-na.

⁴⁸ Kijtseè ìmaá-na, 'an xi chjoón chì'nda-la ma; ì'ndeì skanda nìta kjé-ne k'oaá s'ín kító-na xita: “Mé tà ndaá-la.”

⁴⁹ 'Ñó ndaà tse kjoa kisìko-na Nainá, jè, nga isa tse nga'ñó tìjn-la.

Nainá, xita tsjeè-né.

⁵⁰ Tjín kjit'aà-la kjohimatakòn ìt'aà ts'e jñà xita xi beèxkòn skanda tàts'en-la kjoa nìta kjé-ne.

⁵¹ K'oaá s'ín okó nga tse nga'ñó tìjn-la; jñà xita xi 'ñó 'nga ikon jìjìn inìma-la, ochrjekàngui kjohítsjeèn-la.

⁵² Jñà xitaxá ítjòn xi 'nga títajna, faáxìn kjotíxoma-la,

koa jñà xi nangui títajna, isaá 'nga síkítajna.

⁵³ Jñà xita xi tsjìn-la tsojmì xi kine, 'ñó kjìn tsjá-la, koa jñà xita nchíná, nímé tsjá-la, tà síkasén tiyaá-ne.

54 Nainá síchját'aà-la naxandá Israel, jñà xita chì'nda-la;

mikiì síchàajìin nga tjòkeè Abraham,

55 ngats'ìi tje-la nita mé nachrjein-ne.

Nga Nainá, k'oaá s'ín kitsjaà-la tso'ba jñà xita jchínga-ná.

Kitsò María.

56 Jè María, jàn sá tsibìjnako Elisabet; k'e komà iskan kiì-ne ni'ya-la.

K'e nga kits'ìin Juan xi kis'ìin bautizar xita

57 K'e nga jye ijchò nachrjein-la, Elisabet, kits'ìin jngoò-la ki'ndí x'in. 58 Nainá, 'ñó ndaà kisìko. K'e nga kiì'nchré xita xíkjin ko xita indii ni'ya-la tikoaá kjòtsja-la. 59 Nga komà jìin nachrjein, kiìko jè ki'ndí nga nguixkon no'miì, mé-ne nga kisit'aà chiba-la yijo-la kjoa ts'e circuncisión. Jñà xita xi kj'eíi, k'oaá s'ín mejèn tsibít'aà 'ín koni 'mì na'èn-la nga Zacarías 'mì. 60 Tanga jè nea-la kitsò:

—Majìn, Juan k'oín.

61 Kitsò jñà xita xi títsajna:

—¿Mé-ne kos'ín k'oín-ne? Nijngoò xita xinguii xi kos'ín 'mì 'ín-la.

62 K'ée kitjònangui chisín-la na'èn-la kó k'oín.

63 Zacarías kisijé jngoò íteè nga kiskijno, tsibít'aà: “Juan 'mì 'ín-la.” Ngats'ìi xita xi ya títsajna, tà k'oaá komà-la.

64 Zacarías tik'eé-ne kitáx'a-ne tso'ba ko tsaniyá-ne nijèn, ikjoàn komà kiichja-ne. K'ée kitsjaà-la kjondaà Nainá. 65 Ngats'ìi xita xi títsajna chraña indii ni'ya-la, tà kjòxkón-la k'e nga kiì'nchré nga jye ma kiichja-ne Zacarías. Xki xi ján tsabísòn kjoa koi kóhokji inchò nindoò nangui

Judea. ⁶⁶ Ngats'ìì x̄it̄a xi kiì'nchré kjoa koi, tsohóko ijììn in̄ima-la; kitsò:

—Jè ki'ndí, k'e nga kojchínga, ¿yá x̄it̄a xi koma?
Nga jè nga'ñó-la Nainá tíjnakò.

Kií komà k'e nga jè Zacarías kiìchja it'aà ts'e Nainá

⁶⁷ Zacarías, na'èn-la Juan, kisijììn in̄ima-la In̄ima Tsjeè-la Nainá. Kiìchja ngajo-la Nainá, kitsò:

⁶⁸ ¡Mé tà ndaà kji-la Na'èn-ná jè xi Nainá tsò-la naxandá Israel nga j'ìì kíchjítjì naxandá-la t̄ikoá j'ìì síkijnandeíí!

⁶⁹ Kitsjaà jngoò-ná x̄it̄a xi tse nga'ñó tíjn-la nga j'ìì kachrjetjì-ná kjo'in xi kjoa ts'e jé-ná, jè xi tje-la David xi chj'nda-la Nainá tsibìjna.

⁷⁰ Nainá kisìkjeén tso'ba jña x̄it̄a tsjeè-la xi kiìchja ngajo-la.

K'oaá s'ín kitsò nga tisa tàts'en-la kjoa nga

⁷¹ kochrjekátjì-ná it'aà ts'e x̄it̄a kondra-ná, ko x̄it̄a xi jtikeè-ná.

⁷² K'oaá t̄i kitsò Nainá nga skoe ima jña x̄it̄a jchínga-ná.

Mikì s̄ijchàajììn jè 'én xi kitsjaà-la x̄it̄a jchínga-ná Abraham nga tsibíndaajììn-ko jngoò kjoa tsjeè.

⁷³ Nainá, k'oaá s'ín kitsjaà-la tso'ba Abraham xi x̄it̄a jchínga kjììn-ná nga

⁷⁴ s̄ìkítsajnadejìí-ná ts'e x̄it̄a kondra-ná mé-ne nga mikì kiskoán nga s̄ixá-lá.

⁷⁵ Kjit'aà naxrjein tsjeè kítsajnaá t̄ikoá kixi kítsajnaá nga nguixkon Nainá.

Kitsò Zacarías.

⁷⁶ K'eé kitsò-la ki'ndí-la:

Ngaji, siikjeén-lè Nainá xi 'ñó 'nga tǐjna nga kinókjoa ngajo-la.

Ngají k'óin ítjòn-la Na'èn-ná nga kíndì ndiyá-la.

⁷⁷ Kénojmi-la naxandá-la kós'ín s'ín Nainá nga kochrjekátjì-ná jé-ná.

Nainá, 'ñó tse kjohimatakòn tjín-la nga síjchàat'aà-la jé-la jǐnà xita.

⁷⁸ Nainá siikasén jngoò-ná xi nchrobá-ne ngajmì.

K'e nga kjoí, k'oaá s'ín siihiseèn-la xita koni s'ín mahiseèn k'e nga tajñòya.

⁷⁹ Jǐnà kohiseèn-la kjohítsjeèn-la xita xi i'nde jñò títsajnajìin,

ko xi jye ndiyá kjoa biyaà tǐmaya.

Yaá kjiko-ná ndiyá ñánda tjín kjoa'nchán.

Kitsò Zacarías.

⁸⁰ Ki'ndí jè tímajchínga tikoá tís'e-la nga'ñó xi ts'e inima-la. Yaá tsibìjna i'nde it'aà xìn ñánda nangui kixì choòn skanda k'e nga tsibíts'ia nga tsibìjna osen-la naxandá Israel.

2

Kii komà k'e nga kits'ìn Jesús

(Mateo 1:18-25)

¹ Koi naxrjein k'e nga tjín-la xá ítjòn César Augusto tsjachrje jngoò okixi nga ngats'ìi xita naxandá xi otíxoma-la Roma, xojoón sít'aà 'ín-la.

² Jè xojoñ censo xi kisindaà ítjòn k'e nga tǐjna gobernador xita xi 'mì Cirenio ján i'nde ñánda 'mì Siria. ³ Kii yije xita nga kii kít'aà xojoñ yijo-la nga jngoò òjngoò naxandá-la xi chja-ne.

⁴ José itjo-ne Nazaret, naxandá ts'e Galilea, kii nangui ñánda 'mì Judea ya naxandá Belén ñánda kits'ìn xita ítjòn xi David ki'mì nga jè José,

tje-la ts'e David-né. ⁵ Kii kít'aà xojon yijo-la; tikoáá kii jè María, chjoón-la xi tíjna'ñó-la nga jè kixan-ko, tanga jyeé ki'ndí 'ya. ⁶ K'e nga jye títsajna Belén, María ijchò nachrjein-la nga kits'iin ki'ndí-la. ⁷ Kits'iin ki'ndíjòn-la xi ndí ki'ndí x'in; kisikájté nikje-la; ya kisikánaya kaxa ñánda kjèn-ya cho, nga mì tì kii tjín-ne i'nde ya ni'ya ñánda ma nìkjáya.

Kii komà k'e nga jña àkjale-la Nainá j'iikon jña paxtò

⁸ Ya chrañat'aà-la Belén títsajna paxtò xi nchisíkínda cho orrè-la nga nítjen. ⁹ Tà nitoón ijchòkon jngoò àkjale-la Nainá. Jè kjoajeya-la Nainá xi 'ñó ote kji, kisihiseèn yije kóhokji jngoò itjandiì ñánda títsajna jña paxtò. K'e nga kijtsee, tsí ndaà kitsakjòn. ¹⁰ Jè àkjale kitsò-la:

—Kii tsakjoòn-jèn; 'an, koií xá j'i-na nga síkí'nchré jngoò-nò 'én xitse xi ndaà tsò xi 'ñó kjotsja-la ngats'iì naxandá: ¹¹ I'ndeì kats'iin jngoò ki'ndí ya naxandá-la David jè xi kochrjekàjìin-ná kjo'in, jè xi Cristo, [xità xi xó kisikasén-ne Nainá], nga jè kotixoma-ná. ¹² Tjín jngoò seña nga kixi kjoa: sakò jngoò-nò ki'ndí xi tsjáltéjìin nikje-la; kjinaya kaxa ñánda kjèn-ya cho.

¹³ Tik'e-ne kjìn jchán àkjale tsatsejèn-kjoò-isa xi inchrobà-ne ngajmì xi 'nga kisikíjna Nainá. Kitsò:

¹⁴ Nainá kàtas'e-la kjoajeya ján ngajmì;

ko i it'aà nangui,

'nchán kàtas'e kjoa, it'aà ts'e xità xi tjín-la kjondaà-la Nainá.

¹⁵ K'e nga kiì-ne jña àkjale ján ngajmì, jña paxtò kitsò-la xikjín:

—Tíkjaán skanda Belén nga jchaá kjoa xi kòma koni s'ín kàsìkí'nchré-ná Na'èn-ná.

¹⁶ Nìtoón kii jña paxtò ján Belén; k'e nga ijchò, kisakò-la ñánda tíjna María kò José, koa jè ki'ndí, kjinaya kaxa ñánda kjèn-ya cho. ¹⁷ K'e nga kijt-seèxkon ki'ndí jè, tsibénojímí yije koni s'ín kitsò jè àkjale it'aà ts'e ki'ndí. ¹⁸ Ngats'ì xità xi kii'nchré koni s'ín kitsò jña paxtò tà k'oaá komà-la. ¹⁹ Tanga jè María yaá tsibíjiiin yije jjiin inima-la jña 'én xi kis'enojmí-la. 'Ñó kisíkítsjeèn-jiin kjoa koi. ²⁰ Kii ijngò k'a-ne jña paxtò; jeya tsachrje tikoá ndaà kisíkijna Nainá ngats'ì kjoa xi kii'nchré kò xi kijtseè, nga nguì k'oaá s'ín komà koni s'ín kis'enojmí-la.

K'e nga jña xità jchínga-la Jesús kiiiko ingo ítjòn ya Jerusalén nga kisíngatsja Nainá

²¹ K'e nga ijchò jiiin nachrjein nga kits'iiin ki'ndí jè, kisit'aà chiba-la yijo-la kjoa ts'e circuncisión; Jesús kisit'aà 'ín-la koni s'ín kitsò àkjale-la Nainá k'e nga tisa kisinaya'ma indso'ba nea-la.

²² Ijchò nachrjein nga k'oas'ín s'ín xità koi, koni s'ín tíchja kjotíxoma-la Nainá xi kiskii Moisés, mé-ne jè María tsjeè kájna-ne nguixkon Nainá. Nachrjein koi, kiiiko Jesús ingo ítjòn ya Jerusalén nga kisíngatsja Nainá. ²³ K'oaá s'ín tít'aà kjotíxoma-la Nainá xi kiskii Moisés: “Ngats'ì ki'ndí x'ín xi jts'ín ítjòn, ts'eé Nainá, jè kongatsja.” ²⁴ Xità jchínga-la Jesús kiiiko kjotjò-la nguixkon Nainá; jò tjoni'ña kò tsà jò pichón koni s'ín tjín kjotíxoma-la Nainá.

²⁵ Koi nachrjein ján Jerusalén tíjna jngò xità kixi xi ndaà beèxkón Nainá, Simeón 'mì. Tikoáá

tíkòña-là jè xi s̄ìkíjnandeí naxandá Israel; jè Simeón, yaá tíjnakò Inìma Tsjeè-là Nainá. ²⁶ Jè Inìma Tsjeè-là Nainá k'oaá s'ín tsibénojmíya-là Simeón nga mìkiì kiyá skanda k'e nga skoexkon Cristo xi Nainá s̄ìkasén. ²⁷ Jè Inìma-là Nainá kisikasén Simeón ján ingo ítjòn Jerusalén. K'e nga ijchòkò Jesús jñà xita jchínga-là mé-ne nga kisikitasòn-ne koni s'ín síjé kjotixoma-là, ²⁸ Simeón kiskoé ki'ndí jè, tsohóya tsja; 'nga kisikíjna Nainá. Kitsò:

²⁹ Nà'èn, jyeé kòbitasòn 'én-lè koni s'ín ki'mì-ná, j'ndeì, 'nchán kàtiyaà 'an xi chì'nda-lè ma.

³⁰ Jyeé kòbe-na xkoaàn jè xi kochrjekátjì-ná kjo'in,

³¹ jè xi kànikíjna-osin nguixkon ngats'ì naxandá,

³² jè xi s̄ìhiseèn-là kjohítsjeèn-là jñà xita xi mìtsà xita naxandá Israel.

It'aà ts'e ki'ndí jè, naxandá-lè Israel jeyaá kíjna.

³³ Jñà xita jchínga-là Jesús tà k'oaá komà-là koni s'ín kitsò Simeón it'aà ts'e ki'ndí-là. ³⁴ Simeón kisijét'aà-là Nainá nga kàtasíchikon-t'in; ikjoàn kitsò-là María, nea-là Jesús:

—It'aà ts'e ki'ndí jè, k'oaá s'ín tjínè-là nga k̄jìn xita naxandá Israel kitjoìin kjo'in koa k̄jìn k̄xojìin. Seña-là Nainá kíjna ³⁵ mé-ne nga jchà-là kó s'ín tjín kjohítsjeèn-là nga jngò ò jngò xita, tanga k̄jìn xita xi mìkiì kòkjeìin-là; t̄ikoaá ngaji, k'oaá s'ín s'e-lè kjo'on-takòn koni tsà jngò k̄ichà ndojò kotokjá inìma-lè.

³⁶ T̄ikoaá yaá tíjna chjoón Ana xi chjaya 'én-là Nainá, tsòti-là Fanuel xi tje-là Aser. Jyeé 'nó xita jchínga. Itoò nó tsibìjnakò x'in-là. ³⁷ Nachrjein koi, jè chjoón Ana kò ñijòn kaàn kò ñijòn nó tjín-là nga tíjna ka'àn. Yaá bìjnaya nachrjein inchiòn ya

nditsin ingo ítòn; ko nàchrjein ko nitjen beèxkón Nainá; bítsi'ba-là koà bijnachjan. ³⁸ Tjìjè-ne hora, chjoón jè ijchò kasijnat'aà chraña-là xita jchínga-là Jesús; kitsjaà-là kjondaà Nainá; kiichja-là ngats'iì xita it'aà ts'e ki'ndí jè, jña xi tikoà nchikoña-là nga kitjotjì yije naxandá xi chja-ne Jerusalén.

K'e nga kii ijngò k'a-ne Nazaret

³⁹ José ko María, k'e nga jye kishitasòn yije koni s'ín tíchja kjotixoma-là Nainá, kii ijngò k'a-ne ján Galilea ya naxandá-là Nazaret. ⁴⁰ Ki'ndí jè tímajchínga; tís'e-là nga'ño ijìin inima-là; tikoáá isa ndaà tímachiya-là; yaá tíjnakò kjondaà-là Nainá.

Kii komà k'e nga jè Jesús tsibijnaya ingo ítòn ján Jerusalén

⁴¹ Jña xita jchínga-là Jesús, xki nó fi ya Jerusalén k'e nga bitjo s'eí Paxko. ⁴² Jesús, k'e nga jye tjín-là tejò nó tikoà kii ján Jerusalén koni s'ín choòn kjotixoma ts'e s'eí Paxko. ⁴³ K'e nga inchrobà-ne xita nga jyehet'aà s'eí, jè Jesús yaá tsibijna Jerusalén; koà jña xita jchínga-là mìkii kisijìin-là tsà ya tsibijna. ⁴⁴ Jngò nàchrjein chinchimaya ndiyá. Maá-là tsà yaá tsóhojìin-là jña xita xi nchifì-ne. K'e nga tsohótsjijìin-là xíkín ko xita xi beèxkon, ⁴⁵ mìkii kisakò-là. K'eé kii ijngò k'a ján Jerusalén nga kii kátsji.

⁴⁶ K'e nga komà jàn nàchrjein nga nchihótsji, kisakò-là ya nditsin ingo ítòn; tíjnajìin-là xita xi okóya kjotixoma-là Nainá; tí'nchré-là tikoà tíkjòngui-là. ⁴⁷ Ngats'iì xita xi nchi'nchré-là tà k'oaá komà-là jè kjohítsjeèn xi tjín-là koni s'ín

tíchja. ⁴⁸ Jñà xita jchínga-la, k'e nga kijtseè nga ya tíjna, tikoáà tà k'oaá komà-la; jè nea-la kitsò-la:

—Jì na'èn, ¿mé-ne nga kos'ín nìko-nájen? Na'èn-lè kò 'an tímakájno-najen nga kichijì, tìtsabinchaàtsji-lèjen.

⁴⁹ Jesús kitsò:

—¿Mé-ne nga binchaàtsji-ná? ¿A mì tíjìn-nò nga tíjìnè-na nga ya kótijna ni'ya-la Na'èn-na?

⁵⁰ Tanga jñà xita jchínga-la mìkìl jahas'en-jìin-la jè 'én xi kitsò Jesús.

⁵¹ Jesús, kìl ìjngòò k'a-ne ján Nazaret kò nea-la kò na'èn-la; Jesús ndaà kisìkitasòn-la xita jchínga-la. Jè nea-la tà yaá tsibíjìn-ikon inima-la ngats'ìi kjoa koi. ⁵² Jesús, tímajchínga koa nàchrjein inchijòn, isà ndaà tímachiya-la; tìkoá tís'e-la kjondaà-la Nainá kò ts'e xita.

3

*'Èn xi kùichja Juan xi kis'ìn bautizar xita
(Mateo 3:1-12; Marcos 1:1-8; Juan 1:19-28)*

¹ K'e nga jye tíjn-la chrj'oòn nó nga tíhotíxoma-la isò'nde xi chja-ne Roma jè xi 'mì Tiberio César, kò ján nangui Judea, jè tíjna gobernador Poncio Pilato; kò jè Herodes, xitaxá ítjòn tíjna ya nangui Galilea; kò jè Felipe xi 'ndse ma Herodes, xitaxá ítjòn tíjna ya nangui ñánda 'mì Iturea kò ya nangui Traconite; kò jè Lisantias, xitaxá ítjòn tíjna ya nangui Abilinia. ² Kò ján Jerusalén, no'miì ítjòn títsajna jè Anás kò Caifás. Tìkoi-ne nàchrjein, Juan, ki'ndí-la Zacarías, kits'ìi-la 'én-la Nainá ya ì'nde it'aà xìn ñánda nangui kixì choòn.

³ Juan, kìl kóhokji ìndiì xajngá nandá Jordán nga

kiichjaya nga kàtasíkájno jé-la jñà xità nga mì tì jé kohótsji-ne, ikjoàn kàtas'ín bautizar yijo-la mé-ne nga siichàat'aà-la Nainá jé-la.

⁴ K'e nga k'oas'ín kiichjaya Juan, jñà tíbitasòn 'én xi kiskii Isaías, xità xi kiichja ngajo-la Nainá nga tsò:

Na'yà-la 'én xi 'ñó chja ya i'nde it'aà xìn ñánda nangui kixi choòn:

“Tjandaà ndiyá-la Nainá ya jjiin inima-nò; kixi tikijna koni jngoò ndiyá ñánda kojmeèya Na'è-ná.

⁵ Ngats'ii xajngá kongásòn-né;
ngats'ii nindoò ko chrjangui, kokixi-né;
jñà ndiyá xi tsó'ño tjin, tikoaá kokixi-né;
koa jñà ndiyá xi tjen-jen-jno tjen-jen-t'aà choòn,
kojchoòn-la.

⁶ Ngats'ii xità nga tíjtsa isò'nde, skoe-né kó s'ín s'jin Nainá nga kochrjekátjì jé-la xità.”

Kitsò Isaías.

⁷ Juan kitsò-la jñà xità xi ijchò nga mejèn-la koma bautizar:

— jñò xi xità tje-la ye 'mì-nò! ¿Yá xi okitsò-nò nga kinchat'aàxìn-là jè kjo'in xi sa nchrobá machrañat'aà-nò? ⁸ Ndaà tjin kjoa xi t'een nga ndaà kàta'ya-nò nga jyeé kinikájno jé-nò nga mì tì jé binchaàtsji-nò. Kì bixón-jèn ya jjiin inima-nò: “Ngajen, [miki s'e-najen kjo'in] nga yaá inchrobàt'aà-najen tje-la Abraham.” K'oaá xan-nò, Nainá, skanda jñà ndajo komaá-la siikjatjlya-la nga ixti-la Abraham koma. ⁹ Jè kichayá jyeé kijnandaà nga kotesòn yá; ngats'ii yá xi 'mì ndaà toò ojà-la, skanda ko ima-la, jtísòn-né, ikjoàn sinchájjin ni'ín nga kitì.

10 Jñà x̄iṭa kiskònangui-là kitsò-là:

—¿Mé xi s'en-jen?

11 Juan kiichja kitsò-là:

—Jè xi jò ma nachro-là kàtatsjá jngoò-là jè xi tsjìn-là; jè xi tjín-là tsojmì xi kine, kàtatsjá-là jè xi tsjìn-là.

12 Tikoáá j'ìi i'nga x̄iṭa-là x̄iṭaxá Roma xi síkíchjítjì tsojmì nga mejèn-là koma bautizar. Kitsò-là Juan:

—Maestro, ngajen, ¿mé xi s'en-jen?

13 Juan kitsò:

—Kì tsato níkíchjió koni s'ín tíchja kjotíxoma.

14 Tikoáá kiskònangui i'nga jñà soldado, kitsò:

—Ngajen, ¿mé xi s'en-jen?

Juan kitsò-là:

—Kì x̄iṭa binchaxkón-là, kì 'én ndiso nìyasòn-là k'e nga nì mé kjoa tjín-là nga tòn mejèn-nò nachrjekàjno-là; kàtajngoò-takòn koni tjín machjí-nò.

15 Nchikoña jñà x̄iṭa naxandá; nchisíkítsjeèn ijìin injima-là xi it'aà ts'e Juan: tsà jè xi Cristo, [x̄iṭa xi xó kisìkasén-ne Nainá]. 16 Juan kitsò-là ngats'ìi x̄iṭa naxandá:

—Okixi-né, 'an, tà nandá s'ìin-nò bautizar; tanga nchrobá ìjngoò xi isa tse nga'ño tjín-là mì k'oaá-ne koni 'an; skanda mìkì tjí'nde-na nga skíjnda'ñoá xox'ín-là xojté-là; jè xi sa nchrobá, s'ìin-nò bautizar ko Injima Tsjeè-là Nainá koa ko ni'ín. 17 Jyeé kjinaya tsja jè pala nga sìitsjeè tjé-là trigo. Kìnchàxkó trigo ya iya ni'nga; tanga jè tjé-là trigo, kòkà-né ya ijìin ni'ín ñánda mìkì bits'o n̄iṭa mé nachrjein-ne.

18 Juan, k'oaá s'ín kiichjayajìin-là xità 'én ndaà-la Nainá; k'jìn skoya kjotíxoma tsibít'in-là xi ndaà tsò.
 19 Juan, tsohótiko jè Herodes xi xità ítjòn tíjna, koií kjoa-là nga jè tíjnako Herodías chjoón-là Felipe xi 'ndse Herodes. Tíkoo tsohótiko Herodes ngats'ìi kjoa xi ch'o tís'ín. 20 Tanga jè Herodes, isaá 'ñó ch'o kis'ìin-isa: ndayá kiskinìs'en Juan.

Kii komà k'e nga komà bautizar Jesús

(Mateo 3:13-17; Marcos 1:9-11)

21 K'e nga tik'jèè ndayá fahas'en Juan nga tís'ín bautizar ngats'ìi xità naxandá, tíkooá k'eé komà bautizar Jesús; k'e nga tichjat'aà-là Nainá Jesús, kitáx'a ngajmii. 22 Ikjoàn itjojen-nè-là Jesús jè Injima Tsjeè-là Nainá xi okji koni kji nise paloma; koa kina'yà jngoò-là 'én xi ngajmii inchrobà-ne xi kitsò:

—ji-né xi ki'ndí-na xan-lè xi 'ñó matsjake-lè; tsja tíjn-là takoàn it'aà tsiji.

Tje-là Jesucristo

(Mateo 1:1-17)

23 Jesús k'e nga tsibíts'ia nga kisìxá, tjín-là tsà katé nó. K'oaá s'ín tíjìin-là xità, nga ki'ndí-là xó José; José, ki'ndí-là Elí;

24 Elí, ki'ndí-là Matat; Matat, ki'ndí-là Leví; Leví, ki'ndí-là Melqui; Melqui, ki'ndí-là Jana; Jana, ki'ndí-là José;

25 José, ki'ndí-là Matatías; Matatías, ki'ndí-là Amós; Amós, ki'ndí-là Nahúm; Nahúm, ki'ndí-là Esli; Esli, ki'ndí-là Nagai;

26 Nagai, ki'ndí-là Maat; Maat, ki'ndí-là Matatías; Matatías, ki'ndí-là Semei; Semei, ki'ndí-là Josec; Josec, ki'ndí-là Judá;

- 27 Judá, ki'ndí-là Joanán; Joanán, ki'ndí-là Resa; Resa, ki'ndí-là Zorobabel; Zorobabel, ki'ndí-là Salatiel; Salatiel, ki'ndí-là Neri;
- 28 Neri, ki'ndí-là Melqui; Melqui, ki'ndí-là Adi; Adi, ki'ndí-là Cosam; Cosam, ki'ndí-là Elmodam; Elmodam, ki'ndí-là Er;
- 29 Er, ki'ndí-là Josué; Josué, ki'ndí-là Eliezer; Eliezer, ki'ndí-là Jorim; Jorim, ki'ndí-là Matat;
- 30 Matat, ki'ndí-là Leví; Leví, ki'ndí-là Simeón; Simeón, ki'ndí-là Judá; Judá, ki'ndí-là José; José, ki'ndí-là Jonam; Jonam, ki'ndí-là Eli-aquim;
- 31 Eliaquim, ki'ndí-là Melea; Melea, ki'ndí-là Mainán; Mainán, ki'ndí-là Matata; Matata, ki'ndí-là Natán;
- 32 Natán, ki'ndí-là David; David, ki'ndí-là Isaí; Isaí, ki'ndí-là Obed; Obed, ki'ndí-là Booz; Booz, ki'ndí-là Salmón; Salmón, ki'ndí-là Naasón;
- 33 Naasón, ki'ndí-là Aminadab; Aminadab, ki'ndí-là Aram; Aram, ki'ndí-là Esrom; Esrom, ki'ndí-là Fares; Fares, ki'ndí-là Judá;
- 34 Judá, ki'ndí-là Jacob; Jacob, ki'ndí-là Isaac; Isaac, ki'ndí-là Abraham; Abraham, ki'ndí-là Taré; Taré, ki'ndí-là Nacor;
- 35 Nacor, ki'ndí-là Serug; Serug, ki'ndí-là Ragau; Ragau, ki'ndí-là Peleg; Peleg, ki'ndí-là Heber; Heber, ki'ndí-là Sala;
- 36 Sala, ki'ndí-là Cainán; Cainán, ki'ndí-là Arfaxad; Arfaxad, ki'ndí-là Sem; Sem, ki'ndí-là Noé; Noé, ki'ndí-là Lamec;
- 37 Lamec, ki'ndí-là Matusalén; Matusalén, ki'ndí-là Enoc; Enoc, ki'ndí-là Jared; Jared, ki'ndí-là Mahalaleel; Mahalaleel, ki'ndí-là Cainán;

38 Cainán, ki'ndí-la Enós; Enós, ki'ndí-la Set; Set, ki'ndí-la Adán; Adán, xi jè sobà Nainá tsibíndaà.

4

*K'è nga jè xita neí kiskoòt'aà Jesús
(Mateo 4:1-11; Marcos 1:12-13)*

¹ Jesús, nga ndaà tíjìn inìma-la jè Inìma Tsjeè-la Nainá, inchrobà ìjngò k'a-ne ya xajngá nandá Jordán, koa jè Inìma Tsjeè-la Nainá kiiko jngò ì'nde it'aà xìn ñánda nangui kixì choòn. ² Ichán nàchrjein tsibìjna. Jè xita neí kiskoòt'aà nga mejèn-la kàtátsji jé Jesús. Ngats'ìi nàchrjein koi, Jesús mìkìl tsakjèn, tsibìjnachjan-né. K'è nga jye-het'aà nàchrjein, jyeé 'ñó kjòhojò-la. ³ Jè xita neí kitsò-la:

—Tsà kixì kjoa nga ngaji xi Ki'ndí-la Nainá 'mì-lè, tjiì-la okixì ndajo jè nga inchrajín kàtama.

⁴ Jesús kiìchja kitsò:

—Tjít'aà Xojòn-la Nainá nga tsò: “Mìtsà tà koi tsojmì xi ma chine kítsakon-ne xita, tìkoaá kítsakoón-ne ngats'ìi 'én-la Nainá.”

⁵ Jè xita neí kiiko Jesús jngò nindoò 'nga, tà jngòhijta tsakó yije-la ngats'ìi naxandá xi tjin isò'nde. ⁶ Jè xita neí kitsò-la Jesús:

—Ngajíi tsjaà yije-lè ngats'ìi naxandá koi, nga jì kotìxoma-la nga jeya kijni. Nga 'aán kjòngatsja yije. Tsà mejèn-na maá sìnqatsja nita yá-ne. ⁷ Ngaji, tsà kosìxkó'nchit'aà-ná ko jeya sikijna-ná, tsjii koma kòhotjín.

⁸ Kiìchja Jesús, kitsò-la:

—Tisít'aà xìn-ná jì, xità neíí. K'oaá s'ín tít'aà Xojon-la Nainá nga tsò: “Jeya tikíjni Na'èn-ná xi Nainá; tà jè tajngoò chaxkoín.”

⁹ Jè xità neíí, ikjoàn kiiko Jesús ján Jerusalén; kisikíjnasòn ingo ítjòn ñánda isa 'nga kji; kitsò-la:

—Tsà kixíí kjoa nga jì xi Ki'ndí-la Nainá 'mì-lè, tikatjengui yijo-lè ijndé; ¹⁰ k'oaá s'ín tít'aà Xojon-la Nainá nga tsò:

Nainá koií xá-la àkjalé-la mé-ne nga siikinda-lè,
¹¹ nga kò tsja tsoba'ño-lè mé-ne nga nijngoò ndajo satíngui-ne ndsokoií.

¹² Kiichja Jesús, kitsò-la:

—K'oaá s'ín tíchja Xojon-la Nainá nga tsò: “Kì taxkì chít'aà-jèn Na'èn-ná xi Nainá.”

¹³ Jè xità neíí, k'e nga mì tì kii kisakò-la kós'ín skónachan-la Jesús nga mejèn-la kohótsji jé, tsasít'aà xìn chiba nachrjein-la skanda komà iskan.

Kii komà nga tsibíts'ia Jesús nga kisixá nangui Galilea

(Mateo 4:12-17; Marcos 1:14-15)

¹⁴ Jesús j'ii ijngoò k'a-ne Galilea, kò nga'ño-la Iníma Tsjeè-la Nainá ndaà tíjìn iníma-la; kina'yà-la it'aà ts'e, kóhokji nga jngoò itjandii nangui ts'e Galilea. ¹⁵ Tsakóya ya ni'ya ingo sinagoga xi ts'e naxandá ñánda tsajmeè; ngats'ii xità xi kii'nchré 'én-la ndaà kisikíjna Jesús.

Kó kitsò Jesús nga mì kii kòkjeíin-la jña xità ya naxandá-la Nazaret

(Mateo 13:53-58; Marcos 6:1-6)

¹⁶ Jesús ijchò Nazaret ya nangui-la ñánda kòjchá. Jè nachrjein nìkjáya, koni s'ín s'ín kjit'aà, jahas'en

ni'ya ingo sinagoga. Tsasìjna kixi nga tsibíxke Xojon-la Nainá. ¹⁷ Kits'ì-la xojon-la Isaías, xita xi kiichja ngajo-la Nainá; k'e nga kiskíjndaya jè xojon, kjòtsji-la ñánda tíjt'aà 'én xi tsò:

¹⁸ Jè Inima Tsjeè-la Nainá tíjnako-na nga 'aán tsibít'aà-na xá nga sika'bí-la xita ima 'én ndaà-la Nainá;

'aán kisikasén-na nga sindaà-na xita xi kjo'on tíjìn inima-la;

tikoáá koi xá kisikasén-na nga 'an kichjàjìn-la xita xi ndayá títsajna nga kitsajnandeí-ne;

sindaà-na jña xita xi mìkì tsejèn-la;

kítsajnandeí xita xi tíyatoòn;

¹⁹ kichjàya jè nó-la Nainá k'e nga tsjá-la kjotjò xita-la.

²⁰ Tsibíxkóya-ne xojon, kitsjaà-la jè xita xi síchját'aà xá ts'e ni'ya ingo sinagoga, ikjoàn tsibìjna. Tà nchikotsejèn-la ngats'ì xita xi ya títsajna. ²¹ K'eé tsibíts'ia Jesús nga kiichja kitsò:

—I'ndeí, jyeé kàna'yà-là nga nguixkoòn kòbitasòn koni s'ín tíchja Xojon-la Nainá xi 'an kòbìxke.

²² Ngats'ì xita ndaà kiichja it'aà ts'e Jesús. Tà k'oaá komà-la nga 'ño ndaà tsò 'én xi chja. Jña xita kitsò-la xíkjín:

—¿A mìtsà jè jèè xi ki'ndí-la José?

²³ K'eé kitsò Jesús:

—Xi okixi, jño, k'oaá k'oín-ná 'én xi tsò: “Chjine xkì, tíji tíxkì-la yijo-lè.” K'oaá tí'sín k'oín-ná: “Koni s'ín kina'yà-jen kjoa xi ki'nì ján Capernaum nga kinìxkì-la xita, k'oa tí'sín tíxkì-la i nangui-lè.”

²⁴ Jesús kitsò-isa:

—Okixí xi xan-nò, nijngoò xita xi chja ngajo-la Nainá xi yaxkón ya nangui-la. ²⁵ Tikoáá okixí xi

xan-nò, kjin íchjín ka'àn tjín ya Israel jè nàchrjein ts'e Elías k'e nga jàn nó osen mì tì kii ts'a-ne jtsí; j'ì kjinchrá 'ñó kóhokji i'nde Israel. ²⁶ Tanga jè Elías mitsà ya kii ñánda títsajna íchjín ka'àn ts'e naxandá Israel; yaá kinikasén ñánda tíjna chjoón ka'àn ts'e naxandá Sarepta xi chja-ne Sidón. ²⁷ Tikoaá kjin ma xita xi tìbindojno chrjoa yijo-la ya Israel koi nàchrjein ts'e Eliseo, xita xi kiichja ngajo-la Nainá. Tanga nijngò xi xita Israel kjòndaà-ne, tà jè tajngò Naamán xi Siria ts'e.

²⁸ Ngats'ì xita xi ya títsajna ya ni'ya ingo sinagoga, 'ñó kòjti-la k'e nga kii'nchré 'én xi kiichja Jesús nga k'oaá s'ín kiskaaya-la nga kondra ts'e-né. ²⁹ Ngats'ì xita koi tsasitjen, tsachrjejin Jesús ya naxandá jè, kiiko isò'nga nindoò ñánda kijna naxandá-la nga mejèn-la sikkatjen-ngui naxi ñánda nga 'ñó tjen-jen-jno choòn. ³⁰ Tanga jè Jesús jaha-jin osen-la koa kii.

*Jngò xita xi inima ch'o-la neí síxajin yijo-la
(Marcos 1:21-28)*

³¹ Jesús kii ñánda 'mì Capernaum, naxandá xi chja-ne Galilea; tsakóya-la xita k'e nga nàchrjein nikjáya. ³² Jñà xita, tà k'oaá komà-la koni tsò 'én xi tsakóya, nga jè 'én xi kiichja, tjín-la kjoótixoma.

³³ Ya ni'ya ingo sinagoga tíjna jngò xita xi inima ch'o-la neí síxajin yijo-la; xita jè, 'ñó kiichja:

³⁴ —Jesús xi Nazaret tsiji, kì k'oaá nìko-nájen. ¿Mé kjoa xi tjín-lè ko ngajen? ¿Mé-ne ngajen nìjti-nájen? ¿A kòf'i nikjehesòn-nájen? Beèxkon-lè; jì-né xi Xita Tsjeè-la Nainá —kitsò.

³⁵ Jesús tsohótiko jè xita neí:

—ìjyò tijni, titjojìn yijo-la xita jè! —kitsò-la.

Jè inìma ch'o-la neí, tsajndoòt'aà nangui nga nguixkòn ngats'ì xìta, ìkjoàn itjojiìn yijo-la xìta jè, tanga nì mé xi kisiki'on. ³⁶ Ngats'ì xìta xi títsajna, tà kitsakjòn-né; k'ée tsohóko xíkjín:

—¿Mé 'én-ne koi? K'e nga chja xìta jè, tjín-la nga'ńó tìkoa tjín-la kjotíxoma nga síkitasòn-la inìma ch'o-la neí —kitsò.

³⁷ Jesús, kina'yà-la kóhokji nga jngoò itjandii nangui xi chja-ne Galilea.

*Kíi kis'ìn Jesús nga kisindaà-ne nachíya-la Pedro
(Mateo 8:14-15; Marcos 1:29-31)*

³⁸ Jesús tsasítjen; itjo-ne ni'ya ìngo sinagoga; kiì; jahas'en ni'ya-la Simón. Jè nachíya-la Simón 'ńó xk'én. Ch'in tìjnga tjín-la. Jña xìta kiìchjatì nga skótsejèn-la. ³⁹ Jesús tsasiñiat'aà-la, tsohótiko ch'in tìjnga; jè chjoón nìtoón kjòndaà-ne. Ìkjoàn tsasítjen, kisis'in-la xìta.

*Kíi kis'ìn Jesús nga kjìn xìta xk'én kisindaà-ne
(Mateo 8:16-17; Marcos 1:32-34)*

⁴⁰ K'e nga tíkaàtjì ts'oi, ngats'ì xìta xi tjín-la xìta xk'én xi kjìn skoya ch'in tjín-la, j'ìiko ñánda tíjna Jesús. Jè Jesús tsohót'aà-la tsja nga jngoò ìjngoò xìta xk'én; ngats'ì xìta koi, kjòndaà yijeé-ne. ⁴¹ Tìkoaá kjìn ma xìta xi inìma ch'o-la neí itjokajìin yijo-la nga kjòndaà-ne. 'Nó kiìchja inìma ch'o-la neí:

—jì-né xi Ki'ndí-la Nainá 'mì-lè! —kitsò.

Tanga jè Jesús tsohótiko. Mìkiì kitsjaà'nde-la nga kiìchja, koí kjoa-la nga jyeé beèxkon nga jè xi Cristo, [xìta xi xó kisikasén-ne Nainá].

*Kíi komà k'e nga jè Jesús kisika'bí 'én-la Nainá
(Marcos 1:35-39)*

⁴² K'e nga jye kis'e isén, itjo Jesús; kii jngoò i'nde it'aà xìn ñánda tsjin xita. Jña xita tsohótsji ñánda kii. K'e nga ijchò ñánda tíjna, mejèn-la nga ya kíjako nga mì xìn kjoì. ⁴³ Tanga jè Jesús kitsò-la jña xita:

—Tikoaá mochjeén-né nga xìn naxandá kjíkoaa 'én ndaà-la Nainá koni s'ín otíxoma Nainá. Koií xá kisikasén-na Nainá.

⁴⁴ K'oaá s'ín chjaya 'én-la Nainá kóhokji ni'ya ingo sinagoga xi tjín ya nangui-la xita judío.

5

Kjoxkón xi komà k'e nga kjìn tìn tsibíxkóya Pedro (Mateo 4:18-22; Marcos 1:16-20)

¹ Jesús k'e nga síjna ya indii ndáchikon ts'e Genesaret kjòjtínè jña xita xi ijchò nga mejèn-la kji'nchré 'én-la Nainá. ² Jesús, kijtsee jò chitso xi ya kjiòndii ya indii nandá. Jña xita nei-la xi bíxkóya tìn, jyeé itjojen chitso nga nchihoníjno na'ya-la. ³ Jesús jahas'en jngoò chitso xi ts'e Simón, tsibítsi'ba-la nga skinikjá-isa chitso-la ya jjiin ndáchikon. Ikjoàn tsibijnaya nga tsakóya-la xita. ⁴ K'e nga jye tsakóya-la xita, kitsò-la Simón:

—Tikoji chitso-lè ñánda nga isa 'ñó nanga nandá; ikjoàn tikatjen-ngui-ndá na'ya-nò mé-ne nga kixkóya-nò tìn.

⁵ Simón kiichja kitsò:

—Maestro, kànik'a-nájen nitjen nga kànixá-jen, nimé xi kàsakó-najen; tanga tsà ji xi osi nga siikatjen-ngui-ndá na'ya-na, koma-né.

⁶ K'e nga ijngoò k'a kisikatjen-ngui-ndá na'ya-la, kjìn jchán tìn tsibíxkóya, tsí mejèn xajnda na'ya-la.

⁷ K'ée kisikatjii-la tsja xíkjín nga kiichja-la jña xita xi títsaya chitso xi ijngoò mé ne nga kisichját'aà-la.

Ingajò chitso jngoò k'a kitseè tìn. Mejèn tsà bixòngui-ndá nga 'ńó i'í komà. ⁸ Jè Simón xi tikoá Pedro 'mì, k'e nga kijtseè kjoa koi, tsasèn-xkó'nchit'aà-la Jesús, kitsò-la:

—Tisít'aaxìn-ná Na'èn, 'an xita jé-ná!

⁹ Jè Simón ko xita xíkín xi taña síxákjoò, tà kjòxkón-la nga 'ńó kjìn tìn kjòxkóya-la. ¹⁰ Tikoáà tà kjòxkón-la jè Jacobo ko Juan, ixti-la Zebedeo, jña xita xi taña síxákjoò Simón. Jesús kitsò-la Simón:

—Kì tsakjoòn-jèn, i'ndeì mì tì kii tìn kíkóya-ne, xitaá kíkóyi xi it'aà ts'an.

¹¹ K'e nga jye kiko-ne chitso-la ya indii ndáchikon, yaá kitsjeiin-takòn yije tsojmì-la, ikjoàn kiitjingui-la Jesús.

K'e nga jè Jesús kisitsjeè jngoò xita xi tíbindojno chrjoa yijo-la

(Mateo 8:1-4; Marcos 1:40-45)

¹² Jesús k'e nga tsibìjna jngoò naxandá, ijchò jngoò xita x'in xi tíbindojno chrjoa yijo-la; nga kijtseè Jesús, tsohojna-ñiat'aà nangui nga kijtseèxkón Jesús, tsibítsi'ba-la, kitsò-la:

—Na'èn, tsà mejèn-lè, tìtsjeè-ná ch'in xi tjin-na.

¹³ Jesús tsijmeé tsja nga tsohót'aà-la yijo-la xita jè, kitsò-la:

—Mejèn-na; jkàtandaà-ne!

Xita jè, nitoón kjòndaà-ne. ¹⁴ Jè Jesús kitsò-la:

—Kì yá xita xi bènojmi-la; t'in ñanda tjna no'miì; takó-la yijo-lè nga jye kjòndaà-ne; tjiì-la kjotjò xi síjé kjotixoma-la Moisés mé-ne nga tsjeè kijn-ne nguixkon Nainá tikoá skoe jña xita nga jye kjòndaà-ne ch'in-lè.

15 Tanga Jesús, ìsaá 'ńó kina'yà-ìsa-la; kò ìsaá k̄jìn x̄it̄a k̄jòxkóya xi mejèn-la nga k̄jì'nchré-la; t̄ikoa mejèn-la nga k̄ondaà-ne ch'in xi t̄jìn-la. 16 Tanga Jesús xìn ì'nde fi ñánda tsjìn x̄it̄a nga chj̄at'aà-la Nainá.

Kii kis'iin Jesús nga kisindaà jngoò-ne x̄it̄a xi mì ki ma síhiníyá yijo-la

(Mateo 9:1-8; Marcos 2:1-12)

17 Jngoò n̄achrjein k'e nga tíhokóya-la x̄it̄a Jesús, yà títsaj̄najiin x̄it̄a fariseo kò x̄it̄a xi okóya k̄jotíxoma-la Nainá xi kiskii Moisés. X̄it̄a koi, ján inchrobà-ne naxandá xi chj̄a-ne Galilea, Judea kò Jerusalén. Jesús yà t̄jnajiin inima-la nga'ńó-la Nainá nga s̄indaà-ne ngats'iì x̄it̄a xi xk'én. 18 J'iiko jngoò x̄it̄a xk'én xi mìkii ma síhiníyá yijo-la; kjiya-la n̄achan-yá. Tsohótsji'nde-la kó s'ín s̄ikas'en xotjoa ni'ya yà ñánda t̄jna Jesús. 19 Tanga mìkii komà jahas'en ni'ya nga 'ńó k̄jìn x̄it̄a títsaj̄na; k'eé tsijin isò'nga ni'ya; jaàxìn nitja; kiskinijen-jiiin-la x̄it̄a koni s'ín kjiya n̄achan-yá-la jè x̄it̄a xk'én. Yáá tsohójna nguixkòn ñánda t̄jna Jesús. 20 Jesús k'e nga kijtseè nga mokjeiín-la it'aà ts'e, kitsò-la jè x̄it̄a xk'én:

—Ngaji, jyeé kàchàat'aà-lè jé-lè.

21 J̄nà x̄it̄a fariseo kò x̄it̄a xi okóya k̄jotíxoma-la Nainá xi kiskii Moisés tsohókò inima-la, kitsò: “X̄it̄a jè, chj̄ajno-la Nainá koni s'ín tsò. ¿Yá-né jè nga ma-la síjchàat'aà-ná jé-ná? Tajngoò Nainá xi síjchàat'aà-ná jé-ná.”

22 Jesús kijtseèya-la koni s'ín nchisíkítsjeèn; kiichja, kitsò-la:

—¿Mé-ne kotsò-ne inìma-nò? ²³ ¿Mé xi ìsa chiba 'in tǐn, tsà xán-la jè xìta xi xk'én: “Jé-lè jyeé kichàat'aà-lè”, kò tsà xán-la: “Tìsítjìn koà tǐtjeí”? ²⁴ Kokoò-nò nga 'an xi Ki'ndí-la Xìta xan-la yijo-na, tǐj'nde-na nga sǐjchàat'aà-la jé-la xìta i isò'nde.

Jè Jesús k'eé kitsò-la jè xìta xi mìkìl ma sǐkjaníyá:

—Jì, k'oaá xan-lè, tìsítjìn, chjoí nàchan-lè, t'in-ne ni'ya-lè.

²⁵ Jè xìta xk'én nìtoón tsasítjen nga nguixkòn ngats'ìl xìta xi ya tǐtsajna; kiskoé nàchan-la xi kijnasòn; k'e nga tǐfì-ne ni'ya-la, jeya chjät'aà-la Nainá. ²⁶ Ngats'ìl xìta xi ya tǐtsajna tà kjòxkón-la, tǐkooá jeya kùichjät'aà-la Nainá. Tsakjón-kò-ne, kitsò:

—I'ndeì kà yaxkon jngooá kjòxkón.

*Mé kjoa xi komà k'e nga jè Jesús kùichja-la Leví
(Mateo 9:9-13; Marcos 2:13-17)*

²⁷ K'e nga jye os'ín komà kjoa koi, itjo Jesús, kù; k'eé kǐtseè jngoò xìta xi 'mì Leví, xìta-la xìtaxá Roma xi sǐkíchjítjì tsojmì. Tǐjnat'aà ímìxa ya ñánda sǐkíchjítjì tsojmì ts'e Roma. Jesús kitsò-la:

—Nchrobátjìngui-ná.

²⁸ Leví, tsasítjen; kisìkítsajna yije tsojmì xi tǐjín-la; kùitjìngui-la Jesús.

²⁹ Leví, ya ni'ya-la, tsí ndaà kis'ìin-la s'eí Jesús. Tǐkooá kjìn xìta xíkjín tǐtsajna xi tǐkoo tsojmì sǐkíchjítjì, kò xìta xi kjeí; tǐtsat'aà ímìxa. ³⁰ Jñà xìta fariseo kò xìta xi okóya kjotíxoma-la Nainá xi kiskìl Moisés tsatít'aà xìta xi kota'yàt'aà-la Jesús, kitsò-la:

—¿Mé-ne jñà xìta xi sǐkíchjítjì tsojmì, kò xi tǐjín-la jé, 'yò-koo koa bichi-koo?

³¹ K'eé kùichja Jesús kitsò:

—Jǎ̀nà x̄it̄a xi mìtsà ch'in t̄jín-là mìtsà ch̄jine x̄kiì mochjeén-là, tà jǎ̀nà x̄it̄a xi xk'én xi mochjeén-là ch̄jine x̄kiì. ³² Mitsà koi xá j'i-na 'an nga j'íkjaàjǎ̀nà x̄it̄a kixi, jǎ̀nà-né x̄it̄a xi t̄jín-là jé nga kàtasíkájno jé-là nga mì t̄i jé kohótsji-ne.

Kó kitsò Jesús k'e nga kitjònangui-là mé-ne mì bitsajnachjan-ne x̄it̄a-là

(Mateo 9:14-17; Marcos 2:18-22)

³³ Jǎ̀nà x̄it̄a kitsò-là Jesús:

—¿Mé-ne jǎ̀nà x̄it̄a xi kota'yàt'aà-là Juan tsí ndaà bitsajnachjan t̄ikoá tsí ndaà bítsi'ba; k'oaá t̄is'ín jǎ̀nà x̄it̄a fariseo; tanga jǎ̀nà x̄it̄a tsiji, kjèn-né koa 'biì-né?

³⁴ Jesús kitsò-là:

—K'e nga bixan jngoò x̄it̄a, ¿a komaá sikítsajnachjaán x̄it̄a xi báhihtako-ná k'e nga tákó t̄jna x̄it̄a x'in xi kòbixan? ³⁵ Tanga kijchò nachrjein nga t̄jáxìn-là x'in xi kòbixan, k'e-né nga kítsajnachjan x̄it̄a.

³⁶ T̄ikoáá tsibénojmi jngoò-là 'én xi mangásòn [nga tsakóya-là nga jǎ̀nà kjotíxoma jchínga, mìkiì sasén-là xi kjotíxoma x̄it̄se]. Kitsò-là:

—Mìtsà yá xi ote chiba nikje x̄it̄se nga bíjto-ne ko nikje íbaà. Tsà kos'ín s'een k̄its'ón nikje x̄it̄se; t̄ikoáá mìkiì ndaà kóngásòn nikje x̄it̄se ko nikje íbaà. ³⁷ T̄ikoáá mìtsà yá xi binchá xán ixii chrjoa jchínga; tsà kos'ín s'een, k'e nga jye kojchá xán, s̄ìxajndà chrjoa jchínga, ìkjoàn xíxteèn xán; t̄ikoáá chija jè chrjoa. ³⁸ Jè xán ixii, chrjoa x̄it̄seé sinchá mé-ne nga ndaà s̄inchátjò-ne. ³⁹ Tsà yá xi skoí xán jchínga xi kjòtseé jncha, mìkiì n̄iton s̄ìjé ìjngoò k'a xi xán ixii. K̄itso-né: “Jè xán jchínga, ìsáá ndaà.”

6

K'e nga jñà xità xi kota'yàt'aà-la Jesús tsate natín jè nàchrjein nìkjáya

(Mateo 12:1-8; Marcos 2:23-28)

¹ Jngoò k'a jè nàchrjein nìkjáya, ja Jesús ñánda títje trigo. Xità xi kota'yàt'aà-la tsate natín-la trigo, tsafèya-ne tsja, ìkjoàn kiskine. ² Tjín i'nga xità fariseo xi kitsò:

—¿Mé-ne ko'nè-enò jè kjoa xi mìkù tjí'nde nga kos'in koma jñà nàchrjein nìkjáya?

³ Kùichja Jesús, kitsò-la:

—¿Jñò, a mìtsà jye tíjiìn-nò koni s'in tíchja Xojon-la Nainá koni kis'iìn xitàxá ítjòn xi ki'mì David kò jñà xità-la xi kjihjtako k'e nga kjòhojò-la?

⁴ Jahas'en ni'ya-la Nainá; kiskoé ìnchrajín tsjeè-la Nainá; tsakjèn. Tìkoà kitsjaà-la xità-la xi tjìkò. Mìkù tjí'nde nga jñà kòkjen. Tà jñà no'miì tjí'nde-la nga kòkjen.

⁵ Jesús kitsò-ìsa-la:

—'An xi Ki'ndí-la Xità xan-la yijo-na, 'aán otìixoma-la nàchrjein nìkjáya.

Xità xi kixit'aà jngoò tsja

(Mateo 12:9-14; Marcos 3:1-6)

⁶ Jngoò k'a k'e nga jè nàchrjein nìkjáya, Jesús ja-has'en ni'ya ìngò sinagoga; tsibíts'ia nga tsakóya-la xità. Koà yaá tíjna jngoò xità xi kixit'aà tsja kixì.

⁷ Jñà xità xi okóya kjotíxoma-la Nainá xi kiskìl Moisés kò xità fariseo nchisíkìnda Jesús kó s'iìn, a sùindaá-ne jè xità xi xk'én jè nàchrjein nìkjáya; mejèn-la nga skoe mé-ne nga koma kòhòngui-ne.

⁸ Tanga Jesús jyeé tíjiìn-la kó s'in nchisíkìtsjeèn jñà xità koi. Kitsò-la jè xità xi kixit'aà tsja:

—Tisítjijn, tísijna kixi ya jngoò osen.

Xità jè tsasítjen, tsasìjna kixi. ⁹ Jesús, k'eé kitsò-la ngats'iì xità xi ya títsajna:

—Jngoò kjoa skònangui-nò: ¿A tjí'nde-né k'e nga jè nachrjein nìkjáya nga ndaà s'eén, o xi ch'o s'eén? ¿A sìk'en-ná o xi sindaá-ná jngoò xità?

¹⁰ Jesús kiskoòtsejèn yije-la kóhotjín xità xi ya títsajnanandii-la. K'eé kitsò-la jè xità xi kixit'aà tsja:

—Tjeèndojò ndseji.

Xità jè, tsijmeé tsja, nitoón kjòndaà-ne. ¹¹ Jñà xità fariseo, 'ñó jti komà-la; k'eé tsibits'ia nga tsajoóya-ne mé xi sìkò Jesús.

Kó 'mì 'ín-la xità-la Jesús xi kota'yàt'aà-la xi tejò ma-ne

(Mateo 10:1-4; Marcos 3:13-19)

¹² Tijnà-ne nachrjein koi, Jesús kilmijìn-jno jngoò nindoò nga kiichjat'aà-la Nainá; kisìk'a nítjen nga tíchjat'aà-la. ¹³ K'e nga kis'e isén kiichja-la xità xi kota'yàt'aà-la; ikjoàn jaàjìn tejò xità xi tsibíxáya-la. ¹⁴ Jè Simón xi tìkoa Pedro tsibít'aà 'ín; Andrés xi 'ndse ma Simón; Jacobo; Juan; Felipe; Bartolomé; ¹⁵ Mateo; Tomás; Jacobo, ti-la Alfeo; Simón xi ya fít'aà-la kjotíxoma ts'e xità Celote; ¹⁶ Judas, ti-la Jacobo; kò Judas Iscariote, jè xi iskan komà kondra-la Jesús.

K'e nga jè Jesús, kjìn xità kisindaà-ne

(Mateo 4:23-25)

¹⁷ Jesús itjojen-jno-ne nindoò, tjìkò xità xi kota'yàt'aà-la; j'iì jngoò i'nde ñánda isòn choòn; yaá tsibítsajna. Kjìn ma xità-la xi ya nchikoña-la; tìkoaá kjìn ma xità xi kj'eíj xi inchrobà-ne kóhokji i'nde Judea kò naxandá Jerusalén kò xi

inchrobà-ne Tiro kọ Sidón, naxandá xi kjiyijòndì ndáchikon. Koi xá j'ì-ne nga kji'nchré-la Jesús, tikoá mejèn-la kondaà-ne ch'in xi tjín-la. ¹⁸ Jñà xita xi inima ch'o-la neji síjti-la, tikoáá kjòndaà-ne. ¹⁹ Ngats'ì xita, mejèn-la nga koòt'aà-la tsja yijo-la Jesús nga tsee nga'ńó tíbitjojìn yijo-la nga mandaà yije-ne xita.

*Kó kitsò Jesús it'aà ts'e xita ima kọ xita nchiná
(Mateo 5:1-12)*

²⁰ Jesús kiskoòtsejèn-'a xita xi kota'yàt'aà-la kitsò-la:

—Mé tà ndaà-anò jñò xi xita ima 'mì-nò, nga tsajòn-nó jñà kjondaà xi tsjá Nainá nga jè tíhotíxoma.

²¹ 'Mé tà ndaà-anò jñò xi ijò-nò i'ndeì, nga koma iskan, koskii-nò.

'Mé tà ndaà-anò jñò xi chihindáya i'ndeì, nga koma iskan kijno-nò.

²² 'Mé tà ndaà-anò k'e nga tjín xita xi síjtikeè-nò tà 'an ngatji-na xi Kì'ndí-la Xita xan-la yijo-na; k'e nga síkítsajnat'aàxìn-nò, k'e nga chja'on-ko-nò, k'e nga ochrjekàngui-nò koni tsà jngoò xita xi 'ńó ts'en. ²³ Tsja t'è-là takòn jè nachrjein koi; títsja-là inima-nò; tsee kjondaà tjoé-nò ján ngajmii; tikoáá jñà xita jchínga-la xita xi beètoòn-nò, k'oaá tís'in kijtseètoòn jñà xita xi kiichja ngajo-la Nainá.

²⁴ 'Tanga ima-xó-nò jñò xi xita nchiná 'mì-nò nga tjín yije-nò xi mochjeén-la yijo-nò [tanga mikiì níkítsjeèn kjondaà-la Nainá xi mochjeén-la inima-nò].

²⁵ 'Ima-xó-nò xi skiì títsajnaà i'ndeì; k'e nga koma iskan, kòhojò-nò.

'Ima-xó-nò jñò xi bijnò ì'ndeì; k'e nga koma iskan kobaá-nò koa jchìhindáya-nò.

²⁶ 'Ima-xó-nò jñò k'e nga ndaà síkítsajna yije-nò xita. Jñà xita jchínga k'oaá tís'ín ndaà kisikítsajna jñà xita xi 'én ndiso kiìchjaya.

Kó s'ín sikoáá xita kondra-ná
(Mateo 5:38-48; 7:12)

²⁷ 'Tanga jñò xi titsana'yà, k'oaá xán-nò: Tìtsjacha kondra-nò, ndaà tìkoo jè xi jtikeè-nò.

²⁸ Tìjét'aà-là Nainá nga kàtasíchikon-t'ín jñà xi chja'on-ko-nò, tìtsi'batjiò jè xi ch'o síko-nò. ²⁹ Jè xi síjts'ìin-t'aà kjioòn, tìkoa tjiì-là xi ngobà; jè xi faá'an nachrokisòn-nò, tìkoa tjiì-là nachro-nò xi ìjngoò. ³⁰ Nita yá xita xi síjé-nò tsojmì, tjiì-là; tsà yá xi skoé xi tsojmì tsajòn, kì tì kiì nijé-là. ³¹ Koni s'ín mejèn-nò nga síkoo-nò xita, k'oaá tís'ín tìkoo ngajo-nò.

³² 'Tsà matsjacha jè xi matsjakeè-nò, nímé kjondaà xi s'e-nò, nga k'oaá tís'ín jñà xita ts'en, matsjakeè xíkjin. ³³ Tsà tà jñà ndaà sikoo xita xi tìkoa ndaà síko-nò, nímé kjondaà xi s'e-nò. Jñà xita ts'en, k'oaá tì síko xíkjin. ³⁴ Tsà síkiña-là jè xi yaxkoòn nga koìchjí, tìkoaá nímé kjondaà s'e-nò. Tìkoaá jñà xita ts'en síkiña-là xíkjin nga jyeé tíjìin-là nga koìchjí yije kóhotjín. ³⁵ Tìtsjacha kondra-nò; ndaà tìkoo; tìkiña-là mé xi síjé-nò, nímé xi chiña-là it'aà ts'e. Tsà kos'ín s'een, isaá tse kjondaà s'e-nò. Ixti-là Nainá xi 'ñò 'nga tíjna komaà k'e nga k'oas'ín s'een koni s'ín Nainá, nga tíjn-là kjohimatakòn it'aà ts'e xita xi 'nga ikon ko xi ch'o s'ín. ³⁶ Chahimaa xinguiqo koni s'ín beèhima-nò Nainá xi Na'èn-ná 'mì-là.

*Mì kii koma jñá s̄ikindaá jé-la x̄ita x̄inguiáá
(Mateo 7:1-5)*

³⁷ 'Kì jé-la x̄inguiōō 'nè kindaa mé-ne nga Nainá t̄ikoā m̄ikii s̄iikinda jé-nò; k̄i jé binchanè-là x̄inguiōō mé-ne nga Nainá m̄i jé k̄inchanè-nò; t̄ijchàat'aà-là jé-la x̄inguiōō mé-ne nga Nainá t̄ikoā s̄iijchàat'aà-nò jé-nò. ³⁸ T̄jii-là x̄inguiōō; jè Nainá tsjá ngajo-nò; Nainá s̄iichibā-nò chibā xi ndaà kitseè, xi 'ñó jncha, xi ndaà kisitsajneè k̄o xi t̄ix̄ix̄teèn-t̄ji nga k̄incha chijtsa-nò; jè chibā xi s̄ichibaya-là x̄inguiōō, t̄ijè s̄iichibaya ngajo-nò Nainá.

³⁹ Jesús tsibénojmi jngoò-la kjoā xi mangásòn, kitsò-la:

—Jngoò x̄ita xi m̄ikii tsejèn-la, m̄ikii koma kokò-la ndiyá l̄jngoò xi t̄ikoā m̄ikii tsejèn-la. Ingajò, yaá k̄ixoya ngajo ñánda ch'o choòn. ⁴⁰ Jngoò x̄ita xi kota'yà m̄itsà isa 'nga t̄jna koni maestro-la; t̄anga k'e nga kjoehet'in-la nga ndaà skóta'yà, t̄ikoáá kongásòn-né koni jè maestro-la.

⁴¹ '[Mé-ne jé-la x̄inguii n̄ikinda-ne koā tsiji m̄ikii n̄ikindii?] ¿Mé-ne ch̄itsejèn-la t̄jé xi k̄jinangui x̄k̄on x̄inguii, koā jè yá ch̄iso xi k̄jinangui x̄k̄oiìn m̄ikii ch̄itsejèn-la? ⁴² ¿A m̄i 'ya-jèn yá ch̄iso xi k̄jinangui x̄k̄oiìn? ¿Mé-ne k̄o'mi-la x̄inguii: “Ndsè, t̄jii'nde-ná nga kochrjekànguia t̄jé xi k̄jinangui x̄k̄oiìn”? Ngaji xi jò ma isén-lè; ítjòn t̄inachrjekàngui ch̄iso xi k̄jinangui x̄k̄oiìn, mé-ne nga ndaà kotsejèn-lè, ikjoàn t̄inachrjekàngui t̄jé xi k̄jinangui x̄k̄on x̄inguii.

*Kós'in 'ya-la kós'in t̄jín inima-la jñá x̄ita
(Mateo 7:17-20; 12:33-35)*

⁴³ 'Tsjìn yá xi ndaà kjoàn kọ ch'o kjoàn toò xi ojà-la; t̄ikoaá tsjìn yá xi ch'o kjoàn kọ ndaà kjoàn toò xi ojà-la. ⁴⁴ Nga jngoò ìjngoò skoya yá, k'oaá s'ín yaxkon-la koni kjoàn toò xi ojà-la. Jè toò iko, mìtsà yá na'yá ojà-la. T̄ikoaá jñà toò uva mìtsà na'yá xanchroò ojà-la. ⁴⁵ Koni kjoàn yá, k'oaá t̄i kjoàn x̄ita; jngoò x̄ita xi 'én ndaà chja, koií-né nga kjondaà tíjìn in̄ima-la; koa jngoò x̄ita xi 'én ts'en chja, koií-né nga kjoats'eén tíjìn in̄ima-la; nga k'oaá tsò 'én xi nokjoá koni tsò kjohítsjeèn xi tíjìn in̄ima-ná.

Chrjò ni'ya xi jò ma-ne

(Mateo 7:24-27)

⁴⁶ '¿Mé-ne kos'ín 'mì-ná nga bixón: “Na'èn, Na'èn”, koa mìkìl nìkitasòn koni xan-nò? ⁴⁷ K'oaá xan-nò yá xi mangàsòn jè x̄ita xi 'an fìt'aà-na, xi 'nchré 'én-na, t̄ikoa síkitasòn. ⁴⁸ Jè mangàsòn jngoò x̄ita xi bindaà ni'ya-la; 'ñó nanga ò'ngui; bíjna tàts'en chrjò ni'ya ya ìsòn naxi. K'è nga 'ba jtsí xkón, f'ìi xajngá nandá, kaàt'aà'ñó-la ni'ya; n̄imé xi síko nga ya tjindaàsòn naxi. ⁴⁹ Tanga jè xi 'nchré 'én-na koa mìkìl síkitasòn, k'oaá ngaya-la koni jngoò x̄ita xi bindaàsòn ni'ya-la ñánda tà nangui; mìkìl ndaà bindaà tàts'en chrjò; f'ìi xajngá nandá, kaàt'aà'ñó-la ni'ya; yaá bixòña ni'ya jè; jngoò k'a bixòjen.

7

Kíi komà nga kjondaà-ne chì'nda-la xi x̄ita sko-la soldado

(Mateo 8:5-13)

¹ Jesús, k'e nga jye tsakóya-la x̄ita naxandá xi nchi'nchré 'én-la, kù, jahas'en-jìin naxandá Capernaum. ² Ya tíjna jngoò soldado ítjòn. Jè ch̄i'nda-la, 'ñó xk'én. Kjomeè biyaà. Tanga 'ñó tjòkèè. ³ K'e nga kii'nchré x̄ita jè it'aà ts'e Jesús, kisìkasén x̄ita jchínga xi ts'e x̄ita judío nga kii kítsi'ba-la Jesús mé-ne nga kàtjanchrobá, kàtasíxkiì-la jè ch̄i'nda-la xi xk'én. ⁴ Jñà x̄ita jchínga, k'e nga ijchòkon Jesús 'ñó tsibítsi'ba-la, kitsò-la:

—Ok'ín-la nga sìchját'aà-la x̄ita ítjòn jè. ⁵ Tsjakeè naxandá xi ch̄a-ne Judea, koà jè tsibíndaà jngoò-ná ni'ya ingo sinagoga i naxandá-ná.

⁶ Jesús kiìko jñà x̄ita jchínga koi, tanga k'e nga jye kjomeè bijchó chrañàt'aà-la ni'ya, jè x̄ita ítjòn-la soldado kisìkasén i'nga amigo-la nga kitsò-la Jesús:

—Na'èn, kì yijo-lè nìjti-la. 'An, mìkiì ok'in-na nga ngaji k'oín sobi ni'ya-na. ⁷ Tìkoáà mìkiì ok'in-na nga 'an kòfikon sobà-lè. Tanga tjii okixi nga kàtandaà-ne ch̄i'nda-na. ⁸ 'An, tíjiiin-na nga tjín-lè kjotíxoma. Tìkoáà 'an, tjín-na x̄ita ítjòn xi otíxoma-na, tìkoáà tjín-na soldado xi 'an otíxoma-la, k'e nga xan jngoò-la: “T'in”, fi-né; xan-la xi ìjngoò: “Nchrobói”, nchrobá-né; koà k'e nga xan-la jè xi ch̄i'nda-na: “K'oa t'iiin”, síkitasòn-na.

⁹ K'e nga kii'nchré Jesús jñà 'én koi, tà kjòxkón-la. K'ée kiskoòtsejèn-'a jñà x̄ita xi tjìngui-la; kitsò-la:

—K'oaá xan-nò, ya Israel, ni saà jngoò x̄ita sakó-na xi kos'ín ndaà mokjeiín-la koni jè x̄ita jè.

¹⁰ Jñà x̄ita xi kiìkjaá Jesús, k'e nga j'ii-ne, jè ch̄i'nda xi xk'én, jyeé kjòndaà-ne.

Kós'ín komà k'e nga jè Jesús kisikjaáya-la ki'ndí-la chjoón ka'àn

¹¹ Nga komà įskan Jesús kiì jngoò naxandá xi 'mì Nain. Tjiko xita xi kota'yàt'aà-la, tikoáá kjìn xita xi tà xita naxandá tjingui-la. ¹² K'e nga jye ijchò chraña ijto xotjoa naxandá, kjìn ma xita naxandá xi kjihjtako chjoón ka'àn nga nchifi kíhjiin jngoò mik'en xi ti ta jngoò-la jè chjoón ka'àn. ¹³ Na'èn-ná Jesucristo, k'e nga kijtseèxkon, kjòhimakeè; kitsò-la chjoón ka'àn:

—Kì chihindáya-jèn.

¹⁴ Kì kasit'aà chraña-la jè kaxa mik'en, tsohòson-la tsja; jña xita xi yangui mik'en chinchako. Kitsò Jesús:

—Ngaji ti, k'oaá xán-lè: ¡Tisítjiin!

¹⁵ Jè mik'en nitoón tsibìjna kixi; įkjoàn kiichja. Jesús, k'eé kisingsja nea-la. ¹⁶ Ngats'ii xita xi tjiko, tà kitsakjòn-né; k'eé jeya kisikìjna Nainá kitsò:

—Jngoò xita tijnako-ná xi 'ño ndaà chja ngajo-la Nainá.

Tikoáá tjin xi kitsò:

—Nainá j'ii kasiko naxandá-la.

¹⁷ Jña 'én koi, kina'yà-la kòhokji nangui Judea, ngats'ii i'nde nga jngoò itjandi nangui Judea.

Xita xi kota'yàt'aà-la Juan xi kis'iin bautizar xita (Mateo 11:2-19)

¹⁸ Juan xi kis'iin bautizar xita kiì'nchré yije kjoa xi tís'ín Jesús; jña xita xi kota'yàt'aà-la tsibénojmi-la. K'eé kiichja jò-la xi xita ts'e. ¹⁹ Kisikasén ñanda tjna Jesús nga skonangui-la, za jè-né xi Cristo xi tjinè-la nga kjoí a xi k'eií

chíña-lá? ²⁰ Jñà x̄it̄a-l̄a Juan, k'è nga ijchòkon Jesús, kitsò-l̄a:

—Jè Juan kàsikasén-najen xi it'aà tsiji nga chjinangui-lèjen, ¿a j̄i-né xi Cristo xi tjínè-lè nga kjoji a xi kj'eíí chíña-lajen?

²¹ Tijè-ne hora, Jesús, kjìn x̄it̄a kisindaà-ne xi xk'én, xi kjo'in nchisíkjeiín, xi in̄ima ch'o-l̄a neíí tíjìn in̄ima-l̄a; t̄ikoaá kjìn x̄it̄a xi mìkì tsejèn-l̄a kjòndaà-ne. ²² Jesús kitsò-l̄a jñà x̄it̄a xi ijchòkon:

—Tanguió tènójmí-là Juan jñà kjoa xi kà'yaà k̄o xi kàna'ya. Jñà x̄it̄a xi mìkì tsejèn-l̄a, jyeé tsejèn-l̄a; jñà xi tsá'yá kjoàn, jyeé ma fi-ne; jñà xi t̄ibindojno chrjoa yijo-l̄a, t̄imatsjeèjnoó-ne yijo-l̄a; jñà x̄it̄a xi jtayaà, jyeé 'nchré-ne; k̄o x̄it̄a xi jye k'en, nchi-faáyaá-l̄a; koa jñà x̄it̄a ima, jye t̄is'enojmí-l̄a 'én ndaà-l̄a Nainá. ²³ ¡Mé tà ndaà-l̄a jè x̄it̄a xi nguì jngoò k'a ndaà mokjeiín-l̄a it'aà ts'an nga n̄imé xi osijna-ikòn-l̄a!

²⁴ K'è nga jye kù-ne x̄it̄a xi kisikasén Juan, tsibíts'ia Jesús nga tsohók̄o x̄it̄a xi it'aà ts'e Juan, kitsò-l̄a:

—¿Mé xi tsanguì ch̄itsejèn-là ya i'nde it'aà xìn ñánda nangui kixi choòn? ¿A jè tsanguì ch̄itsejèn-là jngoò yá inaxo xi síjt̄iya-l̄a tjo? ²⁵ ¿Mé-né xi tsanguì ch̄itsejèn-là? ¿A jngoò x̄it̄a xi 'ñó ndaà kji nikje-l̄a? Jñò, jyeé 'yaà, jñà xi ndaà kjoàn nikje xi ókjá, xi t̄ikoa 'ñó ndaà kjoàn tsojmì xi tjín-l̄a, yaá t̄itsaya ni'ya-l̄a x̄itaxá itjòn. ²⁶ Tanga, ¿mé xi tsanguì ch̄itsejèn-là? ¿A jngoò x̄it̄a xi ch̄ja ngajo-l̄a Nainá? Okixi-né, k'oaá xan-nò, Juan, isaá 'ñó ndaà koni jngoò x̄it̄a xi ch̄ja ngajo-l̄a Nainá. ²⁷ It'aà ts'e Juan, yaá t̄ich̄ja Xojon-l̄a Nainá nga tsò:

'An, sikasén ítjòn-lè x̄ita-na xi kjikò 'én;
jè xi koiindaàya ítjòn-lè ndiyá-lè.

²⁸ K'oaá xán-nò, ngats'ì x̄ita xi t̄jín ì isò'nde, nijngoò x̄ita xi mangásòn koni jè Juan xi kis'iìn bautizar x̄ita, tanga ya ijìin naxandá ñánda otíxoma Nainá, jè x̄ita xi fehet'aà-ne, ìsaá jeya t̄jna mì k'oaá-ne koni Juan.

²⁹ K'e nga kiì'nchré j̄nà x̄ita naxandá kò j̄nà x̄ita-la x̄itaxá Roma xi síkíhjt̄jì tsojmì, kjòjngoò-ikon nga ndaà t̄jín jè ndiyá kixi-la Nainá, nga jye komà bautizar it'aà ts'e Juan.

³⁰ Tanga j̄nà x̄ita fariseo kò x̄ita chjine xojon ts'e kjotíxoma-la Nainá, mìkiì komà bautizar it'aà ts'e Juan. Tsachrjengui-né kjondaà xi t̄jindaà-la Nainá nga tsjá-la x̄ita koi.

³¹ Jesús kitsò:

—¿Yá xi siingásòn-koaa j̄nà x̄ita xi t̄jín nachrjein ì'ndeì? ¿Kó kjoàn xi kongásòn-kò? ³² J̄nà kongásòn-kjoò j̄nà ixti xi bìtsajna nditsin nga síská, chja-la xíkjín, tsò-la: “Kànikjaneé-nòjen xobí tanga j̄nò mìkiì kàchà; kàjndaá-nòjen sò xi ba tsò tanga mìkiì kàchihindáyaà.” ³³ J'ì Juan xi kis'iìn bautizar x̄ita xi mìtsá inchrájin tsakjèn, t̄ikoá mìtsá xán kits'ì koá j̄nò bixón-nò: “Inìma ch'o-la neìj t̄jín-la.” ³⁴ Ikjoàn j'iaa xi Ki'ndí-la X̄ita xan-la yijo-na; ma-na kjeen, t̄ikoá ma-na 'biaa; j̄nò, k'oaá s'ín bixón ì'ndeì: “X̄ita chrjá'a-né, x̄ita ch'ì-né, amigo-la-né j̄nà x̄ita-la x̄itaxá Roma xi síkíhjt̄jì tsojmì kò j̄nà xi x̄ita jé.” ³⁵ Tanga jè kjoachjine-la Nainá, 'yaá-la nga kixi t̄jín k'e nga jye bitasòn.

Kó tsò 'én xi kièhja Jesús k'e nga jngoò chjoón xi tse jé t̄jín-la tsanìjno ndsoko

³⁶ Jngoò x̄ita fariseo kiìchja-là Jesús nga mejèn-là kokjèn-ko. K'è nga jahas'en ni'ya-là jè x̄ita fariseo, tsibijnat'aà ímíxa. ³⁷ Yà naxandá jè, tíjna jngoò chjoón xi tse jé tjín-là. K'è nga kiì'nchré nga yà tjínat'aà ímíxa Jesús, yà ni'ya-là jè x̄ita fariseo, ijchòko jngoò chitsín xi tjíya-là xkii xi ndaà jne. ³⁸ Yaá tsasijnat'aà ijton ndsokò Jesús nga tíkjindáya. Ikjoàn tsanijno ndsokò Jesús ko ndáxkon. K'ée kisixijno-ne ko tsja skò. Kjìn k'a kiskine'a ndsokò. Ikjoàn kisikaàjno xkii xi ndaà jne. ³⁹ Jè x̄ita fariseo xi kiìchja-là Jesús, k'è nga kijtseè kjoa koi, kitsò ijiiñ iníma-là: “¿Mé-ne nga mìkii beèxkon-ne yá chjoón-ne xi otísiko? Tsà kixi kjoa nga jè x̄ita xi chja ngajo-là Nainá, skoexkon-né nga chjoón xi jé tjín-là.” ⁴⁰ K'ée kiìchja Jesús, kitsò-là:

—Simón, jngoò kjoa koxán-lè.

Simón kitsò:

—Maestro, kot'in-ná.

⁴¹ Jesús kitsò:

—Jò x̄ita títsajna xi ton tjen-là ts'è x̄ita xi síkíña ton; jngoò xi 'òn sìndo tjen-là; jè xi ijngoò icháte tjen-là. ⁴² Ingajò x̄ita koi, tsjìn-là ton xi koìichjí ngajo-ne. Jè nei-là ton kisìjchàat'aà-là ingajò. Kot'in-ná, ¿ñá-laá ingajò x̄ita koi xi isá 'ñó mats-jakeè jè nei-là ton?

⁴³ Kiìchja Simón kitsò:

—'An, k'oaá s'ín sìkítsjeèn, jè-la xi isá tse ton kitjen-là.

Jesús kitsò:

—Ndaà kichoòsòn-là.

⁴⁴ Jesús kiskoòtsejèn-jno jè chjoón, kitsò-là Simón:

—Chítsejèn-là chjoón jè. 'An, k'e nga kòfahas'eèn ni'ya-lè [mìkìl kànìkitasoìn koni s'ín tjin kjotíxoma tsaján]; mìkìl kò'biì-ná nandá xi mochjeén-là ndsokoaà nga saníjno; tanga chjoón jè, ndáxkoón kòhoníjno-ne ndsokoaà koa tsja skoó kàsíxijno-ne.
⁴⁵ K'e nga kànìhixat'aà-ná mìkìl kichine'a-ná tanga chjoón jè, kóni kòfahas'eèn ni'ya-lè tíkine'a ndsokoaà.

⁴⁶ 'Ngaji, mìkìl kànáhihnoi asitj skoaà, tanga chjoón jè, kòfàhihno ndsokoaà xkii xi ndaà jne.
⁴⁷ Koií k'oas'ín xan-lè: Chjoón jè, jyeé kàchàat'aà yije-là ngats'ìl jé-là koi kjoa-là nga 'ñó matsjakeè-na, tanga jè xita xi chiba kàchàat'aà-là jé-là, isaá chiba matsjakeè-na.

⁴⁸ K'eé kitsò-là Jesús jè chjoón:

—Jé-lè jyeé kàchàat'aà-lè.

⁴⁹ Jñà xita xi taña títsajnat'aà ímixa kitsò-là xíkjin:

—¿Yá xita-né jè nga tikoá ma-là síjchàat'aà-ná jé-ná?

⁵⁰ Jesús kitsò ìjngoò k'a-là jè chjoón:

—Koi-né nga mokjeiín-lè it'aà ts'an nga bitjotjì-ne jé-lè; t'in-là ndaà-ne.

8

Íchjín xi kisichját'aà-là Jesús

¹ K'e nga komà iskan, Jesús, kjìn naxandá tsajmeè, ko rancho, nga kiichjaya ko kisika'bí 'én ndaà-là Nainá koni s'ín otíxoma Nainá. Tjikò xita-là xi tejò ma-ne. ² Tikoáá tjikò i'nga íchjín xi jye kjondaà-ne ch'in neií-là ko xi kj'eí ch'in. Yaá tjikò María jè xi Magdalena 'mì, xi itoò inima ch'o-là neií itjoiìn yijo-là; ³ tjikò Juana, chjoón-là Chuza

xi síkinda tsojmì-la xitaxá ítjòn xi 'mì Herodes; tikoáá tjikò xi 'mì Susana koa kjìn-ìsa íchjín tjikò xi síchját'aà-la mé tsojmì xi tjín-la.

Kjoa xi mangásòn ts'e xita xi bitje xojmá
(Mateo 13:1-9; Marcos 4:1-9)

⁴ K'e nga jye kòkjìn xita xi xki xi ján naxandá j'ì-ne, Jesús, tsibénojímí-la kjoa xi mangásòn. Kitsò-la:

⁵ —Jngoò xita xi kii kijnđi xojmá. K'e nga tsibíts'ia nga kiskijnđi xojmá, chixò chiba ya iya ndiyá. Koa chinchanè xita koa jña nise tsakjèn. ⁶ Nguì k'oa tjín chixòsòn ya ñánda naxi choòn, tanga k'e nga isò xojmá, nitoón kixi nga mìkii 'nchì'nde nangui. ⁷ Nguì k'oa tjín chixò ya ijìn na'yá; yaá taña isòkjoò; k'e nga kjò'nga na'yá, kisik'en-ngui xka-la xojmá. ⁸ Nguì k'oa tjín chixò ñánda nangui ndaà; isò, kjò'nga, koa tsaja-la toò; kitsjaà jngoò sìndò nga jngoò ijngoò.

Jesús k'e nga jye tsibénojímí kjoa koi, 'ñó kiichja, kitsò:

—iNdaà tiná'yaà koni xan-nò!

Mé-ne kjoa xi mangásòn kisikjeén-ne Jesús
(Mateo 13:10-17; Marcos 4:10-12)

⁹ Jña xita xi kota'yát'aà-la Jesús kiskònangui-la kó tsòya-ne jè kjoa xi mangásòn xi tsibénojímí-la xita. ¹⁰ Jesús kitsò:

—Jño, Nainá jye kitsjaà-nò nga jchaa kjoa'ma-la xi bénojímíya kó s'ín otíxoma Nainá; tanga jña xita xi kj'eíí, tà kjoa xi mangásòn s'enojmí-la, mé-ne nga mìkii skoe-ne xi kjoa kixi nas'ín skótsejèn, mìkii kochiya-la nas'ín nchì'nchré.

Kó tsòya-ne kjoa xi mangàsòn ts'e xita xi bítje xojmá

(Mateo 13:18-23; Marcos 4:13-20)

¹¹ Jè kjoa xi mangàsòn ts'e xojmá, kíí tsòyaá-ne: Jñà xojmá, jè 'én-la Nainá. ¹² Jñà xojmá xi chixò iya ndiyá, jñà ngaya-la xita xi 'nchré 'én-la Nainá, ikjoàn f'ii xita neíí, faaxìn jè 'én ijììn inima-la mé-ne nga mìkìì kòkjeiìn-la koa mìkìì kítjojììn kjo'in inima-la. ¹³ Jñà xojmá xi chixòsòn naxi, jñà ngaya-la xita xi 'nchré 'én-la Nainá, k'e nga tàts'en-la kjoa tsjaá ma-la nga mokjeiìn-la, tanga tsjìn-la i'ma; tà chibaá nàchrjein mokjeiìn-la; k'e nga mé kjoa xi sakó-la, nitoón síkíjna-ne. ¹⁴ Jñà xojmá xi chixò ijììn na'yá, jñà ngaya-la xita xi 'nchré 'én-la Nainá; k'e nga jye tjimaya ndiyá-la Nainá, bíts'ia nga síkájno-la yijo-la, ótsji xi kjoa nchiná kò xi kjoa kjotsja. Jñà kjoa koi xi tjín isò'nde bíchjoà-ikòn-la nga mìkìì makixi nga ojà-la toò. ¹⁵ Jñà xojmá xi chixò ñánda nangui ndaà, jñà ngaya-la xita xi ndaà tjín kò xi kixi tjín inima-la; 'nchré 'én-la Nainá tikoá bíjììn-ikon 'én xi 'nchré; ndaà bincha kixi skanda k'e nga ndaà makjìn-ya jñà 'én.

Kjoa xi mangàsòn ts'e ni'in xi síhiseèn

(Marcos 4:21-25)

¹⁶ Tsjìn xita xi oká ni'in, ikjoàn bíjtsa'ma, o xi ya síkíjnangui nàchan; jngoò ni'in xi tì, sijna 'nga-né; yaá sijnaya candelero mé-ne nga kohiseèn-la jñà xita xi kjoahas'en ni'ya. ¹⁷ Nímé kjoa tjín xi tjí'ma i'ndeí xi mìkìì kotsejèn nga koma iskan; tikoáá tsjìn kjoa xi tjí'ma i'ndeí xi mìkìì jcha-la. Ngats'ì kjoa skoexkon yije xita.

18 'T'een kinda kjohítsjeèn-nò k'e nga kiná'ya 'én-la Nainá. Ndaà tiná'yaà. Nga jè xi tjín-la kjohítsjeèn k'ojí isa-la; tanga jè xi tsjìn-la, skanda tjá'aán-la mé xi k'oas'ín síkítsjeèn nga tjín-la.

Nea-la Jesús ko 'ndse

(Mateo 12:46-50; Marcos 3:31-35)

19 Nea-la ko 'ndse kiikon ñánda tjína Jesús. Tanga mìkì komà ijchò skanda ñánda tjína nga 'ñó kjìn ma-ne xita xi títsajna. 20 Jesús kis'enojmí-la, kitsò-la:

—Nea-lè ko jña 'ndsi, ján ndítsiaán títsajna, mejèn xó-la nga skótsejèn-lè.

21 Kiichja Jesús, kitsò:

—Xi nea-na ko xi 'ndsè xan-la, jña-né xi 'nchré 'én-la Nainá, tikoá síkitasòn.

K'e nga jè Jesús kisikíjnajyò tjojkón

(Mateo 8:23-27; Marcos 4:35-41)

22 Jngoò nàchrjein, Jesús ko xita xi kota'yàt'aà-la jahas'en jngoò chitso, kitsò Jesús:

—Tíkjaán, kítjájtoaá ján xijngoàà ndáchikon.

Ikjoàn kiì. 23 Tanga k'e nga kiisòndá chitso, Jesús tsohojnafè-né. Ikjoàn kjòts'ia nga j'ì tjojkón ya jjiìn ndáchikon. Jyeé tífahas'en nandá chitso; xkón tjín tsà ya skajiìn-ndá. 24 Jña xita-la k'ée kiikon nga kisikjaá-la Jesús; kitsò-la:

—¡Maestro! ¡Maestro! ¡Chitso, jye tíkaànguindá! Jyeé-la kiyá.

Jaá-la Jesús; ikjoàn tsohótiko tjojkón ko ndáchikon, nitoón kisijyò-ne, kjòndaàya-ne. 25 Jesús kitsò:

—¿Mé-ne mìkì mokjeiín-nò it'aà ts'e Nainá?

Jǎà x̄it̄a-l̄a tà kitsakjòn-né. Tà kjòxkón-l̄a. Kitsò-l̄a x̄íkjín:

—¿Yá x̄it̄a-ne jè nga chj̄a-l̄a t̄j̄o k̄o nandá koa síkitasòn-l̄a?

X̄it̄a Gadara xi kjìn in̄im̄a ch'o-l̄a neí t̄j̄iìn in̄im̄a-l̄a

(Mateo 8:28-34; Marcos 5:1-20)

²⁶ Ikjoàn ijchò yà nangui-l̄a x̄it̄a Gadareno xi kijna xijngoaà ndáchikon ts'e Galilea. ²⁷ K'e nga itjojen chitso, Jesús, ijchò kasit'aà jngoò-l̄a x̄it̄a x̄'ín xi yà i'nde-l̄a naxandá Gadara. 'Ñó kjòtseé t̄j̄iìn yijo-l̄a in̄im̄a ch'o-l̄a neí; mìtsà nikje ókjá, koa mì ni'ya t̄j̄ín-l̄a; yaá xó b̄ijnaya ngajo-l̄a mik'en. ²⁸ X̄it̄a jè, k'e nga kijtseé Jesús, 'ñó kiskindàyat'aà-l̄a koa tsasèn-xkó'nchit'aà-l̄a; ikjoàn 'ñó kiichja, kitsò:

—Jesús, ngaji xi Kí'ndí-l̄a Nainá 'mì-lè xi 'ñó 'nga t̄j̄jna, ¿mé xi mejèn-lè k̄o 'an? ;Bitsi'bà-lè, k̄i yatoòn-ná!

²⁹ Koií òkitsò-ne, nga jè Jesús, jyeé k̄os'ín tsatíxoma-l̄a jè in̄im̄a ch'o-l̄a neí nga kàt̄it̄j̄oj̄iìn yijo-l̄a x̄it̄a jè. Jyeé kjòtseé k̄os'ín t̄j̄iìn yijo-l̄a nga biyaàxín; nas'ín na'ñó k̄ich̄a cadena sit'aà'ñó ndsok̄o k̄o tsja, ch̄íkjoaá-l̄a nga otejtso, ikjoàn fik̄o jè in̄im̄a ch'o-l̄a neí yà nangui kixì ñánda tsjìn x̄it̄a.

³⁰ Jesús kiskònangui-l̄a, kitsò-l̄a:

—¿Kó 'mì-lè?

X̄it̄a jè kitsò:

—Legión 'mì-na.

Koií k̄o'mì-ne nga 'ñó kjìn in̄im̄a ch'o-l̄a neí t̄j̄iìn yijo-l̄a. ³¹ Jǎà in̄im̄a ch'o-l̄a neí tsibítsi'ba-l̄a Jesús nga mì yaá s̄ìkatsj̄oya n̄it̄jan-l̄a neí ñánda t̄j̄ín k̄j̄o'in. ³² Yà it'aà nindoò, 'ñó kjìn ma ch̄inga

xi nchikjèn-jno ijìin ijñá. Jñà inìma ch'o-la neí, tsibítsi'ba-la Jesús nga tsjá'nde-la nga ya kjoahas'en-jìin yijo-la chinga. Jesús, kitsjaà'nde-la.
³³ Jñà inìma ch'o-la neí, nga jye itjojiin yijo-la xita jè, ikjoàn jahas'en-jìin yijo-la jñà chinga. Ikjoàn jñà chinga tsatíkjàjen-jno ya naxi skanda ijìin nandá; yaá k'en-jìin nandá ngats'ìi jñà chinga.

³⁴ Jñà xita xi nchikondà chinga, k'e nga kijtseè kjoa xi komà, tsangachikon nga kisikí'nchré naxandá kóhokji ñánda rancho. ³⁵ Jñà xita naxandá, k'e nga kii'nchré, itjo katsejèn jñà kjoa xi komà. Kii ñánda tíjna Jesús. Tíkóa ya tíjnat'aà ndsoko Jesús jè xita xi jye itjojiin-ne yijo-la jñà inìma ch'o-la neí. Jyeé íkjá-ne nikje-la, tíkóaá jyeé ndaà tíjn-ne kjohítsjeèn-la. Jñà xita k'e nga kijtseèxkon, tà kitsakjòn-la. ³⁶ Jñà xita xi kijtseè kjoa koi, tsibénojmí-la xíkjin kó s'ín komà nga kjòndaà-ne jè xita xi inìma ch'o-la neí kisijìin yijo-la. ³⁷ Ngats'ìi xita xi títsajna ya nangui-la xita Gadareno, kóhokji jngoò itjandi, tsibítsi'ba-la Jesús nga kàtjì-ne, koi kjoa-la nga 'ño kitsakjòn xita koi. Jesús jahas'en-ne chitso, ikjoàn kii-ne. ³⁸ Jè xita xi jye itjokàjìin-ne yijo-la inìma ch'o-la neí tsibítsi'ba-la Jesús nga mejèn-la nga ya kojmeìkò; tanga jè Jesús kitsjaà-la okixi nga kàtjna; kitsò-la:

³⁹ —T'in-ne ni'ya-lè, tènnojmí yije-la xita nga 'ño tse kjoa kàsìkò-lè Nainá.

Xita jè, kii-ne; ikjoàn tsibítsi'ia nga tsibénojmí, kishingasòn 'én kóhokji naxandá jè nga 'ño tse kjoa kisìkò Jesús xi it'aà ts'e.

Tsòti-là Jairo kò chjoón xi kitsobà ìtjòn nikje-là Jesús

(Mateo 9:18-26; Marcos 5:21-43)

⁴⁰ K'e nga jye j'ì ìjngò k'a-ne Jesús ján xijngoaà ndáchikon, kjòtsjaá-là jñà xità xi kjìn ma-ne, koií kjoa-là nga ngats'ìi, nchikoña-là. ⁴¹ J'ìikon jngò xità skò-là xi ts'e ni'ya ìngò sinagoga xi 'mì Jairo; tsasèn-xkó'nchit'aà ndsòkò Jesús, tsibítsi'ba-là nga mejèn-là kjìkò ni'ya-là. ⁴² Koií xá j'ìikjaá-ne nga jye tíbiyaà ndí tsòti-là xi tajngò ma-ne xi tejò nó tjín-là.

Jesús, k'e nga tífi, jñà xità nga kjìn ma-ne, chiba-là tsohó'nchò'ño-né. ⁴³ Yá tsóhojìn jngò chjoón xi jye kjò tejò nó tjín-là ch'in jní. Jye kjò tse ton kò tsojmì xi tjín-là kisìkjeheya xi kjoa ts'e chjinexkiì; mìkiì mandaà-ne nità yá xi síxkiì-là. ⁴⁴ Chjoón jè, kù kasì'aà chraña-là Jesús ya ijton íts'in nga kitsobà'ño ìtjòn nikje-là, koa jè jní xi tíxíteèn-là, nitoón kisijyò-ne. ⁴⁵ K'ée kiskònangui Jesús, kitsò:

—¿Yá-né xi kàtsobà-na?

Ngats'ìi xità kitsò:

—Mitsà yá-jèn.

K'ée kitsò Pedro kò xità xi i'nga:

—Maestro, jñà xità nga kjìn ma-ne fàhitjen-lè koa ó'nchò'ño-lè, ngaji si-né: “¿Yá-né xi kàtsobà-na?”

⁴⁶ Jesús kitsò ìjngò k'a:

—Tjín xi kàtsobà-na; kàbeéyaá-na nga kòbitjoiìn nga'ño yijo-na.

⁴⁷ Jè chjoón, k'e nga kijtseè nga mìkiì koma kójna'ma nga ki'yat'in-là, chiba-là tíhotsé yijo-là nga tsasèn-xkó'nchit'aà-là Jesús. Tsibénojímí-là nga

nguixkɔn ngats'iì x̄ita naxandá mé kjoa-ne nga n̄ikje-la Jesús kitsobà-ne, koa kó s'ín nga n̄iton kjondaà-ne ch'in-la. ⁴⁸ Jesús kitsò-la:

—Ndí neaa, koi-né nga mokjeiín-lè it'aà ts'an nga kòmandaà-ne. T'in-là ndaà-ne.

⁴⁹ Tákó t̄ik'eé tíchja-ìsa Jesús nga j'iì jngoò x̄ita xi ts'e x̄ita ítjòn xi inchrobà-ne ni'ya-la nga kitsò:

—Ndí tsòti-lè jyeé k'en; k̄i t̄i k̄i n̄ijti-la Maestro.

⁵⁰ K'e nga k̄i'nchré Jesús kitsò-la:

—K̄i tsakjoòn-jèn; tà jè-né nga k̄atakjeiín-lè, jè ndí tsòti-lè kondaá-ne.

⁵¹ K'e nga jahas'en ni'ya, Jesús, mìk̄i kits-jaà'nde-la x̄ita xi k̄j'eíí nga jahas'en-ko, tà jè Pedro, Jacobo, Juan, k̄o na'èn-la k̄o nea-la ndí tsòti.

⁵² Ngats'iì x̄ita xi títsajna, nchikjindáya-né koa nchisíkájno-né xi it'aà ts'e ndí tsòti. Tanga jè Jesús kitsò-la:

—K̄i ch̄ihindáya-jèn; mìtsà kòbiyaà ndí tsòti, tà k̄jinafè-né.

⁵³ J̄nà x̄ita xi títsajna tà tsijnòkeè Jesús nga tíj̄in-la nga jyeé k'en. ⁵⁴ Tanga Jesús kiskoé tsja ndí tsòti; 'ñó k̄iichja-la kitsò-la:

—Tsòti, it̄isítj̄in!

⁵⁵ J'iì ijngoò k'a-ne in̄ima-la; ikjoàn n̄itoón tsasítjen; Jesús kitsjaà okixi nga tsjá-la xi sk̄ine.

⁵⁶ J̄nà x̄ita jchínga-la, tà kjòxkón-la; tanga jè Jesús kitsò-la:

—K̄i yá x̄ita xi bènojmí-la jè kjoa xi kòma.

9

*K'e nga jè Jesús kitsjaà-la xá x̄ita-la xi tejò ma-ne
(Mateo 10:5-15; Marcos 6:7-13)*

1 Jesús kiichja-la xita-la xi tejò ma-ne xi jè tsibíxáya-la; kitsjaà-la nga'ñó kò kjotíxoma nga kochrjejiin yije inima ch'o-la neí xi tíjin yijo-la xita; tikoá koma-la siindaà-ne xita xi ch'in xk'én tjín-la. 2 Kisikasén nga kichjaya kó s'in otíxoma Nainá, tikoá siindaà-ne xita xi ch'in tjín-la. 3 Kitsò-la:

—Nimé xi ch'aà xi ts'e ndiyá; kì yá garrote ch'aà; kì na'yaá ch'aà; kì inchrajín ch'aà; kì toón ch'aà; tikoá kì jò nachro ch'aà. 4 Nita ñánda ni'ya nga kijchoò, yaá titsajna, skanda k'e kitjoo-nò. 5 Tsà jngò naxandá ñánda kijchoò, tsà mikiì skoétjò-nò, titjoñò, titsajneé chijo-la ndsokoò nga kàteé kjoa koi koni jngò seña, nga jñò, mì tì kiì sis'in-là; kjo'íin s'e-la nga mikiì mokjeiín-la.

6 Itjo xita koi, xki xi ján naxandá kiì; kisika'bí 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo; tikoáá kisindaà-ne xita xi ch'in tjín-la nga kijjndà naxandá.

*K'e nga k'en Juan xi kis'iin bautizar xita
(Mateo 14:1-12; Marcos 6:14-29)*

7 Jè xitaxá ítjòn xi 'mì Herodes, k'e nga kiì'nchré ngats'iì kjoa xi tís'in Jesús, mikiì beè kó s'in siikítsjeèn, nga tjín i'nga xita xi tsò: “Juan, jyeé jaáya-la.” 8 Xita xi i'nga tsò: “Jè Elías xi tsatsejèn ìjngò k'a-ne.” Tikoáá xita xi kj'eíi tsò: “Jaáya jn-goò-la xita jchínga xi kiichja ngajo-la Nainá.” 9 Kitsò Herodes:

—'An sobà tsibìxá-la xita xi kisik'en Juan nga tsatesin. ¿Yá xita-ne jè xi kos'in tís'in kjoa xi 'nchrè?

K'oaá ma-ne nga mejèn-la skoexkon Jesús.

K'e nga 'òn jmiì xita kisikjèn Jesús

(Mateo 14:13-21; Marcos 6:30-44; Juan 6:1-14)

¹⁰ K'e nga j'ì l̄jngòò k'a-ne j̄nà x̄ita xi tsibíxáya-l̄a Jesús, tsibénoj̄mí ngats'ìi kjoa xi kis'ìin. Jesús, k'eé kiìkò jngòò i'nde ts'e naxandá Betsaida ñánda tsj̄in x̄ita. ¹¹ J̄nà x̄ita, k'e nga kiì'nchré nga jye kiì Jesús, kiìtjingui-l̄a; k'e nga ijchòtjingui-l̄a, Jesús, kisis'in-l̄a, tsohókò, tsibénoj̄mí-l̄a kó s'ín otíxoma Nainá, t̄ikoá kisindaà-ne x̄ita xi mochjeén-l̄a nga kondaà-ne.

¹² K'e nga jye tímahixòn, j̄nà x̄ita-l̄a xi tejò ma-ne, ijchò kinchat'aà-l̄a Jesús, kitsò-l̄a:

—Kot'in-l̄a ngats'ìi x̄ita kàtjì-ne mé-ne nga kàtasíkjáya ya naxandá chrañat'aà kò rancho ñánda sakò-l̄a xi skine. I i'nde ñánda titsajnaá, it'aà xìn-né, nimé tjín.

¹³ Jesús kitsò-l̄a:

—Tjì-l̄a j̄nò xi kòkjen x̄ita koi.

J̄nà x̄ita-l̄a kitsò:

—Nimé tjín-najen, tà 'òn ma inchrájín-najen koa jò ma t̄in, tà jè-la tsà konguí kindaà-lajen xi kòkjen ngats'ìi x̄ita koi.

¹⁴ Maá-l̄a tsà 'òn jmiì xi nguì x̄ita x'in.

Jesús kitsò-l̄a x̄ita xi kota'yat'aà-l̄a:

—T̄ikítsajnajtión, icháte icháte t̄ikítsajna-nò.

¹⁵ K'oaá s'ín kisíkítsajna kóhotjín. ¹⁶ Jesús, kiskoé j̄nà inchrájín xi 'òn ma-ne kò j̄nà t̄in xi jò ma-ne; ikjoàn kiskoòtsejèn ngajmii; kitsjaà-l̄a kjondaà Nainá; ikjoàn kisixkoaya inchrájín, k'eé kitsjaà-l̄a j̄nà x̄ita xi kota'yat'aà-l̄a nga kisika'bí-l̄a j̄nà x̄ita xi kjin ma-ne. ¹⁷ Tsakjèn yije kóhotjín x̄ita, kó nga

kjòskiì; k'eé tsibíxkó-ne jñà xi tsiningui-ne; ngui tejà nìsiyá komà.

*Kós'ín kùichja Pedro nga jè Jesús xi Cristo
(Mateo 16:13-19; Marcos 8:27-29)*

¹⁸ Jngoò k'a k'e nga tíjnat'aàxìn Jesús nga tíchjat'aà-là Nainá, ya títsajnakò xítà xi kota'yàt'aà-là. Jesús kiskònangui, kitsò-là:

—¿Kó tsò xítà, yá-ná 'an?

¹⁹ Jñà xítà-là kitsò:

—Tjín xi tsò: jè Juan xi kis'iìn bautizar xítà, tíkoáá tjín xi tsò: jè Elías, koá tjín i'nga xi tsò: jaáyaá-la jngoò-là xítà xi chinchima kjòtseé xi kùichja ngajo-là Nainá.

²⁰ Jesús kiskònangui-là kitsò-là:

—Jñò, kó bixón. ¿Yá-ná 'an?

K'eé kùichja Pedro, kitsò:

—Jì-né xi Cristo xi xó kisìkasén-lè Nainá.

*K'oaá s'ín tsibénojmi Jesús kjoabiyaà-la
(Mateo 16:20-28; Marcos 8:30-9:1)*

²¹ Tanga Jesús 'ñó tsibít'in-là nga mì yá xítà xi keènojmi-là kjoá koi. ²² Kitsò-là:

—'An xi Kì'ndí-là Xítà xan-là yijo-na, tseé kjo'in sìikjaán; kochrje-nguí-na jñà xítà jchínga, kò xítà skò-là no'miì kò xítà xi okóya kjotíxoma-là Nainá xi kiskìi Moisés. Sìik'eén-na tanga k'e nga kijchò jàn nàchrjein kjoááya-na.

²³ Xi komà iskan kitsò-là kóhòtjín:

—Tsà yá xi mejèn-là nga xítà ts'an koma, kàtatsjeiìn-takòn mé xi mejèn-là yijo-là; koni jngoò xítà xi 'yajen krò-là, nàchrjein inchijòn kàtijnandaà nga sìikjeiín kjo'in xi kjoá ts'an; ndaà kàtjìt'aà-na.

²⁴ Nga nítà yá xítà xi mejèn-là kochrjetjì yijo-là

nga n̄imé k̄jo'in sakò-la, tà saá sīichija-né k̄o k̄jo'in k̄ijnajìn; t̄anga jè xi t̄ijnandaà nga tsjá yijo-la xi k̄joa ts'an, jè-né xi k̄itjokàjìn k̄jo'in nga it'aà ts'an ndaà k̄ijna. ²⁵ ¿Mé xi sīikijne jngoò x̄ita nas'in tjoé yije-la isò'nde tsà chija in̄ima-la koa sīikits'ón yijo-la? N̄imé. ²⁶ Tsà t̄jín i'nga x̄ita xi kosobà-la it'aà ts'an k̄o it'aà ts'e 'én-na, t̄ikoáá 'an xi Ki'ndí-la X̄ita xan-la yijo-na, kosobà-na k'e nga k̄itjojen ījngoò k'a nga skoe x̄ita kjoajeya-na, skoe kjoajeya-la Na'èn-na t̄ikoá skoe kjoajeya-la ts'e àk̄jale tsjeè-la Nainá. ²⁷ Xi okixi, k'oaá xán-nò, ijndé t̄itsajnajìn i'nga x̄ita xi mìkì kiyá skanda k'e nga skoe kó s'in otixoma Nainá.

Kí komà k'e nga jè Jesús jahatjìya í'ño isén-la kóhokji yijo-la

(Mateo 17:1-8; Marcos 9:2-8)

²⁸ T̄jín-la tsà kó jìn n̄achrjein nga tsibénojmi 'én koi, Jesús, kīimijìn-jno jngoò nindoò nga kīichjat'aà-la Nainá. Kīik̄o Pedro, Juan k̄o Jacobo. ²⁹ K'e nga t̄ichjat'aà-la Nainá, Jesús, jahatjìya í'ño isén-la; jè nikje-la 'ño kjòchroba; tsí ote tsatsejèn. ³⁰ Jò x̄ita x'in tsatsejèn xi nchijoókjoò Jesús, jè Moisés k̄o Elías. ³¹ X̄ita koi, tsí ote choòn kjoajeya-la nga jngoò itjandiì n̄anda jncha. Nchijoóya-ne nga jè Jesús, jye tífi síkitasòn kjoa ján Jerusalén nga ya kiyá. ³² Jè Pedro k̄o x̄ita xíkjin, tsí 'ño nijná-la, t̄anga k'e nga jye kitjaàxìn-la nijná kijtseèxkon kjoajeya-la Jesús k̄o j̄nà x̄ita xi jò ma-ne xi t̄itsajnako. ³³ K'e nga jye chinchat'aà xìn-la Jesús x̄ita koi, jè Pedro kitsò:

—Maestro, ndaà t̄jín nga i t̄itsajnaá. Kíndaá jàn ni'ya xkójndà, jngoò tsiji, jngoò ts'e Moisés, jè xi

ìjngoò ts'e Elías.

Jè Pedro tà k'oaá kitsò, mì tì kii beè-ne kó s'ín kichja. ³⁴ Tìk'e-né nga tíchja Pedro, j'ii jngoò 'nguién-la ifi xi tsibí'ma xita koi. K'e nga ja-has'en-jiin ifi, tà kitsakjòn-né. ³⁵ Ya jjiin ifi kina'ya jngoò-la 'én xi kitsò:

—Jè jèe xi ki'ndí-na xi 'ńó matsjake, jè tiná'ya-là.

³⁶ K'e nga jye kina'ya-la 'én koi tà jè tajngoò síjna-isa Jesús. Nachrjein koi jña xita-la jyò tsibìtsajna, nímé 'én xi kiichja, mìtsà yá xita tsibénojímí-la kjoa xi kijtseè.

K'e nga jè Jesús kisindaà jngoò-ne ti xi inima ch'o-la neíí tíjìn inima-la

(Mateo 17:14-21; Marcos 9:14-29)

³⁷ Xi komà inchijòn, k'e nga itjojen-jno-ne nin-doò, 'ńó kjìn xita kisatìkjoò. ³⁸ K'ée jngoò xita xi ya tíjnajiin-la xita kjìn, 'ńó kiichja, kitsò-la Jesús:

—Maestro, tìbitsi'bà-lè nga chítsejèn-la ki'ndí-na xi tà jè tajngoò-ne. ³⁹ Jngoò inima ch'o-la neíí tsobà'ńó; tà nitoón kjindáya, ikjoàn 'ńó síkatsé yijo-la; ochrje ndáxó tso'ba; tse kjo'in tsjá-la, mìkii xatí tsjeiin. ⁴⁰ Kàbitsi'bà-la jña xita xi kota'yat'aà-lè nga kàtachrjekàjiin inima ch'o xi tíjìn yijo-la, tanga mìkii kòma-la.

⁴¹ K'ée kiichja Jesús kitsò:

—Jñò, xita xi mìkii mokjeiin-nò it'aà ts'an, xi ch'o 'nè. ¿Skanda mé nachrjein kótijnako-nò koa ska-na kjoa-nò? Nchrohókoji ki'ndí-lè ijndé.

⁴² K'e nga tínchrobá chraña jè ti, jè inima ch'o-la neíí, tsajndoòt'aà nangui, ikjoàn kisìkatsé yijo-la; tanga jè Jesús, tsohótiko jè inima ch'o-la neíí; ikjoàn

kisindaà-ne jè ti; kisìngatsja-ne na'èn-la. ⁴³ Ngats'ii xita tà kjòxkón-la jè kjoajeya-la Nainá.

K'oaá s'ín tsibénojmí Jesús kjoabiyaà-la xi ma-ne jò k'a

(Mateo 17:22-23; Marcos 9:30-32)

Ngats'ii kjoa xi kis'iin Jesús, tikoáá tà kjòxkón-la ngats'ii xita. Jesús kitsò-la jña xita xi kota'yàt'aà-la:

⁴⁴ —Ndaà tiná'yaà jña 'én koi; kì nìjchàajìin-jèn: 'An xi Ki'ndí-la Xita xan-la yijo-na yaá sùngatsja-na xita nguixkon xitaxá.

⁴⁵ Jña xita-la mìkì kjòchiya-la jè 'én xi kos'ín kitsò-la. Nainá tsibí'ma-né nga mìkì kjoahas'en-jìin-la; tà kitsakjòn-né, mìkì kiskònangui-la Jesús kó tsòya-ne 'én xi tsibénojmí-la.

Yá xita xikjín xi kína ítjòn

(Mateo 18:1-5; Marcos 9:33-37)

⁴⁶ Xita xi kota'yàt'aà-la Jesús, tsibíts'ia nga tsajoóya-ne yá xita xikjín xi kína ítjòn. ⁴⁷ Jesús, k'e nga kijtseè koni s'ín nchisíkítsjeèn, kiskoé jngoò ndí ti, kisìkíjnat'aà-la yijo-la, ⁴⁸ kitsò-la:

—Nita yá-ne xi it'aà ts'an skoétjò jngoò ndí ti koni jè, 'aán xi skoétjò-na; jè xi skoétjò-na, tikoáá skoétjò-né jè xi kisìkasén-na. Koií kjoa-la, jè xi isa nangui tjina xi ya tjínajìin-nò, jè-né xi isa tjina ítjòn.

Yá xi kondra-la Cristo ko yá xi xita ts'e

(Marcos 9:38-40)

⁴⁹ Juan kitsò:

—Maestro, ki'ya jngoò-jen xita xi ko 'ín-lè ochrjekàjìin inima ch'o-la neí xi tíjìin yijo-la xita;

mìkì kits'ìi'nde-lajen nga mìtsà x̄it̄a tsaján xi jñá fit'aà-ná.

⁵⁰ Jesús kitsò-la:

— Kì bichakjáya-là. Jè xi mìtsà kondra tsaján, x̄it̄a tsaján-ná.

K'e nga jè Jesús tsohótiko Jacobo ko Juan

⁵¹ K'e nga jye kjòchraña nachrjein nga kjoì ìjngoò k'a-ne Jesús ján ngajmì, 'ñó tsi'beé-la ikon nga kii ján Jerusalén. ⁵² Kisikasén ítjòn i'nga x̄it̄a-la jngoò naxandá jtobá ján nangui Samaria. Kii kátsji'nde ñánda s̄ìkjáya. ⁵³ Jñà x̄it̄a Samaria mìkì kits-jaà'nde-la nga jyeé tíjìn-la nga ján nchifi Jerusalén.

⁵⁴ X̄it̄a xi kota'yàt'aà-la Jesús, Jacobo ko Juan, k'e nga kijtseè nga mìkì kitsjaà'nde-la kitsò:

— Na'èn, ¿a mejèn-lè nga k'oà kixón-jen nga kàtjanchrobá-jen ni'ín xi ts'e ngajmì nga kàtjehesòn x̄it̄a koi koni s'ín kis'ìin Elías?

⁵⁵ Tanga jè Jesús kisikátji'a, tsohótiko. Kitsò-la:

— Jñò, mìkì tíjìn-nò yá ts'e inìma xi kàtsjá-nò kjohítsjeèn jè. ⁵⁶ 'An xi Ki'ndí-la X̄it̄a xan-la yijo-na, mìtsà koi xá j'i-na nga kàtachija inìma-la x̄it̄a; jè-né nga kàtitjokàjìn kjo'in.

Ikjoàn xìn naxandá kii.

*Jè xi mejèn-la nga kijtjingui-la Jesús
(Mateo 8:19-22)*

⁵⁷ K'e nga nchifiya ndiyá, jngoò x̄it̄a kitsò-la:

— Na'èn, kijtjingui-lè n̄it̄a ñánda-ne nga k'óin.

⁵⁸ Jesús kitsò-la:

— Jñà n̄inda, tjín-la nguijo ñánda oyijò; t̄ikoaá jñà n̄ise tjín-la tjé; tanga 'an xi Ki'ndí-la X̄it̄a xan-la yijo-na, tsjìn-na j'nde ñánda síkjáya.

⁵⁹ Jesús kitsò ìjngoò-la x̄it̄a:

—Nchrobátj̄ngui-ná.

Jè x̄it̄a xi oki'mi-l̄a kitsò:

—Na'è̄n, t̄jīi'nde-ná nga í̄t̄j̄òn k̄jián k̄ihij̄ñaà na'è̄n-na.

⁶⁰ Jesús kitsò-la:

—J̄ñà mik'en kàt̄ihij̄īn mik'en-la; ngaji t'in, t̄ika'bí 'én kó s'ín otíxoma Nainá.

⁶¹ Īj̄ngò x̄it̄a xi k'oa t̄i kitsò:

—K̄j̄t̄j̄nguií-lè ngaji Na'è̄n, t̄anga t̄jīi'nde-ná nga k̄jián síhixat'aà í̄t̄j̄oàn j̄ñà x̄it̄a xi t̄ítsaj̄na ni'ya-na.

⁶² Jesús kitsò-la:

—Nij̄ngò x̄it̄a xi í̄j̄t̄on í̄ts'in t̄íkotsej̄èn-ne koma síkitasòn xá-la Nainá nga jè t̄íhotíxoma. K'oaá ngaya-la tsà j̄ngò x̄it̄a xi t̄ísíkon nchraja, tsà í̄j̄t̄on í̄ts'in t̄íkotsej̄èn-ne, mìkì koma síxá.

10

Xá xi kits'ù-l̄a x̄it̄a xi j̄àn-kaàn k̄o te ma-ne

¹ K'e nga jye komà kjoa koi, Na'è̄n-ná Jesús kit-sjaà-la xá nguì j̄àn-kaàn k̄o te x̄it̄a xi k̄j'eíí. Jò jò kisikasén í̄t̄j̄òn nga k̄jij̄ndà naxandá k̄o í̄'nde ñánda nga isa iskan k̄joi jè.

² Kitsò-la:

—Xi okixi, 'ñó tse xá t̄j̄ín xi í̄t'aà ts'e 'Én-la Nainá koni s'ín ma k'e nga k̄j̄n tsojmì majchá, t̄anga j̄ñà x̄it̄a ch̄i'nda xi síxá, chiba ma-ne. T̄ítsi'ba-là jè Nei-la xá, kàtasíkasén-isa x̄it̄a ch̄i'nda xi koiixkó tsojmì koi. ³ Tanguió; 'aán síkasén-nò koni orrè ki'ndí ya j̄j̄īn-la ch̄o tsej̄én. ⁴ Kì chij̄tsa t̄on ch'aà, k̄i naxá na'yaá ch'aà, n̄i xoxté tsjayaà; t̄ikoáá mìkì yá x̄it̄a xi nihixat'aà ya í̄ya ndiyá. ⁵ Nita ñánda ni'ya nga k̄it̄jás'een, í̄t̄j̄òn k'oa tixón: “Nchán kàtas'e ni'ya

jè.” ⁶ Ni'ya jè, tsà tjin xita xi ok'in-la nga s'e-la kjoa'nchán, kítasòn-né; tsà majìn, mìkì kítasòn. ⁷ Tìtsajna ya ni'ya ñánda kítjás'een; kì xkì xi ján ni'ya onguió; chinee, t'ioo mé tsojmì xi tsjá-nò. Jè xita xi síxá mochjeén-né nga k'oi-la chjí-la. ⁸ K'e nga kijchoò jngoò naxandá ñánda tsjá'nde-nò, chinee mé tsojmì xi tsjá-nò. ⁹ Tsà tjin xita xi xk'én, tindaà-nò; koatìn-là: “Jye kjòchrañàt'aà-nò nga jchaa kó s'ín otíxoma Nainá.” ¹⁰ Tsà jngoò naxandá ñánda kijchoò, tsà mìkì tsjá'nde-nò, tìtjáyaa ndiyá, koatìn-là: ¹¹ “Skanda jè chijo-la naxandá-nò xi kàtsobá'ño ndsokò-jen, kítajneè-nòjen koni jngoò seña nga mì tì kù sí's'in-nòjen. Tanga kàtasijìn-nò nga jye kjòchrañàt'aà-nò nga jchaa kó s'ín otíxoma Nainá.” ¹² K'oaá xán-nò, naxandá jè, isaá tse kjo'in s'e-la jè nachrjein k'e nga sindaàjìn-la xita, mì k'oaá-ne koni jña xita ts'e naxandá Sodoma.

*Mé kjo'in xi tjoé-la naxandá xi mìkì síkjahtjya
kjohitsjeèn-la kjoa ts'e jé-la
(Mateo 11:20-24)*

¹³ 'iIma xó-nò jño, xita naxandá Corazín! iIma xó-nò jño, xita naxandá Betsaida! Tsà ya-làne naxandá Tiro ko Sidón nga k'oas'ín kis'iaàn kjoxkón xi ndaà tjin xi komà ya ijìn naxandá tsajòn, tsà jña xita Tiro ko Sidón kijtsee, jyeé-la nikje naxá íkjá ko chijo ni'ín títajìn koni seña nga jye kisikájno jé-la nga mì tì jé ótsji-ne. ¹⁴ Tanga jè nachrjein nga sindaàjìn, isaá tse kjo'in s'e-nò mì k'oaá-ne koni jña xita naxandá Tiro ko Sidón. ¹⁵ Jño xi xita naxandá Capernaum tsajòn, ¿a k'oaá s'ín mokjeiín-nò nga jchaxkón-nò ján ngajmì? Majìn, yaá kítajnajñoò i'nde ñánda tjin kjo'in.

16 'Jè xi 'nchré-nò, 'aán xi 'nchré-na; jè xi kòchrjengui-nò, 'aán xi ochrjengui-na; jè xi kòchrjengui-na, jè ochrjengui xi kisikasén-na.

Mé-ne kjòtsja-la jǎà xita xi jàn-kaàn kò te ma-ne

17 J'ì-ne jǎà xita xi jàn-kaàn kò te ma-ne. 'Ñó tsja tjín-la, kitsò:

— Na'èn, xi it'aà tsiji, skanda jǎà inima ch'o-la neí síkitasòn-najen.

18 Jesús kitsò-la:

— Kixi kjoa, kìjtseè-ná jè xita neí koni kji ni'ín ch'oón kji nga kiskaàngui it'aà ngajmii. 19 'An, jyeé kitsjaà-nò kjotíxoma kò nga'ño nga koma kinchanè ye kò cho na'yá, nga sikijneè-là ngats'ii nga'ño-la xita neí xi kondra tsajòn; nímé xi ch'o sùiko-nò. 20 Tanga kì matsja-nò nga jè inima ch'o-la xita neí síkitasòn-nò; jè xi kàtatsja-nò nga jye tjín-nò i'nde ján ngajmii nga jyeé ya jtít'aà 'ín-nò.

Mé kjoa-ne nga jè Jesús kitsjaà-la kjondaà Na'èn-la it'aà ts'e xita-la
(Mateo 11:25-27; 13:16-17)

21 Tjje-ne hora, Jesús, tsjaá komà-la xi it'aà ts'e Inima Tsjeè-la Nainá; kitsò:

— Na'èn, xi tsiji ngajmii kò tsiji isò'nde, tsjaà-lè kjondaà nga jǎà kjoa koi tsibi'ma-la jǎà xita xi tjín-la kjoachjine kò xi 'ño tjín-la kjohítsjeèn nga jǎà tsakoò-la xi taxki ndí xita ima kjoa. Jon, Na'èn, nga k'oaá s'ín kjòmejèn-lè.

22 'Ngats'ii kjoa ts'e kjotíxoma, 'aán kisìngatsja-na Na'èn-na. Mìtsà yá xi beèxkon yá-né xi Ki'ndí-la ma, tajngoò jè xi Na'èn ma; tìkoáá mìtsà yá xi beèxkon yá-né xi Na'èn ma, tajngoò jè xi Ki'ndí-la

beèxkon, kò jè Ki'ndí-là kòkò-là jǎà xítà xi jè mejèn-là nga skoexkon, yá-né xi Na'èn ma.

²³ Jesús kisikáfaya'a xítà xi kota'yàt'aà-là, tà jǎà kiichjat'aà xin-là, kitsò-là:

—Mé tà ndaà-là jǎà xítà xi xkon nchibeè-ne koni s'ín títsa'yaà jǎò. ²⁴ K'oaá xán-nò, kǐn xítà xi kiichja ngajo-là Nainá, tikoá kǐn xítaxá ítjòn xi kjòmejèn-là nga skoe jè kjoá xi jǎò títsa'yaà, tanga mikii kijtsee; tikoáá kjòmejèn-là nga kǐ'nchré jè xi títsana'ya, tanga mikii kii'nchré.

Xítà samaritano xi ndaà xítà

²⁵ Jngòò xítà chjine xojon ts'e kjotíxoma-là Nainá xi kiskii Moisés kiikon Jesús nga mejèn-là skónachan-là, kitsò:

—Maestro, ¿mé kjondaà xi s'iaàn nga kíjnakon iníma-nà nítà mé nachrjein-ne?

²⁶ Jesús kitsò-là:

—¿Mé xi tǐt'aa jè xojon ts'e kjotíxoma-là Nainá xi kiskii Moisés? ¿Kó tsò xi bìxkejiin?

²⁷ Jè xítà chjine xojon kitsò:

—“Títsjachi Na'èn-ná xi Nainá 'mì-là nga kò iníma-lè, kò nga'ño-lè, kò kjohítsjeèn-lè; koá tís'ín títsjachi xítà xinguii koni tsà tì yijo tsiji-ne.”

²⁸ Jesús kitsò-là:

—Ndaà kànokjoì. Tsà k'oas'ín s'jin, kijnakon-né.

²⁹ Jè xítà chjine xojon mejèn-là nga ndaà siikíjna yijo-là 'én xi kiskònangui; òjngòò k'a kiskònangui-là Jesús, kitsò:

—¿Yá-né xi xítà xinguiáa?

³⁰ Jesús kitsò:

—Jngòò xítà tífijen ján ndiyá Jerusalén skanda Jericó. Yà iya ndiyá tsibíchjoà-là xítà chijé.

Tsafaá'an tsojmì-la kò níkjé-la. 'Ñó kisiki'on. Ikjoàn yaá kisikájna k'en ya iya ndiyá. ³¹ Tijè-ne ndiyá, k'e chiba-la jahajen jngò no'miì, tanga k'e nga kijtseèxkon nga ya kjinaya ndiyá xita xi kitsi'on, tà jahat'aà xìn-la. ³² Tik'eé-ne ja jngò xita levita [xi iya ingo síxá] k'oaá ti kis'iin k'e nga kijtseèxkon xita jè nga kjinaya ndiyá; tikoáá tà jahat'aà xìn-la. ³³ Tanga k'e nga ijchò jngò xita Samaria [xi xita kondra-la xita judío] nga koá tis'in tífi ndiyá jè, k'e nga kijtseèxkon, kjòhimakeè-né. ³⁴ Kiì kasit'aà chraña-la. Kisìxkiì-la; kisìkaájno asitì kò xán ñánda kitii-la. Ikjoàn tsibíjtéjìn; kisikíjnasòn-la kohòyo-la; kiìkò jngò ni'ya ñánda nga ma níjayaá. Jè kisikinda. ³⁵ Xi komà inchijòn k'e nga jye tífi-ne jè xita Samaria, tsibíchjí-la nei-la ni'ya, kitsjaà-la ton koni tjin chjí-la chí'nda xi jò nachrjein; kitsò-la: "Tikinda-ná xita jè. K'e nga kjoì jngò k'a-na kíchjiá tsà isa tse siikje." ³⁶ Ngaji, ¿kó si? Ingajàn xita koi, ¿yá-né xi xíjín jè xita xi kisiki'on chíjé?

³⁷ Jè xita chíjine xojon kitsò:

—Jè xi xíjín, jè xita xi kjòhimakeè.

Jesús kitsò-la:

—Ngaji, k'oaá tis'in t'iin.

K'e nga jè Jesús tsibìjna ni'ya-la María kò Marta

³⁸ Jesús k'e nga tjímaya-isa iya ndiyá, ijchò jngò ndí naxandá jtobá ñánda tjna ni'ya-la chjoón xi 'mì Marta. Yaá kitsjaà'nde-la nga tsibìjna. ³⁹ Jè Marta tjna jngò-isa chjoón ndichja xi 'mì María. Jè María tsibìjnat'aà ndsokò Jesús nga kiì'nchré-la 'én xi tibenojmí. ⁴⁰ Tanga jè Marta, 'ñó tísikájno xá xi tjin-la. Kiì kasit'aà-la Jesús, kitsò-la:

—Na'èn, ¿a mì makájno-lè nga jè xingui_{aa} tajngoò síkíjna-na nga s'iaàn xá? Kot'ìn-la kàtasíchjât'aà-na.

⁴¹ Jesús kiichja kitsò-la:

—Marta, Marta, tsí ndaà nìkájnoi, tsí ndaà bìnè-la xá yijo-lè. ⁴² Tà jngoò kjoa xi 'ñó mochjeén. Jè María ndaà tjín xi kòfaájìn; nìyá xi kjoaáxìn-la kjoa jè.

11

*K'e nga jè Jesús tsakóya kjoa ts'e nga bìtsi'baá
(Mateo 6:9-15; 7:7-11)*

¹ Jngoò k'a, Jesús tíjna jngoò j'nde ñánda tíchjat'aà-la Nainá; k'e nga jye kiichjat'aà-la, jngoò xitá xi kota'yàt'aà-la kitsò-la:

—Na'èn, takóya-nájen kó s'ín kìnókjoat'aà-lajen Nainá koni s'ín kis'iin Juan nga tsakóya-la xitá xi kota'yàt'aà-la.

² Jesús kitsò-la:

—K'e nga kìnókjoat'aà-là, k'oaá s'ín tixón: Na'èn xi tjini ngajmì, kàtayaxkón-la kjoajeya-lè nga tsjeè tjini.

Kàtjanchrobá kjotíxoma-lè.

K'oas'ín kàtama j'it'aà nangui koni s'ín mejèn-lè nga koma, koni s'ín ma ján ngajmì.

³ Tjiì kjit'aà-nájen niño xi mochjeén-najen nga nàchrjein inchijòn.

⁴ Tijchàat'aà-nájen jé-najen koni s'ín nìjchàat'aà-lajen ngats'iì xitá xi ch'o síko-najen.

Kì kii bìi'ndi yá xi mejèn-la nga kot'aà-najen nga kìnchátsji jé-jen.

⁵ Jesús kitsò-ìsa-la:

—Jñò, tsà t́jín jngoò-nò amigo, tsà osen nítjen onguíchoòn, tsà k'óin-là: “Amigo, t́ikìña jàn-ná inchrájín-lè, ⁶ jngoò amigo-na kòf'ìikon-na koa tsjìn-na mé xi tsjaà-la.” ⁷ Tsà jè amigo xi t́jna inga ni'ya, tsà kítso: “Kì 'an nítjì-ná. Jè xotjoa ni'ya jyeé tíchjoajtò. Jñà ndí ixti-na kò 'an jyeé kinikjáya-jen. Mikì koma kósítjēen nga tsjaà-lè tsojmì xi mochjeén-lè.” ⁸ K'oaá xán-nò, nas'ín majìn-la nga osítjen nga amigo tsajòn, tsà 'nó sisìi-là, chaán kósítjen. Tsjá yije mé xi mejèn-nò.

⁹ K'oaá xan-nò: Tíjé mé xi mejèn-nò, jè Nainá tsjá-nò; t́inchátsjioè Nainá, sakó-nò; t́inókjoat'aà-là Nainá mé xi mejèn-nò mé-ne skíx'a'nde-nò koni jngoò xotjoa. ¹⁰ Ngats'ìi xítà xi sítjé, tjoé-la, jè xi ótsji, sakò-la kò jè xi chjat'aà-la Nainá, t́jáx'a'nde-la koni jngoò xotjoa.

¹¹ Jñò xi nà'èn 'mì-nò, tsà inchrájín sítjé-nò ixti-nò, ¿a ndajoó k'oi-là? Majìn. Koa tsà t́in sítjé-nò, ¿a yeé k'oi-là? Majìn. ¹² Tsà chjoó sítjé-nò, ¿a cho na'yá k'oi-là? Majìn. ¹³ Jñò, nas'ín xítà xi ch'o 'nè, ma-nò 'biì-là ixti-nò tsojmì xi ndaà kjoàn; jè Nà'èn-nò xi t́jna ngajmìi, ìsaá nítjon sítjìs'in-nò nga tsjá-nò Inìma Tsjeè-la tsà jñò sítjé't'aà-là.

Jngoò ni'ya xi jòya t́jín

(Mateo 12:22-30; Marcos 3:20-27)

¹⁴ Jesús, tíhocrjeiìn inìma ch'o-la neíi xi t́jiìn inìma-la jngoò xítà xi mikì ma chja. Xítà jè, k'e nga jye itjokàjiìn jè inìma ch'o-la neíi, komà kiichja-ne. Jñà xítà xi nchikotsejèn, tà kjòxkón-la jè kjoa jè.

¹⁵ Tanga t́jín i'nga xítà xi kitsò:

—Jè xita sko-la xita neí xi 'mì Beelzebú, jè tsjá-la nga'ño nga k'oas'ín ochrjekàjiin inima ch'o-la neí xi tíjiin inima-la xita.

¹⁶ Tjín i'nga xita xi mejèn-la skót'aà tsà kixi kjoa nga Nainá kisìkasén Jesús; kisìjé jngoò-la seña xi jeya tjín xi it'aà ts'e Nainá nchrobá-ne. ¹⁷ Jesús, tik'eé kijtseèya-la koni s'ín nchisíkítsjeèn xita koi, kitsò-la:

—Ngats'iì naxandá xi jòya tjín nga kondra títsajna-la xíkjin, ti yijo-laá tísikixòña-ne; tikoáá tsà jngoò ni'ya xita xi jòya tjín nga kondra títsajna-la xíkjin tikoáá jngoò k'a tsjohoba xita. ¹⁸ Tsà tikoá jè xita neí, tsà jòya tí'sín xi tijè-ne yijo-la. ¿Kós'ín koma s'e-la nga'ño nga kotixoma? Jñò, bixón-nò nga 'an, koó nga'ño-la Beelzebú ochrjekàjñaà inima ch'o-la neí. ¹⁹ Tsà k'oas'ín tjín kjoa, jña xita tsajòn, ¿yá xi tsjá-la nga'ño k'e nga ochrjekàjiin neí? Koií kjoa-la, tijña-ne xita-nò keènojmi nga mìtsà kixi kjoa nga jè sko-la neí sikjeén. ²⁰ Tanga 'an, k'e nga ochrjekàjñaà inima ch'o-la neí xi tíjiin inima-la xita, jè Nainá tsjá-na nga'ño. Jè kjoa koi tsòyaá-ne nga Nainá, jyeé i tíhotixoma i it'aà nangui.

²¹ 'K'e nga jngoò xita xi tjín-la nga'ño ko tjín-la kicha, ko ndaà síkinda ni'ya-la, ndaà jncha tsojmi xi tjín-la. ²² Tanga tsà kjoí jngoò xi kj'eí xita xi isa tse nga'ño tjín-la, sùkijne-la, kjoáá'an yije kicha xi ma'ñót'aà takòn, ikjoàn sùjòya yije tsojmi xi tjín-la; kjiko-né.

²³ 'Niton yá xita-ne xi mì 'an fit'aà-na, jè-né xi kondra-na; koa nita yá xita-ne xi mìkiì

síchját'aà-na nga bíxkóyakò-na x̄it̄a xi ts'an koma, jè tísítsjohoba x̄it̄a.

Mé xi mat'in x̄it̄a k'è nga f'ù ìjngoò k'a-ne in̄ima ch'o-la neí

(Mateo 12:43-45)

²⁴ 'K'è nga jngoò in̄ima ch'o-la neí bitjokàjìn in̄ima-la jngoò x̄it̄a, yaá ojmeè ì'nde ñánda kixì choòn, ótsji'nde nga s̄iikjáya. K'è nga mìkiì sakó'nde-la, ìjngoò k'a síkítsjeèn, tsò: “Kjín-la ìjngoò k'a-na ni'ya-na ñánda inchrobà-na.” ²⁵ K'è nga bijchó ìjngoò k'a-ne ni'ya-la, beè nga ndaà kisatiùcha kò tsjeè choòn. ²⁶ Ìkjoàn fikjaá nguì itoò x̄ikjín xi ìs̄a ch'o s'ín. K'ée fahas'en-jìn in̄ima-la x̄it̄a jè; yaá bitsajna. X̄it̄a jè, ìs̄aá 'ñó ch'o bìjna koni s'ín tsibìjna nga s̄a ítjòn.

Yá x̄it̄a-ne xi ìs̄a 'ñó ndaà-la

²⁷ Tìk'e-né nga túbénojímí Jesús jñà kjoa koi, kiichja jngoò chjoón xi ya tijnajìn-la x̄it̄a kjìn, 'ñó kiichja, kitsò:

—ìMé tà ndaà-la jè chjoón xi kisìkatsejèn-lè isò'nde t̄ikoa kisìkaki-lè!

²⁸ Jesús kitsò:

—ìIs̄aá ndaà-la jñà x̄it̄a xi 'nchré 'én-la Nainá, t̄ikoa síkitasòn!

X̄it̄a xi kisìjé jngoò kjoxkón

(Mateo 12:38-42; Marcos 8:12)

²⁹ K'è nga jye kòkjìn x̄it̄a ñánda t̄ijna Jesús, tsibíts'ia nga kitsò:

—X̄it̄a xi t̄jín n̄achrjein ì'ndeì, ch'oó s'ín; síjé jngoò seña xi ìt'aà ts'e Nainá, tanga nijngoò seña skoe. Tà jè skoe seña ts'e Jonás. ³⁰ Koni s'ín

komàt'in Jonás, jǎà x̄it̄a n̄axandá Nínive k̄ijtseè j̄ngò k̄joxkón xi ndaà t̄jín, 'an xi K̄i'ndí-la X̄it̄a xan-la yijo-na, k'oaá t̄is'in t̄jín jè k̄joa xi sā komat'ian; jǎà x̄it̄a xi t̄jín i'ndēi skoeé k̄joxkón xi ndaà t̄jín. ³¹ Jè ch̄joón ít̄jòn xi ya otíxoma nangui sur, kosítjen-né jè nachrjein k'e nga koìindaàjìin Nainá; jè tsját'in 'én jǎà x̄it̄a xi t̄jín n̄achrjein i'ndēi, koíi k̄joa-la nga k̄jìin nangui j'ii-ne nga j'ii 'nchré-la k̄joachjine-la Salomón; t̄anga nachrjein i'ndēi, 'an xi t̄ichjàkò-nò, ìsaá 'ñó jeya t̄ijn̄aa mì k'oaá-ne koni Salomón. ³² Jǎà x̄it̄a n̄axandá Nínive kosítjen-né jè nachrjein k'e nga koìindaàjìin Nainá; jǎà tsját'in 'én jǎà x̄it̄a xi t̄jín n̄achrjein i'ndēi, koíi k̄joa-la nga kisikájno jé-la nga mì t̄i jé tsohótsji-ne k'e nga kiichjaya 'én-la Nainá Jonás; t̄anga nachrjein i'ndēi, 'an xi t̄ichjàkò-nò, ìsaá 'ñó jeya t̄ijn̄aa mì k'oaá-ne koni Jonás.

*Ni'in xi síhiseèn-la xita
(Mateo 5:15; 6:22-23)*

³³ N̄jingoò x̄it̄a xi síkíjna'ma k'e nga jngoò ni'in bí't'a'í. M̄itsà kaxa síkíjnangui; síkíjna'nga-né, candelero síkíjnaya mé-ne nga k̄ohiseèn yije-la x̄it̄a xi fahas'en ni'ya. ³⁴ Jǎà xkoaán, jè ma ni'in xi síhiseèn-la yijo-ná; k'e nga ndaà tsejèn-ná, iseèn choòn yije-la yijo-ná; t̄anga tsà mìkìi ndaà tsejèn-la xkoiin, j̄nò choòn-la yijo-lè. ³⁵ Ndaà chítsejìn, ¿a ndaà t̄ijna in̄ima-lè? ¿A iseèn choòn-la? ¿A xi j̄nò choòn-la? ³⁶ Tsà iseèn choòn kóhok̄ji yijo-lè, tsà mì ñánda t̄jít'aà xi j̄nò choòn, ndaà k̄otsejìn k'oaá ngayala koni tsà jngoò ni'in xi 'ñó titi t̄isíhiseèn-lè.

*K'e nga jè Jesús kisikaká-la xita fariseo k̄o xita
chjine xojon ts'e k̄jot̄ixoma-la Nainá
(Mateo 23:1-36; Marcos 12:38-40; Lucas*

20:45-47)

³⁷ K'e nga jye kiichja Jesús, jngòò xita fariseo kiichja-la nga mejèn-la kòkjèn-kò ya ni'ya-la. K'e nga jahas'en ni'ya Jesús, tsibijnat'aà ímíxa. ³⁸ Jè xita fariseo, tà k'oaá komà-la nga kijtseè nga jè Jesús, mìkìl kisìhitasòn kjotíxoma xi xkón tjín, mìkìl tsaníjno tsja nga tsakjèn. ³⁹ Kiichja Na'èn-ná Jesu-cristo, kitsò-la:

—Jñò, xi xita fariseo 'mì-nò, onìjnoò chitsín-nò kò chroba-nò ya isò'nga-la, tanga jjiin iníma-nò, 'ñó fahajiin-nò nga chjaà'an-là tsojmì-la xita xi kj'eíi tikoáá binchaàtsjioò kjoa xi ch'o tjín. ⁴⁰ Jñò xi xita tondo 'mì-nò. ¿A mì tíjiin-nò: Nainá, k'e nga tsibíndaà isò'nga yijo-la xita, tikoáá tijè-ne xi tsibíndaà iníma-la? ⁴¹ Tji-là xita íma kjondaà xi tíjiin iníma-nò mé-ne nga tsjeè kitsajnaà nguixkòn Nainá.

⁴² 'íIma xó-nò xi xita fariseo 'mì-nò! Nga ma-nò bíchjí-là Nainá xi teya oko-la ts'e xka menta kò xka ruda ngats'ìi xka xi ma chine, tanga mìkìl kjoa kixi nìkoo xita; mìkìl tjòcha 'yaà Nainá. Koií kjoa xi 'ñó mochjeén nga kítasòn; tikoáá mochjeén-né nga kítasòn jña kjoa xi i'nga.

⁴³ 'íIma xó-nò xi xita fariseo 'mì-nò! Nga mejèn-nò nga jñò kitsanè íxile xi jncha ítòn ya ni'ya ingo sinagoga, tikoáá mejèn-nò nga skoexkón-nò xita xi kj'eíi, ndaà sùxat'aà-nò ya nditsin.

⁴⁴ 'íIma xó-nò jñò xita xi okoòya kjotíxoma-la Nainá xi kiskìl Moisés kò xi xita fariseo 'mì-nò xi jò ma isén-nò! K'oa's'ín titsjoò koni kjoàn ngajo-la mik'en nga mìkìl tsejèn; k'e nga binchimasòn xita, mìkìl beè mé xi jnchaya.

45 K'eé kitsò jngoò jñà xità chjine xojon:

—Maestro, k'e nga k'oas'ín nokjoi, tikoáá 'on nokjoàko-nájen.

46 Jesús kitsò:

—Tikoáá, iima xó-nò jñò xi xità chjine xojon 'mì-nò! Nga bìnè-là kjotixoma-nò xità xi kj'eíi xi 'ñó 'in tjín nga mìkii chíkjoa-la nga síkitasòn, tanga jñò, ni itsé nichját'aà-là.

47 'iima xó-nò xi bindaà chrjó-la mik'en ts'e jñà xità xi kiichja ngajo-la Nainá! Jñà xità jchínga-nò kisik'en. 48 K'oáá s'ín bitjo kixi kjoa nga tíjngoò-takòn nga xità jchínga tsajòn kisik'en xità koi, koa jñò, bindaà chrjó-la mik'en.

49 'Xi kjohítsjeèn ts'e Nainá kitsò-né xi it'aà ts'e xità jchínga-nò ko tsajòn: “Siikasén xità xi kichja ngajo-na ko xità xi 'an kotixáya-la; tanga tjín xi sik'en koa tjín xi kondra kjoí tjingui-la.” 50 Nainá kindaá sijé-la jñà xità xi tjín i'ndeí, jní xi kixíteèn ngats'ìi xità xi k'en xi kiichja ngajo-la Nainá skanda k'e nga tisa kisindaà isò'nde; 51 mats'iaako-ne Abel xità xi k'en ítjòn skanda jè Zacarías xi jye-het'aà-ne nga k'en; jè xità xi k'en ya i'nde jngoò osen-la ñánda tíjna Ni'ya Tsjeè-la Nainá ko ñánda binchásòn kjotjò xi tsjá-la Nainá jñà xità. K'oáá xán-nò, jè Nainá sijé-la kinda jñà xità xi tjín i'ndeí.

52 'iima xó-nò jñò xità xi okoòya kjotixoma-la Nainá xi kiskii Moisés! Binchachjoà-là xità xi kj'eíi nga mìkii kjoahas'en-jiin-la kjoa chjine-la Nainá; jñò, mìkii bitjaàs'en-jñoò ko mìkii biì'nde-là xi kj'eíi xità nga fahas'en-jiin kjoa chjine-la Nainá.

53 K'e nga jye okitsò Jesús jñà 'én koi, jñà xità xi okóya kjotixoma-la Nainá ko xità fariseo

'ñó tsibít'aà-la nga kjin skoya kjoa kiskònangui-la,
 54 tikoā kisikinda nga skoe mé 'én xi kichja-isa
 mé-ne nga koma kohòngui-ne it'aà ts'e xitaxá.

12

Kjoa ts'e xita xi jò isén tjín-la

¹ K'e nga jye 'ñó kjin jmiù kòkjin xita, chiba-la otíjno, otít'aà xíkjin, tsibíts'ia Jesús nga kiichja ítjòn-la xita xi kota'yàt'aà-la; kitsò-la:

—Tikindaa yijo-nò it'aà ts'e xita fariseo xi jò isén tjín-la; kì k'oaá s'ín komat'ioòn koni ma na'yo san nga sísan xíkjin k'e nga ótijiin-la. ² Ni mé tjín xi tíjtsa'ma xi mìkiù kotsejèn; ngats'iù xi tíj'ma, jchaá-la. ³ Ngats'iù kjoa xi kinókjoa'maà k'e nga nitjen, kji'nchré yije xita k'e nga nachrjein; jè kjoa xi ya kinókjoa'maà iya ni'ya-nò, ján isò'nga ni'ya, 'ñó kiná'ya-la.

Yá-né xi kiskón-lá (Mateo 10:26-31)

⁴ Jñò xi amigo ts'an xan-nò, kì tsakjoòn-là jñà xi ma-la sík'en yijo-ná; k'e nga jye ma, ni ti mé xi síko-isa-ná. ⁵ 'An, k'oa xán-nò yá xi kiskón-là; jè xi tiskón-là, jè xi ma-la sík'en-ná, ikjoàn tjí'nde-la nga síkatjen-jiin-ná ñánda titi ni'ín xi ts'e kjo'in. K'oaá xan-nò, jè xi tiskón-là.

⁶ K'e nga 'òn ndí nise, saá jò ton satíjna-ne. Tanga Nainá, tjín-la kindá. Nijngoò nise síjchàajiin. ⁷ Xi it'aà tsajòn, isaá 'ñó tse chjí-nò mì k'oaá-ne koni nas'ín 'ñó kjin ma nise. Skanda tsjaskoò tíxkeya yije-la Nainá. Kì tsakjoòn-jèn, nga Nainá 'ñó ndaà s'ín-nò kindá.

Jñà xi beèxkón Jesús nga nguixkòn xità
(Mateo 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ Ngats'ì xità xi tsjá 'én nga nguixkòn xità nga 'an fit'aà-na, tìkoaá 'an xi Ki'ndí-la Xità xan-la yijo-na, tsjaà-la 'én jñà àkjale-la Nainá nga xità ts'an xan-la. ⁹ Tanga jè xi kjójna'mat'in-na nga nguixkòn xità, tìkoaá s'imat'in-né nga nguixkòn àkjale-la Nainá.

¹⁰ Ngats'ì xità xi ch'o tsò 'én xi kichjajno-na 'an xi Ki'ndí-la Xità xan-la yijo-na, jchat'aà-la jé-la; tanga jñà xi kichjajno-la Inima Tsjeè-la Nainá mìkì jchat'aà-la jé-la.

¹¹ Jñò, k'e nga kjiko-nò xità ya ni'ya ingo sin-agoga, ya nguixkòn xità ítjòn kò ts'e xitàxá, kì makájno-nò kó s'in kixón nga kosìkò yijo-nò mé 'én xi kinókjoaa. ¹² K'e nga kijchò hora nga kinókjoaa, jè Inima Tsjeè-la Nainá, keènojmiya-nò kó s'in kixón.

Xi ts'e kjoa nchiná

¹³ Jngoò xità xi ya tijnajìn-la xità kjìn, kitsò-la Jesús:

—Maestro, kot'in-la jè 'ndsè kàtasíjòya tsojmì-la xità jchínga-najen; xi 'an okò-na, kàtatsjá-na.

¹⁴ Tanga jè Jesús kitsò-la:

—Jì amigo, mìtsà xitàxá tjín-na nga 'an sìjòya-nò tsojmì xi tsajòn.

¹⁵ Jesús tìkoaá kitsò-ìsa-la:

—Chítsejèn, tìkoa t'een kindà yijo-nò; kì 'ñó kjìn tsojmì binchaàtsjioò ì isò'nde; nga jngoò xità, nas'in 'ñó kjìn tsojmì tjín-la, mìkì sìikíjnakon tsojmì-la.

¹⁶ Tìkoaá tsibénojmi jngoò-la kjoa xi mangàsòn; kitsò-la:

—Jngoò k'a jngoò x̄it̄a xi 'ñó nch̄iná, 'ñó k̄j̄in tsojm̄i kòjchásòn nangui-la. ¹⁷ X̄it̄a jè, kisìkítsjeèn; kitsò: “¿Mé xi s'iaàn? Tsj̄in-na ñánda k̄inchaàxkoá tsojm̄i-na.” ¹⁸ K'ée kitsò: “Jyeé be mé xi s'iaàn. Siikixòña ni'nga-na, ik̄joàn k̄indaà-isa xi isa ìi k̄joàn; yaá k̄inchaàxkoá yije kóhotj̄ín tsojm̄i xi kòjchá-na k̄o xi tj̄ín-na. ¹⁹ Ik̄joàn xán-la yijo-na: K̄j̄in tsojm̄i 'nchaxkó-na. K̄j̄in nó koma-la; siikj̄aya, kókjeen, skiaa, siitsjakoaa isò'nde.” ²⁰ Tanga jè Nainá kitsò-la: “Ji xi x̄it̄a tòn̄do 'mì-lè, n̄itjen jè, kiyá-né. Tsojm̄i xi 'nchaxkó-lè, ¿yá ts'e koma?” ²¹ K'oaá s'ín mat'in j̄ñà x̄it̄a xi tà tsojm̄i ts'e yijo-la bincháxkó koa mìtsà x̄it̄a nch̄iná nga nguixk̄on Nainá.

*Kós'ín síkinda Nainá j̄ñà xi ixti-la ma
(Mateo 6:25-34)*

²² Nga komà iskan Jesús kitsò-la x̄it̄a xi kota'yàt'aà-la:

—Koií k'oa xan-nò: k̄i makájno-nò mé tsojm̄i xi ch̄j̄inee nga sijchá yijo-nò k̄o mé nikje xi ch̄ikjá. ²³ Isaá 'ñó tse ch̄j̄i-la nga titsajnakoaán ì isò'nde koni j̄ñà tsojm̄i xi ma chine. T̄ikoaa yijo-ná, isaá 'ñó tse ch̄j̄i-la koni j̄ñà nikje xi ch̄ikjá. ²⁴ Chítsejèn-là j̄ñà nchraá; mì jnoó 'beé, mì n̄ij̄in bincháxkó, tsj̄in-la kaxa nojmé, t̄ikoaa tsj̄in-la ni'nga; tanga jè Nainá tsjá-la tsojm̄i xi kine. j̄ñò, isaá 'ñó ch̄j̄i-nò mì k'oaá-ne koni j̄ñà cho xi t̄ímajiin isén! ²⁵ J̄ñò, nas'ín takó 'ñó síkájnoò, n̄i itsé koma sikatonè-là n̄achrjein-nò koni s'ín t̄j̄indaà-la Nainá. ²⁶ Tsà mìk̄i ma-nò n̄ikitasòn kjoa xi chiba tj̄ín, mé-ne nga jè n̄ikájno-nò kjoa xi isa ch̄já tj̄ín.

²⁷ 'Chítsejèn-là naxó lirio, kó s'ín majchá; mìk̄i síxá, mìk̄i ma-la faña nikje; tanga 'an, k'oaá

xan-nò, ndaà tsà jè Salomón xi x̄itaxá ítjòn tsibìjna nga 'nó x̄ita jeya, mì k'oaá kjoàn nikje tsohòkjá koni kjoàn jñà naxó. ²⁸ Nainá, k'oaá s'ín ndaà kjoàn s'ín xka ijñá, xi jngoò n̄achrjein títsajnakon k̄o xi ma nchijòn kotsjòojìl̄n ni'ín. Jñò xi x̄ita 'mì-nò xi mìkì ndaà mokjeíin-nò, ¿a mìtsà ìsa n̄iton tsjá-nò Nainá nikje xi mochjeén-nò nga ch̄ikjá? ²⁹ Jñò, kì nikájno-jèn; kì bixón-jèn: “¿Mé xi chjineé; mé xi s'ioaá?” ³⁰ Ngats'ìi x̄ita ìsò'nde, k'oaá t̄jín tsojmì xi ótsji, t̄anga jñò, t̄jnaá-nò Na'èn xi Nainá; jyeé t̄jìin-là nga kot̄jín tsojmì xi mochjeén-nò. ³¹ Jñò, t̄inchátsjioò kjoa ts'e Nainá koni s'ín otíxoma; ngats'ìi tsojmì xi mochjeén-nò t̄ikoaá tjoésòn-nò.

Tsojmì xi 'nó tse ch̄jì-là ngajmì

(Mateo 6:19-21)

³² Jñò, xi ndí orrè-na xan-nò, kì tsakjoòn-jèn; k'oaá s'ín kiskoòsòn-là Nainá nga jñò kot̄ixomakjoò ya ñánda tíhotíxoma Nainá. ³³ Tat̄jnaá tsojmì xi t̄jín-nò; t̄jii k̄jot̄jò-là jñà x̄ita xi mochjeén-là; k'e nga tsà k'oaas'ín s'een, k'oaá ngaya-là koni tsà nchisakó ngajo-nò chijtsa t̄on ján ngajmì xi mìkì majchínga; sakò-nò tsojmì xi 'nó tse ch̄jì-là ján ngajmì ya ñánda mìkì kjoehet'aà, mìkì bijchó ch̄jé, t̄ikoa mìkì síkje ch̄o kixo. ³⁴ Ya ñánda k̄inchajtión tsojmì-nò, t̄ikoaá yaá sìlkítsjeèn in̄ima-nò.

Ch̄i'nda xi ndaà títsajnandaà

³⁵ Ndaà títsajnandaà nga s̄ikitasòn-là Na'èn-ná koni jngoò x̄ita xi ndaà t̄ikjá xincho-là k̄o ndaà títi ni'ín-là. ³⁶ K'oaá s'ín ndaà títsajnakoòn koni jñà x̄ita ch̄i'nda xi nchikoña-là nei-là xi s'eí kòfi ñánda kòbixan x̄ita, mé-ne k'e nga kjoí-ne, nei-là

ni'ya kichja, sijkjane xotjoa ni'ya, ikjoàn skíx'a-la.
³⁷ Mé tà ndaà-la jñà xita chi'nda xi títajnakon
 k'e nga kjoí-ne nei-la. Xi okixi, k'oaá xán-nò,
 jè sobà nei-la skoé nikje ot'aà-la nga koòt'aà koa
 siikítsajnat'aà ímixa-la, ikjoàn siikjèn. ³⁸ Mé tà
 ndaà-la jñà chi'nda xi kos'ín títajnakon nas'ín jye
 ijchò osen nitjen, nas'ín jye nchrohós'e isén nga
 kjoí-ne nei-la. ³⁹ Tíjìn-nò tsà jngoò nei-la ni'ya
 sijiin-la mé hora kjoí xita chijé nga siichijé-la,
 kíjnakon-né nga mìkù tsjá'nde nga kochijé-la. ⁴⁰ Jñò,
 k'oaá tís'ín títajnandaà; 'an xi Kí'ndí-la Xita xan-la
 yijo-na, kjoí ijngoò k'a k'e nga mìkù títasachiña
 kjoaa.

Chi'nda xi mì ndaà s'ín
(Mateo 24:45-51)

⁴¹ Pedro kiskònangui, kitsò:

—Na'èn, jè kjoa mangàsòn xi tinokjoi, ¿a tà jín xi
 oti'mì-nájen, a xi kóhotjín xita?

⁴² Kitsò Na'èn-ná Jesús:

—K'oaá xán-nò yá-né xi chi'nda kixi xi tjín-la
 kjoachjine nga jè nei-la siikíjna'nda jñà chi'nda-la
 xi i'nga xi ya síxá ni'ya-la mé-ne nga k'e kijchò
 chiba-la, siikjèn chi'nda xíkjin. ⁴³ Mé tà ndaà-la jè
 chi'nda xi k'oas'ín ndaà tísíkitasòn k'e nga kjoí-ne
 nei-la. ⁴⁴ Okixí xi xan-nò, nei-la chi'nda jè, jè
 siikíjna'nda yije tsojmì xi tjín-la. ⁴⁵ Tanga tsà
 jè chi'nda jè kitso nga koòko inima-la: “Nei-na,
 kjìn nachrjein kochrjein-la nga kjoí-ne.” Ikjoàn
 koìts'ia nga skaàn-ko chi'nda x'ín xíkjin, tikoá
 k'oèè-la jñà chi'nda íchjin; kokjen, koa skoí, koa
 koch'i. ⁴⁶ Chi'nda jè, kjoí-ne nei-la jè nachrjein
 ko jè hora k'e nga mìkù tíkoña-la. 'Nó tse kjo'in

tsjá-la; yaá s̄ikíjnajiin-la ñánda títsajna x̄ita xi mìkìl mokjeiin-la.

⁴⁷ Jè ch̄i'nda xi jye ndaà tíjiin-la mé xi mejèn-la nei-la, t̄anga mìkìl bìjnandaà, t̄ikoa mìkìl síkitasòn koni s'ín síjé nei-la, koií jé xi koma-la nga 'ñó kojà-la nei-la. ⁴⁸ Tanga tsà jè ch̄i'nda, tsà mìkìl tíjiin-la nga kjo'in t̄jín-la kjoa xi ch'o t̄jín, isaá chiba kjo'in s'e-la. Jè xi tse kitjoé-la, isaá tse síjé-la; t̄ikoa jè xi tse kjòngatsja, t̄ikoaá isaá tse síjé-la.

Mé xi koma ya ni'ya-la x̄ita xi jè ngat̄ji-la kjoa ts'e Jesús

(Mateo 10:34-36)

⁴⁹ Koni jngoò ni'ín xi oká tjé k̄o síkijne-ngui xi tsjeè, koií xá j'i-na i ìt'aà nangui nga kjoaaxin-la jé-la x̄ita mé-ne nga kotsjeè-ne. Tsí mejèn-na tsà jye t̄íbitasòn. ⁵⁰ K'oaá s'ín t̄jínè-na nga tse kjo'in kotojñàà; jtsí ndaà makájno-na skanda k'e nga k̄itasòn! ⁵¹ ¿A k'oaá s'ín n̄ikítsjeèn nga jè kjoa xi j'iikoaa nga 'nchán k̄ítsajna x̄ita? Majìn, xán-nò, kjoasiì k̄ítsajnajiiin jè ngat̄ji-la kjoa ts'an. ⁵² Mats'ia-ne skanda i'ndeì kóni nga fi-isa n̄achrjein, k'oaá ngaya-la tsà 'òn ma x̄ita xi títsajna nga jngoò ni'ya, jòya koma; xi jàn ma-ne skaàn-kjoòko xi jò ma-ne, jñà xi jò ma-ne skaàn-k̄o xi jàn ma-ne. ⁵³ Jò skoya s'e. Na'èn-la, kondra-laá koma jè ki'ndí-la; koa jè ki'ndí-la, kondra-laá koma na'èn-la; nea-la, kondra-laá koma tsòti-la; jè tsòti-la kondra-laá koma nea-la; n̄achíya-la, kondra-laá koma jè kja'nda-la; jè kja'nda-la kondra-laá koma n̄achíya-la.

Seña ts'e n̄achrjein

(Mateo 16:1-4; Marcos 8:11-13)

⁵⁴ Jesús t̄ikoā kitsò-la j̄nà x̄it̄a xi k̄jìn ma-ne:

—K'e nga 'yaà nga nchrobá ifi, bixón-nò: “Jtsí k'oa.” K'oaá s'ín bitasòn. ⁵⁵ K'e nga 'ba t̄jò tsjè, bixón-nò: “Ndobá kotsjè.” K'oaá s'ín bitasòn, mat-sjè-né. ⁵⁶ j̄jñò, x̄it̄a xi jò ma isén-nò! Maá-nò ch̄itsejèn-là kó choòn it'aà ngajmii kò it'aà nangui, koā, ¿mé-ne nga mìkii ma-nò 'nè kindā mé kjoā xi tíma j̄nà n̄achrjein xi titsajnaà?

Mé xi k̄omat'iaán tsà mìkii n̄it̄on kíndaàjìin-koáá kondra-ná

(Mateo 5:25-26)

⁵⁷ ¿Mé-ne nga mì tà j̄nò b̄indaàjìin-là xinguióo nga k̄atakixiya kjoā xi t̄jín-nò? ⁵⁸ K'e nga onguió ján nguixk̄on x̄itaxá kò kondra-lè, t̄inchátsji'nde-la ya iya ndiyá mé-ne nga k̄oma jchib̄andaà-nò nga mì ya k̄jiko-lè it'aà ts'e x̄itaxá koā jè x̄itaxá mì ya s̄iingatsja-lè it'aà ts'e policia koā jè policia nga mì ndayá sk̄inìs'en-lè. ⁵⁹ K'oaá xan-lè, mìkii k̄oma k̄itjoo-ne ndayá skanda k'e nga k̄íchj̄t̄jì yijo-lè nga yije xi s̄ijé-lè x̄itaxá.

13

Mé xi k̄oma tsà mìkii s̄ikájno jé-la j̄nà x̄it̄a

¹ Tijñà-ne n̄achrjein koi, ijchò x̄it̄a xi tsibénajmí-la Jesús nga jè Pilato tsatíxá-la x̄it̄a nga taña kisik'en-kjoò cho kò x̄it̄a Galilea k'e nga nchitsjá-la k̄jot̄jò Nainá. Kisikátj̄jìin jnì-la cho kò ts'e x̄it̄a.

² Kùichja Jesús, kitsò:

—Jñò, ¿a k'oaá s'ín n̄ik̄itsjeèn nga isaá tse jé t̄jín-la j̄nà x̄it̄a Galilea nga k'oas'ín komàt'in? ³ Majìn, xán-nò; tsà mìkii s̄ikájnoò jé-nò nga mì t̄i jé

k̄inchátsji-nò, j̄nò, k̄iyá yije-nò. ⁴ K'e nga k'en j̄nà x̄it̄a xi chrj'oòn j̄an ma-ne xi kiskaànè chrjó ts'e torre Siloé, ¿a k'oáá s'in n̄ikítsjeèn nga isaá tse jé t̄jín-la x̄it̄a koi nga k̄os'in komàt'in, mì k'oá-ne koni ngats'iì x̄it̄a xi t̄jín j̄án Jerusalén? ⁵ Majìn, xán-nò; tsà mìkiì s̄ikájnoð jé-nò nga mì t̄i jé k̄inchátsji-nò, j̄nò, t̄ikoaá k̄iyá yije-nò.

Kjoa xi mangásòn-kjoò yá iko xi mìkiì ojà-la toò

⁶ Jesús t̄ikoaá tsibénojmi jngoð-la kjoa xi mangásòn. Kitsò-la:

—Jngoð x̄it̄a xi kijna jngoð-la i'nde ñánda t̄jín-la toò uva, yaá títjejiìn jngoð-la yá toò iko. X̄it̄a jè, j'iì katsejèn-la tsà yijà-la toò, tanga n̄imé kisakò-la. ⁷ K'ée kitsò-la jè x̄it̄a xi t̄jna'nda: “Kó j̄an nó nga f'iì katsejèn-la yá jè, tsà yijà-la toò. Tanga n̄imé t̄jín-la. Tichásoìn. Nanguí t̄isíkits'ón.” ⁸ Jè x̄it̄a xi t̄jna'nda kitsò: “Na'èn, t̄ikijna-là nguì jngoð nó-isa. Sikòn-la, s̄ixan-ngui-la ni'nde nga jngoð itjandiì; ikjoàn kinguì-la t̄jé'nde. ⁹ Tsà koiì n̄achrjein-la, kjoa-la toò nó xi nchrobá; tsà majìn, komaá iskan kichásoìn.”

K'e nga jè Jesús jngoð chjoón kisindaà-ne n̄achrjein n̄ikjáya

¹⁰ Jesús, k'e nga tíhokóya jngoð ni'ya ingo sinagoga ts'e x̄it̄a judío, jè n̄achrjein n̄ikjáya, ¹¹ ya t̄jna jngoð chjoón xi jye kò chrj'oòn j̄an nó t̄jna nga xk'éen. Jngoð in̄ima ch'o-la neij t̄isítsit'in koa mì xó kii ma osijna kixi. ¹² Jesús, k'e nga kijtseè, kiichja-la, kitsò-la:

—Chjoón, jyeé ndaà-ne ch'in xi t̄jín-lè.

¹³ Ikjoàn tsohósòn-la tsja; jè chjoón, n̄itoón kjòkixi i'jngoð k'a-ne, ikjoàn kitsjaà-la kjondaà

Nainá. ¹⁴ Tanga jè xita sko-la ts'e ni'ya ingo sinagoga kòjtií-la nga jè Jesús kisindaà-ne chjoón jè, koií kjoa-la nga nàchrjein nìkjáya; kitsò-la jñà xita xi títsajna:

—Joòn nàchrjein tjín nga ma maxá; jñà nàchrjein koi komaá kjinchrobà nga kondaà-nò, tanga mìkiì tjí'nde jè nàchrjein nìkjáya.

¹⁵ K'eé kiìchja Na'èn-ná Jesús, kitsò:

—Jñò, xi jò ma isén-nò. Jè nàchrjein nìkjáya, ¿a mì chíjnda'ñó-jèn nchraja-nò kò búrró-nò nga nachrjenguioè ni'nga nga onguí nìk'ioè nandá?

¹⁶ Kò jè chjoón jè, xi tsòti-la Abraham, jyeé kò chrj'oòn jàn nó tjín-la nga tjít'aà'ñó-la xita neí. ¿A mì koma tjájnda'ñó nas'in jè nàchrjein nìkjáya?

¹⁷ K'e nga jye okitsò Jesús, tà kjòsobà-la ngats'iì xita kondra-la tanga jñà xita naxandá kjòtsja-la koni s'in tjín kjojkón xi 'ñó jeya tís'in Jesús.

Kjoa xi mangásòn-kjoè xojmá mostaza

(Mateo 13:31-32; Marcos 4:30-32)

¹⁸ Jesús kitsò:

—¿Mé xi k'oas'in mangásòn-kjoè koni s'in otíxoma Nainá? ¿Mé xi sìngásòn-kjoàà? ¹⁹ Jè mangásòn-kò koni kji xojmá mostaza; k'e jngoè xita bítejiìn nangui-la, ìkjoàn bisò, ma'nga; jñà nise xi tjíma i'ngaá, bíndaà'a tjé-la jñà chrja-la yá.

Kjoa xi mangásòn-kjoè na'yo san

(Mateo 13:33)

²⁰ Ìjngoè k'a kiìchja Jesús, kitsò:

—¿Mé xi sìngásòn-kjoàá koni s'in otíxoma Nainá? ²¹ K'oáá ngaya-la koni jè na'yo san, k'e nga jngoè chjoón síkajiìn jàn chiba skoan inchrajín, masan yije-né kóhokji na'yo.

Xotjoa xi 'nchrèya kji
(Mateo 7:13-14, 21-23)

²² Jesús, nga tífi ján ndiyá Jerusalén, kjin naxandá jahato nga tsakóya, naxandá xi jtobá kjoàn kọ xi ìi kjoàn. ²³ Jngoò xita xi kiskònangui-la, kitsò-la:

—Na'èn, ɔa chibaá ma xita xi kochrjekàjìn kjo'in Nainá?

Jè, k'ée kitsò:

²⁴ —T'een-là kjo'ño yijo-nò nga kitjás'een jè xotjoa xi 'nchrèya kji. K'oaá xán-nò: kjin xita komejèn-la kjoahas'en tanga mìkì koma kjoahas'en. ²⁵ K'e nga jè nei-la ni'ya kosítjen nga kùichjoàjto xotjoa ni'ya, jño, tsà nditsiaán titsajnaà, k'ée kíts'iaa nga kinókjoaa, kixón: “Na'èn, chíx'a-nájen xotjoa ni'ya.” Jè nei-la ni'ya kitsò-nò: “Mìkì bexkon-nò ñánda-ne tsajòn.” ²⁶ K'ée kíts'iaa nga kixón: “Tañaá chichiko-lèjen, tikoáá tañaá ki'yòko-lèjen, tikoáá yaá nditsin-najen tsakoóyi.” ²⁷ Tanga jè, tà kitsóó-nò: “K'oaá xan-nò, mìkì bexkon-nò ñánda-ne tsajòn. ¡Tinchat'aàxìn-ná ngats'ioò xi ch'o 'nè!” ²⁸ Yaá jchìhindáyaa, tikoá sijn's'ioòn ni'ñoò k'e nga jchaxkoòn jè Abraham, Isaac, Jacob, ngats'ìi xita xi kùichja ngajo-la Nainá nga ya titsajna ñánda tíhotíxoma Nainá, koa jño, xìn i'nde sikkasén-nò Nainá. ²⁹ Kjoíí-ne xita xi kjinchrobà-ne nga ñijòn chrjangui-la isò'nde xi kitsajnat'aà ímíxa nga kòkjen ñánda tíhotíxoma Nainá. ³⁰ I'ndeí, tjín xita xi titsajna-tjingui, nga koma iskan jña kítsajna ítjòn; tikoáá tjín xita xi titsajna ítjòn i'ndeí, k'e nga koma iskan, jña kjoehet'aà-ne.

*K'e nga jè Jesús kiskindà yake è naxandá Jerusalén
(Mateo 23:37-39)*

³¹ Tjè-ne naxrjein ijchò i'nga xitá fariseo ñánda tjna Jesús, kitsò-la:

—Tisít'aà xìn, jè Herodes mejèn-la sikk'en-lè.

³² Kitsò Jesús:

—Tanguió, kot'in-là xitá maña jè: “I'ndeij ko nchijòn-lè k'oaá s'iaàn: kochrjekajñaà inima ch'o-la neij xi tjiin inima-la xitá, tikoá siindaà-na xitá xi xk'éñ; skanda k'e kijchò naxrjein nga kjoehet'aà xá-na.” ³³ K'oaá s'ín koma i'ndeij, nchijòn-le ko jngui-le, kàtji-isa ndiyá-na. Mikii ndaà tjin nga jngò xitá xi chja ngajo-la Nainá, xìn-t'aà kijá-la naxandá Jerusalén.

³⁴ 'jñò xi xitá naxandá Jerusalén tsajòn xi nìk'eèn xitá xi chja ngajo-la Nainá, ko bìne ndajo jña xitá xi Nainá síkasén-nò! ;Kjìn k'a kjòmejèn-na nga tsibìxkóya ixti-nò koni s'ín xa'nda nga bíngui jngaá-la jña ixti-la; tanga jñò, mikii kòkjeiín-nò! ³⁵ Chítsejèn-là ni'ya-nò nga jye tsjeiìn-takòn Nainá; k'oaá xán-nò nga mì tì kii jchaxkoòn-ná skanda k'e nga kijchò naxrjein nga kixón: “;Mé tà ndaà-la jè xi nchrobá ngajo-la Nainá!”

14

*Kós'in komà k'e nga kisindaà jngò-ne xitá Jesús
xi ch'in chjón-nda tjin-la*

¹ Jngò k'a jngò naxrjein nìkjáya, Jesús kii kjèn ni'ya-la jngò xitá sko-la jña xitá fariseo; jña xitá koi, nchisíkinda mé kjoa xi s'jin Jesús.

² Tikoá yaá tjna nguixkon Jesús jngò xitá xi ch'in chjón-nda tjin-la (jña xitá xi nandá sinchá

indso'ba). ³ Jesús kiskònangui-la jñà xità chjine xojoñ ts'e kjoṭíxoma-la Nainá ko xità fariseo, kitsò-la:

—¿A tji'nde-né nga sixkiì-lá xità jè nàchrjein nìkjáya, a xi majìn-né?

⁴ Tanga jñà xità koi, mìkiì kiichja, tà jyò tsibìtsajna. Tanga jè Jesús kiskoé xità jè, kisindaà-ne, ikjoàn kisikasén-ne ni'ya-la. ⁵ K'ée kitsò-la jñà xità koi:

—Jñò, tsà búrró-nò, ko tsà nchraja-nò kixoya jngoò ngajo, ¿a mìtsà nìton kìnachrje-nò nas'ín nàchrjein nìkjáya?

⁶ Jñà xità fariseo, nì tì mé 'én kiichja-ne.

Xità xi faájìin íxile xi jncha ítjòn

⁷ Jesús, k'e nga kijtseè jñà xità xi xó kinokjoà-la nga nchifaájìin íxile ts'e xità ítjòn ya it'aà ímìxa, tsibénojmi jngoò-la kjoa xi mangásòn, kitsò-la:

⁸ —Tsà xó kìnókjoa-lè ya ni'ya ñánda tjín s'eí nga xità bixan, mìkiì ya bijnasòin íxile ts'e xità ítjòn, tsà koi nàchrjein-la tjín ìjngoò-isa xità xi 'ñó tíjòn koni ngaji, xi tìkoá xó kànokjoà-la; ⁹ jè xità xi xó kàchja-nò kìtso-lè: “Tji'nde-la xità jè nga kàtìjna.” Ngaji, kosobà-lè nga kj'eíí íxile kijnasòin ñánda fehet'aà-ne. ¹⁰ K'e nga xó kìnókjoa-lè, yaá tijnasòin íxile xi fehet'aà-ne mé-ne k'e nga kjoíí jè xità xi xó kàchja-lè, kìtso-lè: “Amigo, tijnat'eii ímìxa ñánda síjna íxile ítjòn.” Ngaji, skoexkón-lè xità xi taña titsajnat'aà ímìxa. ¹¹ Jè xità xi 'nga síkìjna yijo-la, isaá nangui kíjna; jè xi nangui síkìjna yijo-la, isaá 'nga kíjna.

¹² Jesús, tìkoáá kitsò-la jè xità xi xó kiichja-la:

—K'e nga xó kinókjoa-la xita nga kichikojji nga nchisen, o nas'ín nguixòn, kì jña nokjoà ítjòn-la amigo-lè, 'ndsi, xita xinguii, ni jña xita indiì ni'ya-lè xi xita nchiná, mé-ne nga jña xita koi, tsà koi nachrjein-la k'oaá tis'ín kichja ngajo-lè nga kojndà-ne. ¹³ Tà saá k'e nga s'eí s'iin, jña tinókjoa ítjòn-la xita ima, xi tsjin tsja, xi mìkiì ma fi, kò xi mìkiì tsejèn-la. ¹⁴ Ngaji, k'e nga k'oas'ín s'iin, ndaà s'e-la inima-lè nga jña xita koi mìkiì koma sijndà ngajo-lè; tanga ngaji, k'ée kochjí ngajo-lè k'e nga kjoaáya-la jña xi xita kixi.

*Kjoa xi mangásòn ts'e xita xi kjèn s'eí
(Mateo 22:1-10)*

¹⁵ K'e nga kii'nchré jngoò xita xi ya taña títsajnat'aà imixa, kitsò-la Jesús:

—iMé tà ndaà-la jè xita xi kòkjen ya ñánda tíhotíxoma Nainá!

¹⁶ K'ée kitsò Jesús:

—Jngoò xita, xi s'eí tsibíjna, kjìn xita kùichja-la.

¹⁷ K'e nga ijchò hora-la nga jye kòkjen xita, kisikasén chi'nda-la nga kii kichja-la jña xita xi xó kinokjoà-la, kitsò-la: “Nchrobá, jyeé tjindaà yije.” ¹⁸ Ngats'ìi xita kisijé kjoa nìjchàat'aà. Kitsò jè xi tíjòn: “Mì-la kii koma kjián; jngoò nangui jye kòhotse; mochjeén-né nga kjián katsejèn-la; kìtsi'bà-lè, tije-la takòin, mìkiì kjián.” ¹⁹ Jè xi ìjngoò kitsò: “An, òn nga nchraja xi bínchi jyeé kòhotse; mejèn-na kjián kat'aà tsà ndaà síxá; kìtsi'bà-lè, tije-la takòin, mìkiì kjián.” ²⁰ Xi ìjngoò, k'oaá ti kitsò: “An, saá jye kòbixan, koií kjoa-la nga mìkiì koma kjián.” ²¹ K'e nga j'ìi-ne chi'nda jè, tsibénojmi yije-la nei-la ngats'ìi kjoa koi. Jè nei-la ni'ya,

kòjti-la; k'eé kitsò-la ch'i'nda-la: “T'in nitojin ján nditsin, kóhokji iya ndiyá-la naxandá; nchrohókoji yije xita ima, xi tsjin tsja, xi miki ma fi, ko xi miki tsejen-la.” ²² Ch'i'nda jè, nga komà iskan kitsò: “Na'èn, jyeé kòbitasòn yije koni s'in kò'mi-ná, tanga tjin-isa i'nde.” ²³ K'eé kitsò jè nei-la ch'i'nda: “T'in kóhokji ndiyá teè, ko ndiyá itsji; nchrohókoji xita; ko'ño t'en-la nga kàtjahas'en mé-ne nga kàtatsee ni'ya-na. ²⁴ K'oaá xán-nò; nijngoò xita xi kichjà ítjòn-la kokjen-ko-na s'eí-na.”

*Mé kjo'in xi singui nga onguítjngui-lá Cristo
(Mateo 10:37-38)*

²⁵ 'Ñó kjin xita tjingui-la Jesús; kisikáfayat'aà-la, kiichja, kitsò-la:

²⁶ —Tsà yá xi mejèn-la nga 'an kjinchrobà-tjingui-na, tsà jè yijo-la, tsà na'èn-la, tsà nea-la, tsà chjoón-la, ixti-la, 'ndse, ndichja, tsà isa tjòkèè mi k'oaá-ne koni 'an, miki koma nga xita ts'an xán-la nga 'an kota'yàt'aà-na. ²⁷ Jè xi miki síkitasòn koni jngoò xita xi 'yajen krò-la, tsà miki tijnandaà nga siikjeiin kjo'in nga 'an kjinchrobà-tjingui-na, miki koma nga xita ts'an xán-la nga 'an kota'yàt'aà-na. ²⁸ Jño, tsà mejèn-nò nga chrjó torre kındaà jngoò, ¿a mìtsà ítjòn jchósòn-là kó tjin singui chí-la, a tjin-nò ton xi sindaà yije-ne? ²⁹ Tsà koi nàchrjein-la tà jè tàts'en chrjó sijnà. Tsà miki kongásòn yije chrjó, ngats'ii xita xi skoe kijnokeè-né. ³⁰ Kitso: “Jña xita koi tsibíts'ia nga kiskimijtjen chrjó ni'ya tanga miki kisikjehet'aà.” ³¹ Tsà jngoò xitaxá ítjòn xi mejèn-la kojits'ia kjoichán nga skaàn-kjoòko xikjin xi ngásòn xitaxá ítjòn, ¿a mìtsà ítjòn skósòn-la tsà te jmii ma

xita-la, a kichikjoaá-la nga skaàn-ko tsà kaàn jmiì ma xita kondra-la? ³² Tsà beè-la ikon nga mìkiì kichikjoa-la, tik'eé-ne nga kjiin tíjna xitaxá ítjòn xi lingoò, sikkasén xita xi kjoì sijié kjoa'nchán. ³³ K'oaá tis'in tjín, ngats'ioò, nita yá-nò xi mejèn-nò nga xita ts'an koma, ítjòn tikítsjeèn, a sijingoò-takòn nga sichjaà yije tsojmì xi tjín-nò. Tsà majìn, mìkiì koma nga xita ts'an xán-nò.

Jñà xita xi kota'yàt'aà-la Cristo, k'oaá s'in ngaya-la koni naxa

(Mateo 5:13; Marcos 9:50)

³⁴ Jè naxa, ndaà-né; tanga tsà mì tì kii sijnchra-ne tsojmì, ¿kó tis'in kochjeén-ne? ³⁵ Mì tì mé chí-la; mì tì kii kochjeén-la nangui; mì tì kii kochjeén-ne koni tjé'nde, tà xíxteèn-né. ¡Ndaà tiná'yaà koni xan-nò!

15

Kjoa xi mangásòn ts'e paxtò xi kisakò-ne orrè-la
(Mateo 18:10-14)

¹ Jñà xita-la xitaxá Roma xi síkíchjtì tsojmì ko jñà xita xi ch'o tjín kjoa xi s'in, ijchò kinchat'aà chraña-la Jesús ñánda tíjna, nga mejèn-la kji'nchré-la. ² Jñà xita fariseo ko xita xi okóya kjoatixoma-la Nainá xi kikiì Moisés kiichjajno-la Jesús, kitsò:

—Xita jè, ndaà óko jñà xita xi ch'o s'in, tikoaá tañaá kjèn-ko.

³ Jesús, k'eé tsibénojmí jngoò-la kjoa xi mangásòn, kitsò-la:

⁴ —Tsà jngoò xita tsajòn xi tjín-la jngoò sìndo orrè, tsà chíja jngoò orrè-la, ¿a mìtsà sikkítsajna

ijjìn ijñá jñà xi ñijòn kaàn kọ chrj'òòn ñijòn ma-ne? Ikjoàn kjoì kátsji jè xi kichijà skanda kó nga sakò-la. ⁵ K'e nga jye sakò-la, tsjaá koma-la; koa'nga kohòsòn chrja-la. ⁶ K'e nga kijchò-ne ni'ya-la, kichja-la amigo-la kọ xita indiì ni'ya-la, kitso-la: “Tìtsjako-ná, jye kàsakó-ne orrè-na xi kichijà.” ⁷ K'oaá xán-nò, k'oaá tìs'ín isa ndaà s'e kjotsja ján ngajmì it'aà ts'e jngoò xita jé xi síkájno jé-la nga mì tì jé ótsji-ne, mì k'oaá-ne koni tsà ñijòn kaàn kọ chrj'òòn ñijòn ma-ne xi tjín-la okixi xi mìkìì mochjeén-la nga sìkájno jé-la.

Kjoa xi mangásòn ts'e chjoón xi kisakò-ne ton-la

⁸ Tsà jngoò chjoón xi te ma-ne ton-la, tsà chija jngoò ton-la, ¿a mìtsà kòkà ni'ín, tikoá kotìcha inga ni'ya-la; ndaà ndaà kohótsji ton-la skanda kó nga sakò-la? ⁹ K'e nga jye sakò-la, kichja-la amiga-la kọ íchjín indiì ni'ya-la, kitso-la: “Tìtsjako-ná, jye kàsakó-ne ton-na xi kichijà.” ¹⁰ K'oaá xán-nò, k'oaá tìs'ín tjín kjotsja nga nguixkon àkjale-la Nainá k'e nga jngoò xita jé síkájno jé-la nga mì tì jé ótsji-ne.

Kjoa xi mangásòn ts'e ti xi kichijà

¹¹ Jesús tsibénojmi ijngoò kjoa xi mangásòn; kitsò:

—Jngoò xita xi jò ma ixti-la. ¹² Jè ti xi ma ki'ndí kitsò-la na'èn-la: “Na'èn, tjiì-ná tsojmi xi 'an kòkò-na.” Jè na'èn-la kisijòya yije-la tsojmi xi tjín-la, ikjoàn kitsjaà-la. ¹³ Xi jye tsato jò jàn nàchrjein, ti jè, nitoón tsatíjna yije tsojmi-la xi kitjoé-la, kisijngoò ton-la. Ikjoàn kii jngoò naxandá xi 'nó kjiin kijna. Yaá kisikjeheya yije ton-la nga taxki kisikò yijo-la. ¹⁴ K'e nga jye kisikjeheya yije ton-la, ya i'nde ñánda tsibìjna, j'ì jngoò kjinchrá

'ñó; mî tî mé t́jín-la xi kine. ¹⁵ K'eé kiì síjé-la xá jngòè xítà xi yà i'nde-la naxandá jè. Xítà jè, kisikasén ñánda t́jín-la rancho nga kisikinda ch́inga. ¹⁶ Ti jè, mejèn xó kine chrjoa najmá xi kjèn ch́inga tanga mî yá xi tsjá-la. ¹⁷ K'e nga jye kjòndaàya-ne kjòhítsjeèn-la kitsò: “iKjìn xítà ch́i'nda t́jín-la na'èn-na yà ni'ya-la xi ningui-la inchrájín xi kjèn, koa 'an, ijndé, tìbiyaà-ná kjinchrál! ¹⁸ Kjín ijngòè k'a-na ni'ya-la na'èn-na; k'oaá xán-la: Na'èn, tseé jé tsohotsjià xi it'aà ts'e Nainá xi t́jna ngajmì ko it'aà tsiji; ¹⁹ mî tî kiì ok'in-na nga ki'ndí-lè k'oin-ná; k'oaá s'ín jcha-takòn-ná koni tsà jngòè ch́i'nda-lè.” ²⁰ K'eé tsasítjen, kiìkon na'èn-la.

'Tik'eé-ne nga kjìin tífi, jè na'èn-la kijtseèxkon, kjòhimakeè, tsangachikon, ikjoàn kitsobàkjá ki'ndí-la, kiskine'a. ²¹ Jè ki'ndí-la kitsò: “Na'èn, tsohotsjià jé xi it'aà ts'e Nainá xi t́jna ngajmì ko it'aà tsiji; mî tî kiì ok'in-na nga ki'ndí-lè k'oin-ná.” ²² Tanga jè na'èn-la kitsò-la ch́i'nda-la: “Nìton nchrobákòè nikje xi isa 'ño ndaà kjoàn, tikákjá, tikoa tikjá jngòè tangò jnótsja, tjayaà xoxté ndsoko. ²³ Tanguíchjaà jngòè nchraja ki'ndí xi 'ño xiné, tik'eèn. iChjineé, s'eí s'eén! ²⁴ Jè ki'ndí-na, maá-na tsà jyeé k'en, tanga t́jnakon-né; kichijà-né tanga i'ndeì kàsakó-ne. Ikjoàn tsibíts'ia s'eí.”

²⁵ Jè ti-la xi ma jch́inga, ján t́síxá rancho-la. K'e nga j'ìi chraña-ne ni'ya-la, kiì'nchré-la música nga s'eí t́jín; xítà nchitè. ²⁶ K'eé kiìchja jngòè-la ch́i'nda, kiskònangui-la mé xi tíma. ²⁷ Jè ch́i'nda kitsò: “Jè 'ndsi kòf'iì-ne; jè na'èn-lè kàsík'en jngòè nchraja ki'ndí xi 'ño xiné, koíi kjoa-la nga ndaà kòf'iì-ne jè 'ndsi.” ²⁸ Jè ti xi ma jch́inga, 'ño kòjti-la; majìn-la

fahas'en ni'ya; k'eé itjo ni'ya na'èn-la, tsibítsi'ba-la nga kàtjahas'en ni'ya. ²⁹ Kitsò-la na'èn-la: “An, kjò kjin nó sixá-lè; nìkjé-ne nga mìkì sikitason-lè; nì saà jngoò ndí tíndsó ki'ndí 'biì-ná nga sìtsjakoaa amigo-na. ³⁰ Tanga k'e nga kòf'iì-ne ki'ndí-lè xi kisìkjeheya ton-lè, tsojmì-lè, kisìkjeheyako íchjín ská; ìkjoàn kànìk'en jngoò-la nchraja ki'ndí xi 'ñó xiné.” ³¹ Jè na'èn-la kitsò-la: “Ngaji xi ki'ndí-na xan-lè, í tìjnako kjit'aà-ná; ngats'iì tsojmì xi tjín-na, tsiji-né. ³² Mochjeén-né nga s'eí s'eén mé-ne nga sìtsjakoaa yijo-ná, koi kjoa-la nga jè 'ndsì, jye kòf'iì-ne. Maá-na tsà jyeé k'en tanga tìjnakon-né; kichijà-né tanga ì'ndeì kàsakó-ne.”

16

Kjoa xi mangásòn ts'e chì'nda xi konachan

¹ Jesús tsibénojmí ìjngoò-la kjoa xi mangásòn, jñà xità xi kota'yat'aà-la, kitsò-la:

—Jngoò k'a, jngoò xità nchíná, tìjna jngoò-la xità xi síkinda chì'nda. Xità xi kj'eí kii nga nguixkon nei-la nga kitsjaat'in 'én nga tsojmì-la tísìkje. ² Jè nei-la, k'eé kùichja-la, kitsò-la: “¿Mé 'én xi tsját'in-lè xità? Tjù-ná kindá kjoa ts'e xá-lè; mì-la tì kii chì'nda sko-la kijna-ne.” ³ Chì'nda jè, k'eé tsohóko yijo-la, kitsò: “¿Mé xi s'iaàn? Jè nei-na mì tì kii tsjá-na xá. 'An, mìkì chíkjoa-na nga sìxákoaa nangui. Masobà-na tsà ton sìjé kjotjoà. ⁴ Jyeé be mé xi s'iaàn mé-ne nga s'e-na amigo xi tsjá'nde-na ni'ya-la k'e nga tjáxin-na xá jè.” ⁵ K'eé kùichja ìjngoò ìjngoò-la jñà xità xi tjen-la ton ts'e nei-la. Kitsò-la jè xi ítjòn: “¿Kó tjín kitjen-lè ts'e nei-na?” ⁶ Xità jè kitsò: “Jngoò sìndo barril asitì kitjen-na.” Jè

chì'nda kitsò-la xíkjín: “Chjóí xojon-lè, tìjni, nìton tìndaà ìjngoì xi k'ejí xojon xi tà icháte chjí-la.”
 7 I_kjoàn kiskònangui-la xi ìjngoò, kitsò-la: “Ngaji, kó t_jín kitjèn-lè?” X_ìta jè kitsò: “Jngoò sìndo naxá trigo kitjèn-na.” K'ée kitsò-la: “Chjóí xojon-lè; tìndaà ìjngoì xi tà ñijòn kaàn chjí-la.”
 8 Chì'nda jè, kijtseèxkón nei-la nga t_jín-la kjohítsjeèn nga amigo tsohótsji, nas'ín ch'o kis'iin nga kiskoònachan-la nei-la. J_ñà xi mìtsà x_ìta-la Nainá, isaá t_jín-la kjohítsjeèn kó s'ín ótsji amigo-la xi skoétjò mì k'oaá-ne koni j_ñà x_ìta xi iseèn t_jín kjohítsjeèn-la.

9 'K'oaá xán-nò, t_ìkjeén ton kò tsojmì xi t_jín ì isò'nde nga kàtas'e-nò amigo mé-ne k'e nga mì t_ì k_ì kochjeén-ne ì isò'nde, ján ngajmì s'e-nò amigo xi skoétjò-nò ya ñánda k_ìtsajnaà n_ìta mé nachrjein-ne.

10 'Jè xi ndaà síkitasòn jè kjoa xi chiba t_jín, t_ìkoaá ndaà síkitasòn jè kjoa xi tse t_jín; tanga jè xi konachan kjoa xi chiba t_jín t_ìkoaá konachan-né kjoa xi tse t_jín. 11 J_ñò, tsà mì ndaà t_ìtsanìchjeén tsojmì kò ton xi t_jín isò'nde jè, mìk_ì tjoé-nò kjoa xi nguì ndaà t_jín ts'e ngajmì. 12 Tsà mì ndaà t_ìtsanìk_ìjeén tsojmì kò ton xi mì tsajòn-jèn xi Nainá kisingatsja-nò ì isò'nde, t_ìkoaá mìk_ì tjoé-nò xi nguì tsajòn ján ngajmì.

13 'N_ìjngoò chì'nda xi jò koma nei-la nga s_ìixá-la; tsà jò koma nei-la, jngoò koj_ìkeè koa jngoò k_òtsjakeè; jngoò ndaà kj_ìt'aà-la koa ch'o s_ìikò xi ìjngoò. J_ñò, tsà kjoa nch_ìná s_ìis'in-là, mìk_ì k_òs'in-la kjoa ts'e Nainá.

14 J_ñà x_ìta fariseo nga tsjakeè ton, k'e nga k_ìl'nchré ngats'iì kjoa koi, tà tsijnòkeè Jesús. 15 K'ée

kitsò-la jè Jesús:

—Jñò, ndaà nìkítsajnaà yijo-nò nga nguixkòṅ x̄it̄a, t̄anga Nainá, beè in̄ima-nò nga mitsà kix̄i kjoa nga ndaà 'nè. Jè kjoa xi jeya síkíjna x̄it̄a, Nainá ochrjekàngui-né.

Kjotíxoma-la Nainá xi kiskìi Moisés

¹⁶ Jesús kitsò-isa:

—Jñà Xojon-la Nainá xi kiskìi Moisés kò x̄it̄a xi kùich̄ja ngajo-la Nainá, jñà tímakjeén xojon koi skanda k'e nga j'ù Juan xi kis'iin bautizar x̄it̄a. Tjen-ne n̄achrjein koi, skanda i'ndeì, tínokjoáya 'én ndaà-la Nainá kó s'ín otíxoma Nainá. Ngats'ù x̄it̄a xi mejèn-la kjoahas'en-jìin ñánda tíhotíxoma Nainá, bínè-la yijo-la.

¹⁷ "Ñó 'in t̄jín tsà jè isò'nde kò ngajmìi ch̄ija, t̄anga isaá tà 'ñó 'in t̄jín nga ch̄ija jngoò letra ts'e kjotíxoma-la Nainá xi kiskìi Moisés. Mìkìi ch̄ija n̄it̄a kjé-ne —kitsò Jesús.

Kiis'in tsakóya Jesús it'aà ts'e x̄it̄a xi tsjìin x̄ikjín
(Mateo 19:1-12; Marcos 10:1-12)

¹⁸ —N̄it̄a yá-ne xi tsjìin ch̄joón-la ikjoàn bixan-kò jngoò ch̄joón xi kj'eíí, kjoa chijngui tís'ín; t̄ikoaá jè x'in xi bixan-kò ch̄joón xi kitsjìin x'in-la, t̄ikoaá kjoa chijngui tís'ín —kitsò-isa Jesús.

X̄it̄a nchíná kò x̄it̄a im̄a xi 'mì Lázaro

¹⁹ Jesús kitsò:

—Tsibìjna jngoò x̄it̄a nchíná xi 'ñó ndaà kjoàn nikje ch̄jí xi tsohòkjá; n̄achrjein inchijòn kis'iin s'eí xi tax̄kì 'ñó ndaà ma. ²⁰ T̄ikoa tsibìjna jngoò x̄it̄a im̄a xi Lázaro ki'mì, xi jtsé t̄jín yijo-la. Yáa bìjna xotjoa ni'ya-la jè x̄it̄a nchíná. ²¹ X̄it̄a im̄a jè,

fahajìin xó-la jǎa xi-la tsojmì xi kine jè xita nchiná nga bixòngui ímíxa; tìkoaá jǎa nañá bijchó xó nga tomàjno jtsé-la. ²² K'e nga k'en jè ndí xita íma, jǎa àkjale-la Nainá kiiko; yaá kisikíjnat'aà-la Abraham. Tìkoaá chaán k'en jè xita nchiná; ikjoàn kishijìin.

²³ 'Ya í'nde ts'e mik'en ñánda nga tísíkjeíin kjo'in jè xita nchiná, kiskoòtsejèn, kijtseèxkon Abraham nga kjiin tíjna; yaá tíjnat'aà-la jè Lázaro.

²⁴ Xita nchiná, k'eé 'ñó kiichja kitsò: “íNa'èn Abraham, चाहिमा-takòn-ná! Tíkasin Lázaro nga kàtasíka'nchi jnótsja ya jjiin nandá nga kàtasíkijne 'nchán nijen-na; 'ñó tse kjo'in tsìkjaán í jjiin ní'ín.”

²⁵ Jè Abraham kitsò-la: “Na'èn, tìkítsjiin k'e nga tsijni isò'nde, 'ñó ndaà tsijni. Jè Lázaro, kjo'íin kisikjeíin, tanga í'ndeí, ndaà tíjna ijndé. Ngaji, kjo'íin tìnikjeíin. ²⁶ K'oaá s'ín tjín, tìkoaá jngò xajngá jǎa xi 'ñó nanga kijna-ikòn mé-ne nga mìkiì koma ján kotot'aà jǎa xita xi í títajna; tìkoa xi títajna ján, mìkiì koma kjinchrobà ijndé.”

²⁷ 'Kitsò jè xita nchiná: “Na'èn Abraham, 'an bìtsi'bà-lè tíkasin Lázaro ya ní'ya-la Na'èn-na; ²⁸ 'òn ma-ne 'ndsè xi títajna; kàtènojímí-la xi okixi mé-ne nga tìkoa mì í kjinchrobà-ne í'nde ts'e kjo'in.”

²⁹ Abraham kitsò-la: “Xita xingui, jyeé tjín-la xojon-la Moisés kò ts'e xita xi kiichja ngajo-la Nainá; jǎa kàta'nchré-la!” ³⁰ K'eé kitsò jè xita nchiná: “Majìn, na'èn Abraham, tsà jngò mik'en xi jye kijtseè kjo'in kjoí keènojímí-la, sùikájno jé-la nga mì tí jé kohótsji-ne.” ³¹ Jè Abraham kitsò-la: “Tsà mìkiì 'nchré-la Moisés kò xita xi kiichja ngajo-la Nainá, tìkoaá mìkiì kòkjeíin-la nas'ín kjoaáya jngò-la mik'en.”

17

*Xità xi bú'in-ná nga binchaàtsjiaá jé
(Mateo 18:6-7, 21-22; Marcos 9:42)*

¹ Jesús kitsò-la xità xi kota'yàt'aà-la:

—Kjit'aà nachrjein s'e xità xi koìt'in-ná nga kìnchátsjiaá jé, tanga ima-xó-ne jè xità xi koìt'in.

² Ìsàá-la ndaà koma tsà s̄ngui'ñó jngòò ndajo natsí ís'iin, ikjoàn s̄ikatjen-jìin ndáchikon, mé-ne nga mì jé skinìjìin-ne ndí xità xi mochjeén-la nga kòkinda.

³ T'een kindà yijo-nò!

'Tsà jè xinguii ótsji jé xi kondra tsiji, t̄inókjoa-la nga kàtakixi; tsà s̄ìkájno jé-la nga mì t̄i jé kòhótsji-ne, t̄ijchàat'aà-la. ⁴ Tsà itoò k'a nga jngòò nachrjein ótsji jé xinguii xi kondra tsiji, koa tsà s̄ìkájno jé-la koa tsà itoò k'a nga jngòò nachrjein kjoìikon-lè, k̄itso-lè: “Mì t̄i k̄i k'o'a s'iin-na”, tsà k'o'a k̄itso-lè, t̄ijchàat'aà-la.

K'e nga mokjeiín-ná it'aà ts'e Jesús

⁵ J̄nà xità xi tsibíxáya-la Na'èn-ná Jesucristo kitsò-la:

—T̄is̄iko-nájen mé-ne nga isa 'ñó ndaà kòkjeiín-najen it'aà tsiji.

⁶ Jè Na'èn-ná k'eé kitsò:

—J̄nò, tsà tà ok̄ji kòkjeiín-nò koni kji xojmá mostaza nga itsé kji, komaá k'oín-là yá xanchroò jè: “Chjínèyi yijo-lè, ikjoàn ya kàtatjen-jìin ndáchikon”; jè yá, k'oáá s'ín s̄ìkitasòn-nò.

Xá-la ch̄i'nda

⁷ J̄nò, tsà t̄jna jngòò-nò ch̄i'nda xi kàfi síkínchi nchraja, o xi kàfi ka'ndà tíndsó, k'e nga kjoí-ne nga kàfi síxá, za k'oín-là: “T̄jni, t̄jnat'eii ím̄ixa”?

⁸ Majìn, a mìtsà t̄a s̄a k'oín-là: “Tìndaà-ná tsojmì xi kókjeen; tíxkóngui níkjè-lè; t̄iya-ná tsojmì xi kókjeen k̄o xi skiaa. K'è nga jye kjoe k̄oma, ìkjoàn t̄ichi koa t̄ioji j̄i.” ⁹ Jè nei-là, t̄ikoaá mìkiì tsjá-là kjondaà ch̄i'nda-là nga ndaà kàsìkitasòn jè xá xi kàsìt'in-là; mìtsà tsò-là: “Ndaà ch̄jì-lè.” ¹⁰ T̄ikoaá j̄ñò, k'è nga jye nìkitasòn yije xá xi tsjá-nò Nainá, k'oaá tixón: “Ngajen, taxkì ch̄i'nda-nájen, tà jè kànìkitasòn-jen koni s'ín k̄i'mì-nájen.”

Kós'in komà k'è nga jè Jesús, te x̄it̄a kisindaà-ne xi t̄ibindojno chrjoa yijo-là

¹¹ Jesús, k'è nga t̄ífi ján naxandá Jerusalén, jahato ȳa nangui Samaria k̄o Galilea. ¹² K'è nga jahas'en-jìin jngoò ndí naxandá xi jtobá k̄ji, te x̄it̄a kiskaàjìin ȳa ìya ndiyá xi t̄ibindojno chrjoa yijo-là; kjìin chinchane ¹³ nga 'ñó kiichj̄a kitsò:

—jJesús, Maestro, ch̄ahim̄a-takòn-nájen!

¹⁴ Jesús, k'è nga kijtseè, kitsò-là:

—Tanguió, takó-là yijo-nò jè no'miì.

K'oaá s'ín komà, k'è nga nchifi-ne, kjòtsjeè-ne yijo-là ch'in xi t̄jín-là. ¹⁵ K'è nga kijtseè yijo-là nga jye kjondaà-ne ch'in xi t̄jín-là, jngoò-ne xi inchrobà ìjngoò k'a-ne; 'ñó kiichj̄a nga kitsjaà-là kjondaà Nainá. ¹⁶ T̄sasèn-xkó'nchit'aà-là Jesús skanda ìt'aà nangui, nga kitsjaà-là kjondaà. X̄it̄a jè, Samaria ì'nde-là. ¹⁷ Jesús kitsò-là:

—¿A mìtsà te ma-ne xi kòmatsjeè-ne ch'in-là? J̄ñà xi ñijaàn, ¿ñanda t̄ítsajna? ¹⁸ ¿A tà jè tà jngoò x̄it̄a xi x̄in nangui-là kànchrobá ìjngoò k'a-ne nga tsjá-là kjondaà Nainá?

¹⁹ Jesús kitsò-là x̄it̄a jè:

—Tisítjijn, t'in-ne; koi-né nga mokjeiín-lè nga kòmandaà-ne.

*K'e nga jcha-la kó s'ín kotìxoma Nainá
(Mateo 24:23-28, 36-41)*

²⁰ Jñà xità fariseo kiskònangui-la Jesús, kitsò-la:

—¿Kjé-né nga jcha-la kó s'ín kotìxoma Nainá?

Jesús kitsò-la:

—Koni s'ín otìxoma Nainá mìtsà tsejèn jcha-la.

²¹ Mìtsà yá xi kító: “Íí tíjna ijndé”, ko “Ján tíjna ján”; nga jyeé tíjnajìnn-nò kó s'ín otìxoma Nainá.

²² Jesús, kiìchja-ìsa; kitsò-la xità xi kota'yàt'aà-la:

—Kijchò nachrjein k'e nga komejèn-nò jchaxkoòn-ná nga jye kótijnajìnn-nò 'an xi Ki'ndí-la Xità xan-la yijo-na, tanga nachrjein jè, mìkiì jchaxkoòn-ná. ²³ K'oaá kító-nò xità: “Chítsejèn-là ijndé, chítsejèn-là ján.” Tanga kì kiì mokjeiín-nò, tìkoaá kì kiì onguítjìngui-là nas'ín k'oa kító-nò.

²⁴ Koni ma ni'ín ch'on k'e nga ote, ma iseèn kó okji nga jngoò itjandiì, k'oaá s'ín koma k'e nga kijchò nachrjein nga kjoiaa jngoò k'a xi Ki'ndí-la Xità xan-la yijo-na. ²⁵ Tanga 'an xi Ki'ndí-la Xità xan-la yijo-na, ítjòn, tse kjo'in siìkjiaán; jñà xità xi tjín nachrjein i'ndeì, kochrjekànguií-na. ²⁶ Koni s'ín komà jñà nachrjein ts'e Noé, k'oaá tis'ín koma jñà nachrjein k'e nga kjoiaa jngoò k'a 'an xi Ki'ndí-la Xità xan-la yijo-na. ²⁷ Xità, tsakjèn, kits'ìi, chixàn íchjá ko íchjín skanda jè nachrjein

nga jahas'en ni'ya chitso jè Noé, ikjoàn j'ù jtsí xkón, yaá jyehesòn yije xità kóhotjín. ²⁸ K'oaá tis'ín komà nachrjein ts'e Lot [xità xi tsiniì kitsò-la Abraham]. Jñà xità tsakjèn, kits'ìi, tsatse tsojmì, tsatíjna tsojmì, tsibítjè tsojmì, tsibíndaà ni'ya; ²⁹ tanga jè nachrjein

nga itjojiin jè Lot ya naxandá Sodoma, ts'a jtsí ni'ín xi ngajmiù inchròbà-ne xi nguì chijo azufre, yaá jyehesòn yije xita kóhotjín. ³⁰ K'oaá s'ín koma jè nachrjein k'e nga 'an kítjojen ìjngòò k'a xi Ki'ndí-la Xita xan-la yijo-na.

³¹ 'Jè xi tíjnasò'nga ni'ya-la, kì tì kii nchróbájen-ne nga skoé tsojmì xi 'ncha ni'ya-la; tìkooá jè xi tísíxájiin nangui-la kì tì kii nchróbá-ne ni'ya-la. ³² Tíkítsjeèn koni s'ín komàt'in chjoón-la Lot. ³³ Nita yá xita xi mejèn-la kochrjetjì yijo-la nga mì mé kjo'in sakò-la, tà saá sìichija-né kò kjo'in kíjnajiin; tanga jè xi tíjndaà nga tsjá yijo-la, jè-né xi kítjokàjiin kjo'in nga it'aà ts'an ndaà kíjna.

³⁴ 'K'oaá xan-nò, jè nitjen k'e nga okoma, tjín ni'ya ñánda jò xita kjioòsòn nachan, jngòò tjámìitjen nga kjiko Cristo, xi ìjngòò sijna-né nga kjo'in s'e-la. ³⁵ Tìkooá tjín ni'ya ñánda jò íchjín nchi'o ná'yo, jngòò tjámìitjen nga kjiko Cristo, xi ìjngòò sijna-né nga kjo'in s'e-la.

³⁶ 'Jò xita xi nchisíxángui rancho-la, jngòò tjámìitjen nga kjiko Cristo, jè xi ìjngòò sasíjna-né nga kjo'in s'e-la.

³⁷ Jñà xita kiskònangui-la Jesús:

—¿Ñánda-ne nga k'oas'ín koma Na'èn?

Jesús kitsò-la:

—Ya ñánda kijna cho k'en, yaá kítsajnajtín jñà líké.

18

Kjoa xi mangásòn ts'e chjoón ka'àn kò xitaxá ts'en

¹ Jesús tikoá tsibénojmi jngoò-la kjoa xi mangásòn nga mochjeén-né nga mìkiì sìnndaàjñaá inìma-ná; nàchrjein inchiòn kinókjoat'aà-lá Nainá. ² Kitsò-la:

—Jngoò naxandá ñánda tíjna jngoò xitaxá xi mìkiì beèxkón Nainá tikoá mìkiì beèxkón xita xi kj'eí. ³ Tíya-ne naxandá jè, tíjna jngoò chjoón ka'àn xi f'ùikon kjit'aà xitaxá jè nga tsò-la: “Tindaàjìin-ná kjoa ts'e kondra-na.” ⁴ Jè xita xi tjin-la xá, mìkiì xátì tsibíndaàjìin-la, tanga xi komà iskan kisikitsjeèn nga tsibíndaàjìin-la jè chjoón mé-ne nga mì tã tsja sùjti-la. Kitsò jìin inìma-la: “Nas'ín mìkiì bexkoán Nainá, tikoá mìkiì bexkoán xita, ⁵ tanga chjoón jè, 'ñó tísisi-na, koií kjoa-la nga kindàjìin-la mé-ne nga mì tã tsja ì kjoíikon-na, mì tã tsja 'an sùjti-na.”

⁶ Kitsò Na'èn-ná:

—Tiná'ya-là koni tsò xitaxá xi tsjin-la okixi. ⁷ Nainá, ¿a mìtsà isa ndaà sùs'in-la xita-la xi xó k'oas'ín jaàjìin-ne nga kò nàchrjein kò nitjen 'ñó sijét'aà-la? ¿A mìtsà isa niton sùs'in-la? ⁸ K'oaa xán-nò nga isa xátíya koiindaàjìin-la. Tanga k'e nga kjoiaa ìjngoò k'a 'an xi Kí'ndí-la Xita xan-la yijo-na, ¿a sakó-na xita ì isò'nde xi mokjeíin-la it'aà ts'an?

Jjoa xi mangásòn ts'e xita fariseo kò xita-la xitaxá Roma xi síkíchítjì tsojmi

⁹ Jesús tsibénojmi ìjngoò-la kjoa xi mangásòn ts'e xita xi xita kixi tsò-la yijo-la koa ochrjekàngui xi i'nga. Kitsò:

¹⁰ —Jò xita kii ñánda tíjna ìngo ítjòn nga kiichjat'aà-la Nainá: jngoò xi xita fariseo, xi ìjngoò, xita-la xitaxá Roma xi síkíchítjì tsojmi.

¹¹ Jè xita fariseo, nga síjna kixi, tíchjatjì yijo-la,

kitsò: “Nainá, tsjaà-lè kjondaà, ndaà chjí-lè nga 'an mì k'oaá s'iaàn koni s'ín xita xi k'jeí xi tsjìn-la kjoa kixi, xita chijé, xita ts'en, xita chijngui; ni mì k'oaá s'iaàn koni s'ín jè xita xi síkíchjítjì tsojmì. ¹² Jò k'a ótijnachjan nga jngoò xomàna; tsjaà-ná xi teya ngats'ì xi sèkijne.” ¹³ Tanga jè xita xi síkíchjítjì tsojmì, kjìnn síjna; skanda majìn-la nga kotsejèn ngajmì; tà jè inima-la 'beé-la; tsò: “iNainá, kàtas'e-lè kjohimatakòn xi it'aà ts'an nga xita jé 'mì-na!” ¹⁴ K'oaá xán-nò, xita jè, k'e nga kii-ne ni'ya-la, jyeé xita kixi kitsò-la Nainá; tanga jè xita fariseo majìn. Koií kjoa-la, nita yá-ne xi 'nga síkijna yijo-la, isaá nangui kijna, koa jè xi nangui síkijna yijo-la, isaá 'nga kijna.

*K'e nga jè Jesús kisichikon-t'in ndí ixti
(Mateo 19:13-15; Marcos 10:13-16)*

¹⁵ Tikoaá j'ìiko-la ndí ixti mé-ne nga koèt'aà-la tsja; jña xita xi kota'yàt'aà-la Jesús, k'e nga ki-jtseèxkon jña xita xi ijchòko ndí ixti, tsohótiko.

¹⁶ Tanga jè Jesús kiichja-la jña ixti; kitsò-la xita-la:

—Tjiì'nde-là jña ndí ixti nga kàtjanchrobákon-na, kì binchahikon-là. Jña xi k'oa s'ín tjín inima-la koni ts'e ndí ixti, jña xi tjín-la kjondaà nga Nainá tíhotixoma-la. ¹⁷ K'oaá xan-nò xi nguì okixi, jña xi mìkiì kokjeiín-la koni jngoò ndí ixti nga skoé kjondaà-la Nainá nga jè kotixoma-la, mìkiì kjoahas'en-jjìn ñánda tíhotixoma Nainá.

*Jngoò xita xi 'ñó nchiná
(Mateo 19:16-30; Marcos 10:17-31)*

¹⁸ Jngoò xi xita sko-la kiskònangui-la Jesús kitsò:

—Maestro ndaà, ¿mé xi s'iaàn nga s'e-na kjoabinachon nita kjé-ne?

19 Jesús kitsò-la:

—¿Mé-ne nga x̄ita ndaà 'mì-ná? Nijngòò x̄ita xi ndaà; t̄a jngòò jè Nainá xi ndaà. ²⁰ Jyeé tíjiin-lè kó tsò kjotíxoma: “Kì kjoa chijnguí 'nì, kì x̄itaá nìk'in, kì chijé 'nì, kì 'én ndiso nokjòì ìt'aà ts'e x̄ita xi kj'eíí, chàxkoín na'èn-lè kò nea-lè.”

21 X̄ita jè kitsò:

—Ngats'ìì kjotíxoma koi, jyeé kisìkitasoàn kó nga sa chítia.

22 K'e nga kii'nchré Jesús, kitsò-la:

—Nguì jngòò kjoa chija-lè: tatìjni yiji kóhòtjín tsojmì xi t̄jín-lè; ìkjoàn t̄ika'bí-la x̄ita ìma mé-ne nga s'e-lè kjoa machikon-t'in ján ngajmì. Ìkjoàn nchrobátjìngui-ná.

23 X̄ita jè, k'e nga kii'nchré, tà kjòbaá-la, koií kjoa-la nga 'ñó nchíná. ²⁴ Jesús, k'e nga kijtseè nga 'ñó ba kis'e-la kitsò:

—J̄ñà x̄ita nchíná, 'íin koma-la nga kjoahas'en-jìin ñánda tíhotíxoma Nainá! ²⁵ Ìsaá mì 'in koma-la jngòò cho camello nga kjoahas'en xkòn nindoò xi tjahaña-ne nikje, mì k'oaá-ne koni jngòò x̄ita nchíná xi 'ñó t̄jín-la tsojmì nga koma kjoahas'en-jìin ñánda tíhotíxoma Nainá.

26 J̄ñà x̄ita xi kii'nchré kitsò:

—¿Yá-né xi k̄tjokàjìin kjo'in?

27 Jesús kitsò-la:

—Jè kjoa xi mìkì koma-la x̄ita, Nainá komaá-la.

28 K'eé kitsò Pedro:

—Na'èn, ngajen, jyeé kiníkítsajna yije-jen tsojmì xi t̄jín-najen nga tjaàtjìngui-lèjen.

29 Jesús kitsò-la:

—Okixí xi xan-nò, ngats'iì xità xi kitsjiin-takòn ni'ya-la, na'èn-la, 'ndse, chjoón-la, ixti-la, nga mejèn-la k'oas'ín sùjchá yijo-la koni s'ín otíxoma Nainá, ³⁰ ngats'iì xità koi, tsojmì xi kisikítsajna, isaá tse tjoé ngajo-la jñà nachrjein xi titsajnaá i'nde i isò'nde; koa jñà nachrjein xi sa nchrobá, s'eé-la kjoabinachon nità kjé-ne.

Jesús, ijngò k'a tsibéojmí kjoabiyaà-la

(Mateo 20:17-19; Marcos 10:32-34)

³¹ Jesús kiichjat'aà xìn-la xità-la xi tejò ma-ne, kitsò-la:

—I'nde, ján onguía Jerusalén; yaá kitasòn yije ngats'iì kjoa xi tjit'aà xojon it'aà ts'an xi Ki'ndí-la Xità xan-la yijo-na, koni s'ín kiskii xità xi kiichja ngajo-la Nainá. ³² Yaá sùngatsja-na it'aà ts'e xità xi mìtsà xità judío; kijnokeè-na; ch'o sùko-na; kiichrájno-na; ³³ kojà-na, ikjoàn sùk'en-na; tanga xi koma jàn nachrjein kjoáya-na.

³⁴ Tanga jñà xità-la mìkii kjòchiya-la 'én xi tsibéojmí-la; tji'maá-la; mìkii jahas'en-jiin-la koni s'ín kitsò Jesús.

Kós'ín kisindaà-ne Jesús jngò xità xi mìkii tsejèn-la ya naxandá Jericó

(Mateo 20:29-34; Marcos 10:46-52)

³⁵ K'e nga jye tímachrañat'aà nga kijchò Jesús ya naxandá Jericó, jngò xità ima xi mìkii tsejèn-la tíjna indii ndiyá; tísjé kjotjò ton. ³⁶ Xità jè, k'e nga kii'nchré nga kjìn xità nchifa, kiskònangui mé kjoa xi tíma. ³⁷ K'eé kitsò-la xità nga jè Jesús xi Nazaret ts'e tífahato. ³⁸ K'eé 'ñó kiichja, kitsò:

—Jesús, nga ya nchrobàt'aà-ne tje-la xitaxá ítjòn David [nga jì tíjna ngajo-la], jchahimatakòn-ná!

39 Jñà x̄it̄a xi t̄j̄ima ít̄jòn, tsohótikò nga jyò kàt̄ijna; t̄anga jè, ìs̄aá 'ñó kiìchj̄a nga kitsò:

—j̄i xi ȳa nchrobàt'aà-ne t̄j̄e-l̄a x̄it̄axá ít̄jòn David, jchahimatakòn-ná!

40 K'eé tsasijna Jesús; kitsò: “Nchrobákò.” K'e nga ijchò kasit'aà chrañà-l̄a kiskònangui-l̄a, kitsò-l̄a:

41 —¿Mé xi mejèn-lè nga siìkò-lè?

Jè x̄it̄a xi mìkiì tsejèn-l̄a, kitsò:

—Na'èn, mejèn-na nga kàtatsejèn-na.

42 Jesús kitsò-l̄a:

—¿Kàtatsejèn-lè! Koi-né nga mokjeiín-lè nga kòmandà-ne.

43 X̄it̄a jè, n̄it̄oón kjòtsejèn-l̄a, ìkjoàn kiìt̄j̄ingui-l̄a Jesús; jeya kisik̄ijna Nainá. Ngats'ìi x̄it̄a naxandá xi kijtseè kjoa koi, t̄ikoaá jeya kisik̄ijna Nainá.

19

Jesús kò Zaqueo

¹ Jesús k'e nga ijchò naxandá Jericó, tsibíts'ia nga jahas'en-jìin naxandá. ² Ȳa t̄ijna jngò x̄it̄a xi 'mì Zaqueo xi x̄it̄a skò-l̄a jñà x̄it̄a-l̄a x̄it̄axá Roma xi síkíchj̄it̄jì tsojmì; t̄ikoa 'ñó x̄it̄a nchiná. ³ Mejèn-l̄a nga skoexkon yá-né xi 'mì Jesús; t̄anga mìkiì ma kotsejèn-l̄a nga kjin ma-ne x̄it̄a, nga jtobá kji Zaqueo. ⁴ K'eé tsangachikon ít̄jòn, ìkjoàn tsijin-jno jngò yá sicómoro nga mejèn-l̄a skoexkon Jesús koni s'ín kjoahato. ⁵ K'e nga jahaya ndiyá Jesús, kiskoòtsejèn mijin k'oə kijtseèxkon Zaqueo nga ȳa t̄ijna'a yá; kitsò-l̄a:

—Zaqueo, n̄it̄oón tit̄ajin, ì'ndeì mochjeén-né nga ȳa siìkjáya ni'ya-lè.

⁶ Zaqueo, nitoón tsitajen. Tsjaá komà-la nga kit-sjaà'nde-la ni'ya-la. ⁷ Jñà xita k'e nga kijtseè nga ya kisikjáya ni'ya-la Zaqueo, tsibíts'ia nga kiichjajno-la Jesús; kitsò nga ya kisikjáya ni'ya-la xita xi jé tjín-la. ⁸ K'eé tsasijna kixi Zaqueo, kitsò:

— Na'èn, osen tsojmì xi tjín-na tsjaà-la xita ima; koa tsà tjín xita xi 'an kiskoònacha-an-la, ñijòn k'a koki tsjaà ngajo-la.

⁹ Jesús kitsò-la:

— Ngats'ìi xita nei-la ni'ya jè, nachrjein i'ndeij, jyeé kòbitjokàjiin kjoa ts'e jé-la, koií kjoa-la nga k'oas'ín mokjeiín-la Zaqueo koni jè xita jchínga-la Abraham.

¹⁰ "An xi Ki'ndí-la Xita xan-la yijo-na, koií xá j'i-na nga j'i katsjià xita xi kichijà, tikoá j'i kàchrjekàjñaà jé-la xita.

Kjoa xi mangásòn xi okóya kjoa ts'e ton
(Mateo 25:14-30)

¹¹ Jñà xita, k'e nga nchi'nchré-la Jesús, koni s'ín tibenojmí kjoa koi, k'oaá s'ín kisikítsjeèn nga yaá koiíts'ia niton nga kotixoma Nainá; nga jè Jesús, jyeé kjomeè bijchó chraña Jerusalén. Koií kjoa-la, Jesús, tsibenojmí jngoò-la kjoa xi mangásòn nga mitsà k'oas'ín koma.

¹² Kitsò-la:

— Jngoò k'a, jngoò xita xi tje-la xita ítjòn kii jngoò nangui ñánda 'ño kjiin nga tjoé-la xá ítjòn, ikjoàn kijinchrobà-ne k'e nga jye tjoé-la xá. ¹³ Tanga k'e nga tikj'eè bitjo xita jè, te xita chi'nda-la kiichja-la nga tse ton kisingatsja nga jngoò ijngoò; kitsò-la: “Chjóé ton koi, tixáko skanda k'e nga koi-na.” ¹⁴ Tanga jñà xita xi tiya-ne naxandá-la

nga jtikeè komà, kisìkasén-tjingui i'nga-la xitá xi kitsò-la xitaxá ítjòn: “Majìn-najèn nga jè xitaxá jè kotìxoma-najèn.”

¹⁵ Tanga jè xitá jè, k'e nga jye kitjoé-la xá, j'ì ìjngoò k'a-ne nangui-la. Ikjoàn kiichja-la ngats'ìi xitá chi'nda-la xi kisìngatsja ton mé-ne nga skoe kó tjin kisìkijne ki'ndí-la jè ton xi kisìngatsja nga jngoò ìjngoò. ¹⁶ Jè xitá xi j'ì ítjòn kitsò: “Na'èn, ton-lè xi kinìngatsja-ná, te k'a okji kisìkijnesòn ki'ndí-la.”

¹⁷ Jè xitaxá ítjòn kitsò-la: “Ndaà tjin; ngaji, chi'nda ndaà-né; ndaà kinikjiín ton xi chiba kjòngatsjei; i'ndeì, te naxandá sìnngatsja-lè xi jì kotìxoma-la.”

¹⁸ Ijchò ìjngoò xi ma-ne jò chi'nda, kitsò: “Na'èn, ton-lè xi kinìngatsja-ná, 'òn k'a okji kisìkijnesòn ki'ndí-la.” ¹⁹ Jè xitaxá ítjòn kitsò: “Tikoáá ngaji, 'òn naxandá sìnngatsja-lè xi jì kotìxoma-la.”

²⁰ J'ì ìjngoò xi kitsò: “Na'èn, i tjna ton-lè xi kinìngatsja-ná. Ndaà tsibìtjoà; pahìto tsibìjté'ñoá.

²¹ Kitsakjoón-lè; ngaji, xitá jti-takòn-né; chjoí xi mì ngajì tsibìjni tikoá bìxkoí xi mì ngajì tsibìtjìi.”

²² Jè xitaxá ítjòn kitsò: “Ngaji xi chi'nda ch'o 'mì-lè; tije-ne 'én xi nokjoì sìnè-lè jé, nga si: xitá jti-takòn-né; chjoí xi mì ngajì tsibìjni tikoá bìxkoí xi mì ngajì tsibìtjìi. ²³ Tsà jye tíjin-lè, çmé-ne mì yaá kinikijna-ne ton-na ya banco nga kisìkijnesòn ki'ndí-la mé-ne k'e nga kjoì ìjngoò k'a-na sìnngatsja-ná ton-na?” ²⁴ K'eé kitsò-la jña xitá xi ya títsajna: “Chjaà'an-là ton; jè tjii-là xitá xi te k'a kisìkijnesòn.” ²⁵ Jña xitá xi oki'mì-la kitsò: “Na'èn, xitá jè, jyeé kò te k'a kotjín tjin-la!” ²⁶ Jè xitaxá ítjòn kitsò: “K'oaá xán-nò, ngats'ìi xi tjin-la, k'oií-isa-la; tanga jè xi tsjin-la, skanda tjá'aán-la

mé xi chiba tjin-la. ²⁷ Tikoá jñà xita kondra-na xi majin-la nga 'an kotixoma-la, nchrohoko-ná ijndé, tik'eèn nga nguixkoaàn.”

*K'e nga jahas'en Jesús ya naxandá Jerusalén
(Mateo 21:1-11; Marcos 11:1-11; Juan 12:12-19)*

²⁸ K'e nga jye okitsò Jesús, kiì ítjòn-la xita-la nga kiiko ján Jerusalén. ²⁹ K'e nga jye ijchò chraña jñà naxandá xi 'mì Betfagé ko Betania ya chrañat'aà-la jè nindoò xi 'mì Yá Olivo, kisikasén jò xita xi kota'yat'aà-la. ³⁰ Kitsò-la:

—Tanguió ján ndí naxandá itsé xi kijnat'aà ján; k'e nga kijchoò, yaá síjnat'aà'ño jngoò ndí búrró ki'ndí xi nì sa yá xita bijnasòn-la. Chijnda'ño, nchrohokoo. ³¹ Tsà yá xi kjònangui-nò, tsà kitsò-nò: “¿Mé-ne chíjnda'ño-nò?”, tìn-là: “Jè xó Na'èn-ná Jesús kochjeén-la.”

³² Kiì jñà xita-la; k'oaá s'in kisakò-la koni s'in tsibénojmí-la Jesús. ³³ K'e nga nchikíjnda'ño ndí búrró ki'ndí, kitsò nei-la:

—¿Mé-ne chíjnda'ño-nò ndí búrró?

³⁴ Jñà xita-la Jesús kitsò:

—Jè xó kochjeén-la Na'èn-ná Jesús.

³⁵ K'e nga ijchòko ñánda tíjna Jesús, jñà kisikjeén nikje-la nga tsohójtsa-la ndí búrró; ikjoàn kisikíjnasòn-la. ³⁶ Koni s'in tífi Jesús, jñà xita tsohójngoò nikje-la ya iya ndiyá. ³⁷ K'e nga jye kjòchrañat'aà nga nchifijen ya nindoò Yá Olivo, ngats'iì xita xi kota'yat'aà-la xi tjiko tsibíts'ia nga 'ño kiichja xi nguì tà kjotsja-la nga kitsjaà-la kjondaà Nainá nga koií kjoa-la jñà kjojkón xi jye kijtseè. ³⁸ Kitsò:

—Mé tà ndaà-là jè xitaxá ítjòn xi jè nchrobá ngajo-là Nainá. Tjín kjoa'nchán ít'aà ngajmiì. Tjikoà tjín kjoajeya.

³⁹ Jñà xitá fariseo xi ya taña tjiko xitá kjìn kitsò-la:

—¡Maestro, jchitikoji xitá xi kota'yàt'aà-lè!

⁴⁰ Tanga jè Jesús kitsò-la:

—K'oaá xán-nò tsà jñà xitá koi kítsajnajyò, jñà ndajo kichja.

⁴¹ Jesús, nga jye ijchò chraña naxandá Jerusalén, k'e nga kijtseèxkon, kiskindàyakeè xi ít'aà ts'e naxandá. ⁴² Kitsò:

—Jñò xi xitá naxandá Jerusalén 'mì-nò, tsà jè-là-ne naxrjein i'ndeì kòkjeiín-nò ít'aà ts'e jè kjoa xi tsjá-nò kjoa'nchán; tanga i'ndeì, tjí'maá-nò.

⁴³ Kjoí naxrjein k'e nga jñà kondra-nò kòìndiì-nò chrjó ndajo, sìikinda-nò kò kít'aà-nò nga jngoò it-jandiì. ⁴⁴ Jngoò k'a sìikjehesòn-nò, sìik'en yijeé-nò; niì tì jngoò ndajo sìyijòsòn-là xíkjín. Koií jé xi koma-nò nga mìkiì kiyaxkoòn Nainá k'e nga j'ìi katsejèn-nò.

Kií komà k'e nga jè Jesús tsachrje xitá xi otjña tsojmì ya ingo ítjòn ts'e Jerusalén

(Mateo 21:12-17; Marcos 11:15-19; Juan 2:13-22)

⁴⁵ Jesús jahas'en ya ñánda kijna ingo ítjòn, ikjoàn tsibíts'ia nga tsachrje jñà xitá xi nchihotjña kò xi nchihotse tsojmì; ⁴⁶ kitsò-la:

—K'oaá s'ín tíchja Xojon xi tjít'aà 'Én Tsjeè-la Nainá: “Ni'ya-na, ni'ya ts'e ochikon-né, tanga jñò, nguijo-là xitá chijé titsa'nè.”

⁴⁷ Jesús, nachrjein inchijòn tsakóya-la x̄ita ya nditsin ingo ítjòn; j̄nà x̄ita sko-la nò'miù, x̄ita xi okóya kjotíxoma-la Nainá xi kiskii Moisés, kò j̄nà x̄ita sko-la naxandá, nchihótsji'nde-la nga mejèn-la s̄iik'en Jesús. ⁴⁸ Tanga mikii kisakò-la kó s'ín s̄iiko nga j̄nà x̄ita naxandá, 'ñó ndaà nchi'nchré-la koni s'ín tsò 'én xi tíbénjmi.

20

Kjotíxoma-la Jesús

(Mateo 21:23-27; Marcos 11:27-33)

¹ Jngoò nachrjein, k'e nga jè Jesús tíhokóya-la x̄ita 'én ndaà-la Nainá ya nditsin ingo ítjòn, ijchò x̄ita sko-la nò'miù kò x̄ita xi okóya kjotíxoma-la Nainá xi kiskii Moisés; kjihijtako x̄ita jchínga. ² Kitsò-la:

—Koatìn-nájen, ¿mé kjotíxoma xi tsjá'nde-lè koni s'ín 'nì? ¿Yá xi kitsjaà-lè kjotíxoma koi?

³ Kùichja Jesús, kitsò:

—Tìkoáá 'an, jngoò kjoa skònangui-nò. Koatìn-ná: ⁴ ¿Yá xi kitsjaà-la kjotíxoma Juan nga kis'iìn bautizar x̄ita? ¿A Nainá-né xi tìjna ngajmiù, o xi tà x̄ita-né?

⁵ J̄nà x̄ita koi k'eé tsajoóya-ne; kitsò-la x̄íjín:

—Tsà kixoán: “Nainá kitsjaà-la kjotíxoma”, k̄itso-né: “¿Mé-ne nga mikii kòkjeiìn-nò it'aà ts'e?” ⁶ Tìkoá tsà kixoán: “It'aà ts'e x̄ita-né”, j̄nà x̄ita naxandá ndajoó koi'nè-ná nga k'oaá s'ín mokjeiìn-la nga jè Juan xi kùichja ngajo-la Nainá.

⁷ K'eé kitsò:

—Mikii 'ya-jen yá xi kitsjaà-la kjotíxoma.

⁸ Jè Jesús, kitsò-la:

—Tikoaá 'an, mìkìl k'oḡ xán-nò yá-né xi kits-
jaà-na kjoṭíxoma koni s'ín s'iaàn.

Kjoa xi mangásòn ts'e jñà ch'inda ts'en
(Mateo 21:33-44; Marcos 12:1-11)

⁹ Ikjoàn tsibíts'ia Jesús nga kùichja-la xita naxandá; tsibénojmi jngoò-la kjoa xi mangásòn, kitsò:

—Jngoò k'a jngoò xita tsibítje toò uva, ikjoàn kisikìña-la xita xi k'ejí nga kisixásòn; jè nei-la nangui, kjiin nó kiì. ¹⁰ K'e nga ijchò nachrjein nga jye kòjchá toò uva, jè nei-la, kisikasén jngoò ch'inda-la nga tjoé chiba-la chjí-la toò uva xi jè oko-la; tanga jñà xita xi kisixásòn nangui, tà kiskaàn-ko-né, tà kisikasén tiyaá-ne. ¹¹ Xi komà iskan, jè nei-la nangui ìjngoò xita ch'inda-la kisikasén; k'oáá tís'ín kisiko; kiskaàn-ko, ch'o kisiko, ikjoàn kisikasén tiya-ne. ¹² Ìjngoò kisikasén xi ma-ne jàn xita ch'inda; tà ngásòn kisiko; kisiki'on, koa tsachrjekàjiin nangui-la.

¹³ 'K'eé kitsò jè nei-la nangui: “¿Mé xi s'iaàn? Jè-la sikasén ki'ndí-na xi 'ñó tsjakeè; jè-la xi skoexkón.” ¹⁴ Tanga jñà xita ch'inda koi, k'e nga kijtseèxkon, kitsò-la xíkjin: “Jè jèe xi tjoé kjoṭjò-la ìnde; sik'eén mé-ne nga tsaján koma ìnde.” ¹⁵ Tsachrjekàjiin ya ñánda títje toò uva; ikjoàn kisik'en.

'Jñò, ¿kó bixón? Nei-la nangui, ¿mé xi siko xita koi? ¹⁶ Kjoí sík'en xita koi; k'ejí xita sìnngatsja jè nangui ñánda tjín toò uva.

Jñà xita xi nchi'nchré-la Jesús kitsò:

—ìNikjé-ne k'oas'ín koma!

¹⁷ Tanga Jesús, kiskoò'an, kitsò-la:

—Tsà majìn, ¿kó bixón? ¿Kó tsòya-ne koni s'ín tíchja Xojon xi tjí't'aa 'Én-la Nainá nga tsò?:

“Jè ndajo xi tsachrjekàngui chjinechrjó nga sa ítjòn, jè-né xi komà ndajo tàts'en chrjó-la ni'ya.”

¹⁸ Ngats'ìi xi ya kixosòn ndajo jè, koxkoaya-né; ko tsà jè ndajo skané xita, kochijo-né.

¹⁹ Jñà xita sko-la no'miì ko xita xi okóya kjotixoma-la Nainá xi kiskii Moisés, mejèn-la nga tije-ne hora tsobà'ño Jesús, nga jè kjoa xi mangàsòn, kiskaaya-la nga kondra ts'e koni s'ín tsibénojmi; tanga jñà xita naxandá kitsakjòn-la.

Kjoa ts'e xi machjiti tsojmi

(Mateo 21:45-46; 22:15-22; Marcos 12:12-17)

²⁰ Jñà xita sko-la no'miì kisikinda; kisikasén-'ma-la xita xi ijchò 'nchré-la xi k'oas'ín kis'iin koni tsà xita ndaa nga mejèn-la sakòtsji jngò-la 'én xi ch'o tsò mé-ne nga koma siingatsja-ne jè gobernador xi tjíya kjotixoma tsja nga jè koindaajin. ²¹ Jñà xita koi kiskònangui-la, kitsò-la:

—Maestro, 'ya-nájen jñà 'én xi nokjoi, ndaa okoòyi; mikii chjaajin xita; k'oaa s'ín okoòyi ndiyá-la Nainá koni s'ín tjin xi kjoa kixi. ²² ¿A ndaa tjin nga kichjiti-jen tsojmi it'aa ts'e xitaxá ítjòn ts'e Roma? ¿A xi majìn-né?

²³ Jesús, tik'eé kijtseèya-la nga nchikonachan-la, kitsò-la:

—¿Mé-ne nga mejèn-nò nga 'an chít'aa-ná?

²⁴ Takó jngò-ná ton. ¿Yá ts'e isén ko 'ín xi tjí't'aa?

Kitsò xita koi:

—Ts'eé César xi xitaxá ítjòn ts'e Roma.

²⁵ Jesús kitsò:

—Tjiì-lá César xi ts'e César, koa tjiì-là Nainá xi ts'e Nainá.

²⁶ Ngats'iì 'én xi kiìchja Jesús nga nguixkon xita naxandá, mìkiì kisakò-là xi koma kohòngui-ne. Tà kjòxkón-là; tà saá tà jyò tsibìtsajna.

*Kós'ín kiskònangui kjoa ts'e nga faáya-là mik'en
(Mateo 22:23-33; Marcos 12:18-27)*

²⁷ Jñà xita saduceo xi mìkiì mokjeiín-là nga faáya-là xita xi jye k'en ijchò kjònangui-là Jesús, kitsò-là:

²⁸ —Maestro, Moisés, k'oaá s'ín kiskii: Tsà jngoò xita xi kiyá 'ndse, tsà tsjin-là ixti k'e nga kiyá, jè chjoón-là mik'en, tije-ne 'ndse kixan-ko ijngoò k'a-ne mé-ne nga s'e-là ixti xi tje ts'e 'ndse. ²⁹ Kis'e xó jngoò k'a xita xi itoò komà 'ndse. Jè xi síjna ítjòn, kis'e xó-là chjoón; tanga mìkiì kis'e-là ixti skanda kóni nga k'en. ³⁰ Jè 'ndse xi ma-ne jò, chixàn-koó; tikoá k'e nga k'en, mìkiì kis'e-là ixti. ³¹ Chjoón jè, chixàn-koó xi ma-ne jàn; k'oaá xó s'ín chixàn-ko ngats'iì nga itoò 'ndse, tanga nijngoò xi kis'e-là ixti skanda k'e nga k'en. ³² Xi komà iskan, tikoá k'en jè chjoón. ³³ K'e nga tsà kjoáya-là, nga itoò 'ndse, ¿yá-né xi chjoón-là koma? Nga jñà tsibìtsajna ko nga itoò 'ndse.

³⁴ Jesús, k'ée kitsò-là:

—Jñà xita xi tjin naxrjein i'nde, ko chjoón ko x'in, bixan-né. ³⁵ Tanga jñà xita xi Nainá okitso nga ok'in-là nga kjoáya-là nga kítsajna isò'nde xi sa kjoí, mì tì kii kixan-ne. ³⁶ Tikoá mì tì kii kiyá-ne. K'oaá s'ín ngàsòn kítsajnakon koni àkjale; yaá kítsajna ko Nainá nga ixti-là ma nga jye kòfaáya-là. ³⁷ Tije-ne Moisés k'oaá s'ín okóya nga

jñà xi jye k'en, kjoaáya-la. K'oaá s'ín tjí't'aa xojon it'aa ts'e yá na'yá xi tí'ti k'e nga tsò Moisés: “Jè xi Nainá 'mì-lá, tikoáá Nainá tsò-la Abraham, Isaac, ko Jacob.” ³⁸ jñà xi jye k'en, mìtsà Nainá tsò-la xi Nainá; tà jñà xi títsajnakon xi Nainá tsò-la! It'aa ts'e Nainá, ngats'iì-né nga títsajnakon.

³⁹ K'eé kùichja xítà xi okóya kjotíxoma-la Nainá xi kiskii Moisés, kitsò:

—Maestro, kixí kjoa 'én xi nokjoi.

⁴⁰ Nì tì jngoò xítà xi kjò'ñó-ne ikon nga kiskònangui-ísa-la.

Ñánda kitjen-la Cristo [xítà xi xó kisikasén-ne Nainá]

(Mateo 22:41-46; Marcos 12:35-37)

⁴¹ Jesús kitsò:

—¿Mé-ne kotsò-ne jñà xítà nga jè xi Cristo, [xítà xi xó sùikasén-ne Nainá], nga ya kjinchrobát'aà-ne tje-la xítaxá ítjòn David? ⁴² Tjìjè-ne David, tsò xojon-la ya ts'e Salmo:

Jè Nainá kitsò-la Cristo, jè xi otíxoma-na:

“Tijnat'aà-ná i kixi-na,

⁴³ skanda k'e nga sùkítsajnanguia kondra-lè

ñánda nchasòn ndsokoi nga 'an, jye kisikijne-la.”

⁴⁴ Jè David, tsà kos'ín kitsò-la Cristo, ¿kó s'ín tjin-ne nga ya nchrobát'aà-ne tje-la David?

Kí kitsò Jesús it'aa ts'e xítà xi okóya kjotíxoma-la Nainá

(Mateo 23:1-36; Marcos 12:38-40; Lucas 11:37-54)

⁴⁵ K'e nga nchi'nchré ngats'iì xítà naxandá, Jesús kitsò-la xítà xi kota'yát'aà-la:

46 —Tikindaa yijo-nò it'aà ts'e xita xi okóya kjoṭixoma-la Nainá xi kiskii Moisés. Sasén-la nga nikje ndojò ókjá. Tikoáá tsjaá ma-la nga ndaà beèxkón xita xi kj'eíí, ndaà síhixat'aà ya nditsin. Tikoáá jñà ótsji íxile xi jncha ítjòn ya ni'ya ingo sinagoga, kò mejèn-la nga jñà kítsat'aà ítjòn ímixa k'e nga kjèn xita ñánda tjín s'eí. ⁴⁷ Faá'an ni'ya-la íchjín ka'àn xi jye k'en x'in-la. Ikjoàn 'ñó ndojò fiko oḥikon-la nga mejèn-la nga bitsajna'ma nga mì jcha-la mé kjoa xi s'ín. Jñà xita koi ìsaá tse kjo'in s'e-la.

21

*Ton xi kitsjaà kjoṭjò chjoón ka'àn xi 'ñó ima
(Marcos 12:41-44)*

¹ Jesús k'e nga kiskoòtsejèn, kijtsee xita nchiná xi 'ñó tjín-la ton nga nchibítsajnaya ton-la ya kaxa ñánda sinchá ton kjoṭjò-la Nainá. ² Tikoáá kijtsee jngoò chjoón ka'àn xi 'ñó ima nga tsibítsajnaya jò ndí ton xi chibachjí chjí-la. ³ K'eé kitsò:

—Xi kjoa kixi, k'oaá xán-nò, chjoón ka'àn ima jè, ìsaá tse ton kòbíjna mì k'oaá-ne ngats'ì xita xi i'nga. ⁴ Ngats'ì xita koi xi tjín-la ton, koií tsjá-la Nainá jè xi ningui-la, tanga jè chjoón ima, kàtsjá yijeé ton xi tjín-la xi tímajchá-ne.

*K'e nga kùchja Jesús it'aà ts'e ingo kó s'ín tjìnè-la
nga kixoña*

(Mateo 24:1-2; Marcos 13:1-2)

⁵ Tikoá nchijoóya i'nga-ne xita xi nchikotsejèn-la ingo ítjòn nga ndaà kjoàn ndajo-la; tikoá ndaà kjoàn tsojmì xi kitsjaà kjoṭjò-la Nainá jñà xita. Jesús kitsò-la:

⁶ —Kjoí nāchrjein k'e nga jñà ndajo kō tsojmì xi ndaà kjoàn xi chitsejèn-là, níí tí jngoò siyijòsòn-la xíkjín, kixoña yije-né.

Seña xi s'e k'e nga nchrobá machrañà nāchrjein nga kjoehet'aà isò'nde

(Mateo 24:3-28; Marcos 13:3-23)

⁷ K'eé kiskōnangui-lā kitsò-lā:

—Maestro, ¿mé nāchrjein-ne nga okōma kjoa koi? ¿Mé seña xi s'e k'e nga jye kōchrañà nga k'oas'ín kōma kjoa koi?

⁸ Jesús kitsò:

—Tikindaa yijo-nò nga mì yá xitā xi skónachān-nò. Kjìn xitā kjoíí xi 'ín ts'an siikjeén; kitso: “An-ná xi Cristo, [nga 'aán kisikasén-na Nainá]”, tikoā kitso-nò: “Jyeé tíjna chrañà nāchrjein nga 'an kotixoma.” Kì kiì onguítjinguì-là.

⁹ K'e nga kīnáy'a kjoa ts'e kjojchán, kjoasiì, kì tsakjoòn-jèn; mochjeén-né nga k'oas'ín kōma ítjòn tanga kj'eè tsà jè nāchrjein nga kjoehet'aà.

¹⁰ Kitsò-isa-lā:

—Naxandá skaàn-kjoò xi kj'eíí naxandá. Kōa xitaxá koìts'ia nga skaàn-kjoòkō xitaxá xi kj'eíí naxandá. ¹¹ Ndaà jchán k'oa ch'ón xkón; xkì xi ján naxandá s'e kjinchrá kō ch'in xi 'ñó kjan. Ján ngajmii jcha-lā kjoxxkón xi ch'o tjín kō xi ch'o kjoàn.

¹² 'Tanga jñò, ítjòn tsoḃa'ñò-nò xitā; kjitjinguikèè-nò kjiko-nò ya ni'ya ingo sinagoga nga ya sindaàjììn. Skinis'en-nò ndayá; kjiko-nò ít'aà ts'e xitaxá ítjòn kō ts'e gobernador, tà koíí kjoa-lā nga mokjeiín-nò ít'aà ts'an. ¹³ K'e nga k'oas'ín kōmat'ioòn, jè hora nga kénojmi-là xitā xi ít'aà ts'an. ¹⁴ K'oaá s'ín t'è-là takòn, kì tà chjà ítjòn

nìkítsjeèn kó kixón nga kìnókjoaa nga kìnchakoo yijo-nò, ¹⁵ koií kjoa-là nga 'an, tsjaà-nò 'én tikoá tsjaà-nò kjoa kjin-takòn kó s'in kìnókjoaa mé-ne nga jña xita kondra-nò mìkiì sùikijne-nò k'e nga chibàkjoò. ¹⁶ Skanda jña sùngatsja-nò xi na'èn-nò, 'ndsè, xinguiòò kò amigo-nò, tikoá sùik'en i'nga-nò. ¹⁷ Ngats'ii xita isò'nde kojtikeyé-nò xi kjoa ts'an. ¹⁸ Tanga njngòò tsjaskòò chija. ¹⁹ Jè xi kichikjoa-la kjo'in, kijnakon inima-la!

²⁰ 'K'e nga jchaa naxandá Jerusalén nga kit-seè jngòò itjandi-là soldado, k'oaá s'in tijin-nò nga jye kjòchraña nga jngòò k'a kjoehesòn yije mé xi tjín. ²¹ Jña xita xi títsajna Judea, kátanga, kàtjì ñánda nindoò choòn; jña xi títsajna Jerusalén, kàtitjokàjìn naxandá, jña xi ján títsajna campo, kì tì kii nchrobá-ne jjiin naxandá-la. ²² Koií kjoa-la nga nachrjein ts'e kjo'in-né mé-ne nga kítasòn yije-ne koni s'in tíchja Xojon xi tjít'aà 'Én Tsjeè-la Nainá. ²³ jima xó-ne jña íchjín xi ki'ndí 'ya kò xi ixti xó nchisíkaki jña nachrjein koi, nga 'ño tse kjo'in s'e it'aà nangui! Xi kjoajiti-la Nainá, tse kjo'in koi'nè-la xita naxandá Israel. ²⁴ Tjín xita xi kicha machitìn kiyá-ne; tikoáá tjín xi kj'eíj nangui kjiko preso jña xita kjojchán. Jña xi mitsà xita judío, 'ño ch'o sùiko nga skoetoòn jña xita naxandá Jerusalén; jña kotixoma skanda k'e nga kítasòn nachrjein-la xita koi.

K'e nga kjoii jngòò k'a-ne Ki'ndí-la Xita

(Mateo 24:29-35, 42-44; Marcos 13:24-37)

²⁵ 'Ikjoàn jcha-là jè ts'oi, sá kò ni'ño nga kotsejèn-là seña xi ch'o kjoàn. I it'aà nangui, ngats'ii xita 'ño tsakjón nga kji'nchré-la nga

'ñó kjone nga fi nchrobá ndáchikon. ²⁶ Jñà x̄it̄a ch̄iba-l̄a k̄iyáya-né nga tsakjón k'e nga skoē kjoa xi komat'in isò'nde. Skanda jñà ni'ño xi t̄jín ngajmiì k̄ijtiyaá-l̄a. ²⁷ Ikjoàn skoē-na x̄it̄a xi Ki'ndí-l̄a X̄it̄a xan-l̄a yijo-n̄a nga k̄jinchrobàjñàà ij̄iìn ifi. Tseē nga'ñó k̄o kjoajeya k̄joiīkoaa. ²⁸ K'ē nga kots'iā kjoa koi nga k'oas'ín koma, kixī t̄inchaà, ch̄j̄imiì'ngaà skoò, tsja t'è-là in̄ima-nò, chíñakjoaa nga jyeé k̄jòchrañà n̄achrjein nga jñò k̄itsajnadeī-nò.

²⁹ K'eé tsibénojmí jngoò-l̄a kjoa xi mangásòn; kitsò-l̄a:

—Chítsejèn-là yá toò iko, ngats'iì yá xi t̄jín. ³⁰ K'ē nga jye b̄íts'iā nga b̄íjts'én xka-l̄a yá, jyeé 'yaà nga nchrobá machrañà chon ndobá. ³¹ K'oaá t̄is'ín t̄jín, k'ē nga jchaa nga k'oas'ín tíma kjoa koi, k̄atasj̄iìn-nò nga jye t̄jnat'aà chrañà-nò n̄achrjein nga jchaa kó s'ín otíxoma Nainá.

³² 'Xi okixi, k'oaá xán-nò: Mìkiì k̄iyá x̄it̄a xi t̄jín n̄achrjein koi skanda kóni nga jye k̄itasòn yije jñà kjoa koi. ³³ Jè ngajmiì k̄o isò'nde kjoehet'aà-né, t̄anga jñà 'én-n̄a mìkiì kjoehet'aà; k̄itasòn-né.

³⁴ 'T'een kind̄a yijo-nò; mìkiì biì'nde nga sítajaaj̄iìn in̄ima-nò jñà kjoa xi ch'o t̄jín koni kjoa ch'i, kjoa chrjá'a, k̄o kjoa xi n̄ikájnoò i isò'nde. Tsà k'oas'ín s'een, mìkiì titsajnandaà jè n̄achrjein k'ē nga 'an̄ kjoiaa ījngoò k'a; tà n̄it̄on kjoiī n̄achrjein, skanè-nò koni jngoò ch'an. ³⁵ K'oaá s'ín komat'in ngats'iì x̄it̄a xi t̄jín nga t̄jtsa isò'nde. ³⁶ Jñò, ndaà t̄itsajna, t̄itsi'ba kijndà nga k̄jit'aà n̄achrjein mé-ne nga s'e-nò nga'ñó nga koma kitjójñòò ngats'iì

kjo'in xi k'oas'in koma, tikoā mé-ne nga mìkìl kosobà-nò nga kìncha nguixkōn Ki'ndí-la Xìta.

³⁷ K'e nga nāchrjein, Jesús, yaá tsakóya ya nditsin ingo ítjòn. K'e nga majñò yaá fisìkjáya ya nindoò xi 'mì Yá Olivo. ³⁸ Kjìn xìta naxandá, f'iikon ya nditsin ingo ítjòn nga xkì tajñòya; f'ìi 'nchré-la mé 'én xi okóya.

22

Kiís'in tsohótsji'nde-la xìta kondra-la Jesús nga tsoba'ñó

(Mateo 26:1-5, 14-16; Marcos 14:1-2, 10-11; Juan 11:45-53)

¹ Jyeé tímachrañà nāchrjein nga bitjo s'eí Paxko k'e nga kjèn inchrajín xi tsjìn-la na'yō san jñà xìta judío. ² Jñà xìta sko-la nō'miì kō xìta xi okóya kjotíxoma-la Nainá xi kiskìl Moisés, nga tsakjón-la xìta naxandá, tsohótsji'nde-la kó s'in sùkō Jesús nga sùk'en.

³ Jè xìta neí jahas'en-jìin inima-la jè Judas xi tikoā Iscariote 'mì, xi ya itjojiìn ts'e xìta xi tejò ma-ne xi tsajmeiìkō Jesús. ⁴ Judas, kiikáko jñà xìta sko-la nō'miì kō xìta sko-la xi síkinda ingo ítjòn nga tsajoóya-ne kó s'in sùngatsja Jesús. ⁵ Jñà xìta koi, tsjaá komà-la; tsibíndaajìin nga tōn tsjá-la. ⁶ Judas, kòkjeiín-la, ikjoàn tsohótsji'nde-la kó s'in sùngatsja Jesús nga mìkìl skoe jñà xìta naxandá.

K'e nga jè Jesús tsakjèn-kō xìta xi kota'yàt'aà-la
(Mateo 26:17-29; Marcos 14:12-25; Juan 13:21-30; 1 Corintios 11:23-26)

⁷ Ijchò nāchrjein-la s'eí ts'e inchrajín xi tsjìn-la na'yō san, k'e nga k'oas'in tjínè-la nga biyaà orrè xi

bíxteèn jní-là xi it'aa ts'e s'eí Paxko. ⁸ Jesús kisikasén Pedro ko Juan, kitsò-là:

—Tanguió kındaà tsojmì xi kjoa ts'e s'eí Paxko mé-ne nga kichiaá.

⁹ Jñà xítà-là kiskònangui-là, kitsò-là:

—¿Ñánda mejèn-lè nga konguí kındaà-jen?

¹⁰ Jesús kitsò:

—K'e nga kitjás'en-jñoò naxandá, ya skakjoò jngoò xítà x'in xi 'yajen jngoò nisa nandá. Tanguitjngui-là skanda ya ñánda kjoahas'en ni'ya.

¹¹ Kot'in-là nei-là ni'ya: “Jè Maestro kjònangui: ¿Ñánda tíjna cuarto-là ni'ya ñánda kókjen-koaa xítà xi kota'yat'aa-na ts'e s'eí Paxko?” ¹² Xítà jè, kòkò jngoò-nò cuarto xi tiyà kji xi jye ndaà choòn xi ya tíjnasò'nga ni'ya. Ya tındaà nga kichiaá.

¹³ Jñà xítà koi, kii; k'oaá s'in kisakò-là koni s'in kitsò-là Jesús. Yaá tsibíndaà tsojmì xi kòkjen kjoa ts'e s'eí Paxko.

¹⁴ K'e nga ijchò hora nga kòkjen, Jesús tsibìjnat'aa ímìxa ko xítà-là xi tsibíxáya-là. ¹⁵ Kitsò-là:

—¡'Nó tsìkìtsjeèn nga mejèn-na kókjen-ko-nò ts'e s'eí Paxko nga tìkj'eè fì-na kjoa biyaà! ¹⁶ K'oaá xán-nò nga mì tì kii kòkjeen-na s'eí Paxko skanda k'e nga kitasòn yije kjoa ts'e s'eí Paxko jñà nàchrjein k'e nga Nainá kotìxoma.

¹⁷ K'ée kiskoé jngoò chitsín, kitsjaà-là kjondaà Nainá, kitsò:

—Chjóé, tìka'bí-là xinguiqo; ¹⁸ k'oaá xán-nò nga mì tì kii skì-na vino skanda k'e nga kotìxoma Nainá.

¹⁹ Ikjoàn kiskoé inchrájin, kitsjaà-là kjondaà Nainá, kisiškoaya, kitsjaà-là xítà-là, kitsò:

—Inchrajín jè, yijo-na-né nga 'aán kiyá ngajo-nò. K'oa tís'ín t'een nga tixkoaya inchrajín, mé-ne nga koiitsjeèn-nò xi it'aà ts'an.

²⁰ K'e nga jye tsakjèn, k'oaá tís'ín kis'iin; kiskoé chitsín, kitsò:

—Chitsín jè, jè-né xi kjoa xitse xi bindaàjìin-ko-nò xi it'aà ts'e jní-na xi xíxteen xi kjondaà tsajòn nga makixiya kjoa. ²¹ Í tijnat'aako-ná ímixa, jè xita xi siingatsja-na it'aà ts'e xita kondra-na. ²² Xi okixi, 'an xi Ki'ndí-la Xita xan-la yijo-na, tjinè-na nga kiyá. Tanga, jima xó-ne jè xita xi siingatsja-na!

²³ Jñà xita-la tsibíts'ia nga kiskònangui-la xíkjín, kitsò:

—¿Yá-né xi k'oas'ín siingatsja?

Yá-né xi tjna ítjòn

²⁴ Jñà xita-la tsajoókjoò xi kjoa ts'e yá-né xi tjna ítjòn. ²⁵ Jesús kitsò-la:

—Jñà xitaxá ítjòn-la xi mìtsà xita judío, 'nó beètoòn xita naxandá-la, tanga jñà xitaxá koi, tsò-né nga ndaà xita. ²⁶ Tanga jñò, mìkiì k'oas'ín s'een. Jè xi tjna ítjòn, isaá nangui kàtìjina; jè xi otíxá, tà saá jè kàtama chì'nda. ²⁷ ¿Yá-né xi tjna ítjòn? ¿A jè xi bijnat'aà ímixa, o xi jè xi bíya tsojmì? ¿A mìtsà jè xi bijnat'aà ímixa? Tanga j'ndeji, mìkiì k'oas'ín koma. 'An, tijnajìin-nò koni jngoò xita chì'nda xi síxá-nò.

²⁸ 'Skanda kó-ne nga tàts'en-la kjoa, jñò-nò xi titsajnakò kjit'aà-ná nita mé kjoa xi tímat'ian. ²⁹ Koií kjoa-la nga 'an siingatsja-nò kjotíxoma nga jñò kotíxomaà koni s'ín kisìngatsja-na Nainá xi Na'èn-na, ³⁰ mé-ne jñò, ya kichioò tikoá s'ioo ya it'aà ímixa-na ñánda tìhotìxoma, tikoá ya

kìtsajnasòn íxìlè ts'e k̄jotíxoma nga jñò, kíndaàjìin-là x̄it̄a xi tejò t̄jè-là ts'è naxandá Israel.

*'Èn xi k̄iichja Jesús nga jè Pedro k̄jò'mat'in
(Mateo 26:31-35; Marcos 14:27-31; Juan
13:36-38)*

³¹ K̄iichja-ìsa Na'èn-ná, kitsò:

—Simón, Simón, jè x̄it̄a neíí kisìjé'nde nga mejèn-là 'ñó skót'aà-nò. K'e nga skót'aà-nò, yaá jchà-là yá-né xi ndaà k̄o xi mìkiì ndaà, koni s'ín nìk̄o trigo nga matsjeè.

³² 'Tanga 'an, tsibìtsi'batjì-lè mé-ne nga mì jchijat'aà-lè nga mokjeíin-lè xi it'aà ts'an. K'e nga jye s̄ikátjifaya-ne xi it'aà ts'an, t̄is̄ikoii xinguii nga kixi k̄itsajna.

³³ Simón kitsò:

—Na'èn, tijnandaà-ná nga k̄jìk̄o-lè nas'ín ndayá k'oín, nas'ín skanda k̄iyáko-lè.

³⁴ Jesús kitsò-là:

—Ngaji Pedro, k'oaá xan-lè, i'ndeí, jàn k'a k'oa sí nga mìkiì yaxkon-ná k'e nga t̄ik̄j'eè kjindáya kóxtí.

*K'e nga jye k̄jòchrañà n̄achrjein nga k'oi-là k̄jò'in
Jesús*

³⁵ Jesús kiskònangui-là, kitsò-là:

—K'e nga kisìkasén-nò nga tsanguió n̄ika'bió 'én-na nga mìkiì kich'à t̄on, mìkiì kich'à chijtsa, mìkiì xoxté kitsjaya, ¿mé xi kisìchjaat'aà-nò?

Jñà x̄it̄a kitsò:

—N̄imé-jèn.

³⁶ K'eé kitsò-là:

—I'ndeí, jè xi t̄jín-là chijtsa t̄on, k̄atakjoé; t̄ikoa jè xi t̄jín-là na'ya k̄atakjoé; k̄o jè xi tsjìn-là k̄ichà ndojò, k̄atátjina n̄achrokisòn-là koa k̄atátse k̄ichà-là.

37 K'oaá xán-nò nga tǐnè-là nga kítasòn koni s'ín tǐchja Xojon xi tǐt'aà 'Én Tsjeè-là Nainá xi ìt'aà ts'an nga tsò: “K'oaá s'ín skoë-ikon koni jngoò xitá xi mìkì ndaà s'ín.” Koni s'ín tǐchja 'Én Tsjeè-là Nainá xi ìt'aà ts'an, kítasòn yije-né.

38 Jǎà xitá-là kitsò:

—Na'èn, kjiòè jò-najen kichá ndojò ijndé.

Jè Jesús kitsò:

—Kàtje kjoa.

*K'e nga jè Jesús tsibítsi'ba ya nindoò Yá Olivo
(Mateo 26:36-46; Marcos 14:32-42)*

39 Jesús kii nga kùchjat'aà-là Nainá ya ñánda 'mì nindoò Yá Olivo koni s'ín s'ín kjit'aà; ìkjoàn kiitjingui xitá xi kota'yàt'aà-là. 40 K'e nga ijchò j'nde jè, kitsò-là xitá-la:

—Tìtsi'ba-là Nainá mé-ne nga mì jé skajñoò.

41 K'ée tsasit'aà xìn chiba-là koni kji saté jngoò ndajo k'e jngoò xitá osén. Tsasèn-xkó'nchi, ìkjoàn kùchjat'aà-là Nainá. 42 Kitsò:

—Na'èn, tsà mejèn-lè, chjaàxìn-ná kjo'in jè; tanga mìtsà jè kítasòn 'én-na, jè kàtabitasòn tsiji.

43 K'e nga tǐchjat'aà-là Nainá tsatsejèn jngoò àkjale-là Nainá xi inchrobà-ne ngajmii nga kit-sjaà-isa-la nga'ño. 44 Nga tse kjo'in tísíkjeiín inima-là, isaá 'ño kùchjat'aà-là Nainá; chiba-là kitjoøndá-né, jè ndátsjèya-là xi chixòt'aà nangui, jní kjoàn.

45 K'e nga jye kùchjat'aà-là Nainá, kii ìjngoò k'a-ne ñánda títajna xitá xi kota'yàt'aà-là. Tanga k'e nga ijchò, jyeé kjiyijòfè, koií kjoa-là nga 'ño 'on ma-là inima-là. 46 Kitsò-là:

—¿Mé-ne titsayijòfè-nò? Tísítjeen, tìtsi'ba-là Nainá mé-ne nga mì jé skajñòò.

Kii komà k'e nga kindobà'ñó Jesús

(Mateo 26:47-56; Marcos 14:43-50; Juan 18:2-11)

⁴⁷ Tákó tìk'eé tíchja-ìsa Jesús, kjin xitá ijchò; jè tsó'ba ítjòn Judas, xi ya ítjojin ts'e xitá-la Jesús xi tejò ma-ne. K'e nga ijchò, kii kasit'aà chraña-la Jesús nga kiskine'a. ⁴⁸ Jè Jesús kitsò-la:

—Ngaji Judas, ¿a k'oáá s'in tà jngoò kjoa xi chine'aá ningatsja-ná 'an xi Ki'ndí-la Xitá xan-la yijo-na?

⁴⁹ Jña xitá-la xi i'nga, k'e nga kijtsee kjoa xi komat'in Jesús, kitsò:

—Na'èn, ¿a mejèn-lè nga kich'on-jen kicha ndojò?

⁵⁰ Jngoò xitá-la Jesús tsajá-la kicha ndojò jè chí'nda-la nò'miù ítjòn, tsatet'aà líká kixi-la. ⁵¹ K'eé kitsò Jesús:

—¿Kì k'oáá nìkoo, kàtje kjoa!

Ikjoàn tsohót'aà-la tsja líká-la; nitoón kjondaà-ne. ⁵² K'eé kitsò-la jña xitá xi j'ìkjaá xi xitá sko-la nò'miù kò xitá xi síkinda ingo ítjòn kò xitá jchínga:

—¿Mé-ne k'oas'in kà'nè-nò nga kicha machitìn kò yá kich'à koni tsà jngoò xitá chíjé kòf'ìichjaà? ⁵³ Nachrjein inchijòn tsohótijnako-nò ya nditsin ingo ítjòn; ¿mé-ne nga mìkìl ya kindobà'ñó-ná? Koií kjoa-la nga jè hora jè nga jñò choòn, tsajòn-nò k'e nga jè xitá neí tíhotíxoma.

K'e nga jè Pedro mìkì tsibénójmí nga beèxkon Jesús

(Mateo 26:57-58, 69-75; Marcos 14:53-54, 66-72; Juan 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Jesús, kitsobà'ñó x̄ita, kiik̄o ni'ya-là n̄o'mii ítjòn. Jè Pedro, tà kjiìn tà kjiìn tsajmeètjingui-là. ⁵⁵ Ya jngòò osen nditsin, jñà x̄ita tsibítse jngòò ni'ín, ikjoàn tsibítsajna'ngui jngòò itjandii. T̄ikoa jè Pedro tsibìjnajiìn-là x̄ita. ⁵⁶ K'ée jngòò chjoón chí'nda kijtseèxkon Pedro nga t̄jna'ngui; kiskoò'an, kitsò:

—X̄ita jè, t̄ikoaá yaá tsóhok̄o Jesús.

⁵⁷ Tanga jè Pedro tsoho'mat'in-né, kitsò:

—Ngaji chjoón, x̄ita jè, mìkì bexkoan.

⁵⁸ Xi komà ijngòò tjò, ngui jngòò x̄ita kijtseèxkon Pedro, kitsò-là:

—T̄ikoaá ngaji, yaá tjaàkoi Jesús.

K'ée kitsò Pedro:

—Ngaji x̄iin, mìtsà ya tsòhokoa.

⁵⁹ Nga komà iskan, t̄jín-là tsà jngòò hora, t̄ikoaá 'ñó okitsò ngui jngòò x̄ita:

—Kixí kjoa, x̄ita jè, yaá tsóhok̄o, t̄ikoaá yaá i'nde-là Galilea.

⁶⁰ Pedro kitsò:

—Ngaji x̄iin, mìkì be mé 'én xi k̄o'mì-là.

T̄ik'ée-ne t̄ichja Pedro kiskindàya kóxtí.

⁶¹ Kisikátjifaya Na'èn-ná Jesús, kiskoòtsejèn-là Pedro. K'ée tsibítsjeèn-là Pedro 'én xi kitsò-là Na'èn-ná Jesús nga kitsò-là: “Jàn k'a k'oá sí nga mìkì yaxkon-ná k'e nga t̄ikj'eè kjindàya kóxtí.” ⁶² Jè Pedro, k'ée itjo ni'ya, ikjoàn 'ñó jchán kiskindàya nga 'on komà-là inima-là.

*Kós'ín kiichjɑ x̄itɑ xi kisìsobà-lɑ Jesús
(Mateo 26:67-68; Marcos 14:65)*

⁶³ Jñà x̄itɑ xi nchisíkɪndɑ Jesús, kisìsobà-lɑ t̄ikoa tsajá-lɑ. ⁶⁴ Tsibíchjoà xkɔn, ikjoàn kiskònangui-lɑ, kitsò-lɑ:

—¡Koat̄ìn-nájɛn yá xi tí'beé-lè!

⁶⁵ Kjìn kjoɑ t̄jín-ìsa xi kj'eíj xi 'ñó 'on kitsò-lɑ.

*K'e nga kiiko Jesús ñánda t̄jna x̄itaxá ítjòn ts'e x̄itɑ
judío*

(Mateo 26:59-66; Marcos 14:55-64; Juan 18:19-24)

⁶⁶ K'e nga kis'e isén, kjòxkóya jñà x̄itɑ jchínga ts'e x̄itɑ judío, x̄itɑ skò-lɑ nɔ'miì kɔ x̄itɑ xi okóya kjótixoma-lɑ Nainá xi kiskì Moisés; kiiko Jesús yá ñánda maxkóya jñà x̄itaxá ítjòn; ikjoàn kiskònangui-lɑ, kitsò-lɑ:

⁶⁷ —Koat̄ìn-nájɛn, ¿ɑ ngajj-né xi Cristo, [xi xó kisikasén-lè Nainá], o xi majìn-né?

Jesús kitsò:

—Tsà k'oɑ xán-nò: “An-ná”, mìkì kɔkjeíìn-nò.

⁶⁸ Tsà 'an skònangui-nò, jñò, mìkì k̄inókjoɑ t̄ikoaá mìkì s̄ikíjnandeí-ná. ⁶⁹ Jyeé ijchò hora-lɑ nga 'an xi Kì'ndí-lɑ X̄itɑ xan-lɑ yijo-na yáá kótijnat'aá kixi-lɑ Nainá xi 'ñó tse nga'ñó t̄jín-lɑ.

⁷⁰ Ngats'ìi x̄itɑ kitsò:

—¿A ngajj-né xi Kì'ndí-lɑ Nainá 'mì-lè?

Jesús kitsò-lɑ:

—Jñò sobà xi obixón nga 'an-ná.

⁷¹ K'eé kitsò jñà x̄itɑ:

—¿Yá x̄itɑ xi mochjeén-ìsa-ná xi tsja 'én? Jñá sobá titsana'yà-lá koni s'ín tíchjɑ-ne tso'ba.

23

K'e nga kùko Jesús ñánda tǐjna Pilato

(*Mateo 27:1-2, 11-14; Marcos 15:1-5; Juan 18:28-38*)

¹ Tsasítjen ngats'ìi x̄ita, kùko Jesús ñánda tǐjna Pilato. ² K'e nga ijchòko nguixkòn Pilato, j̄ña x̄ita tsibíts'ia nga tsohóngui, kitsò:

—X̄ita jè, kjòtsji-najen nga kj'eí ndiyá fiko naxandá-ná. Tsò-né nga mì xó kii kichjítjia tsojmì xi ìt'aà ts'e César, x̄itaxá ítjòn ts'e Roma; t̄ikoáá tsò-né nga jè xó xi Cristo [xi xó kisìkasén-ne Nainá] nga x̄itaxá ítjòn kǐjna.

³ Jè Pilato kiskònangui, kitsò-la:

—¿A jì-né xi x̄itaxá ítjòn-la j̄ña x̄ita judío?

Kitsò Jesús:

—Ngají xi k'oa si nga 'an-ná.

⁴ Pilato kitsò-la j̄ña x̄ita sko-la nò'mi kò x̄ita naxandá:

—Nimé jé xi matsji-na ìt'aà ts'e x̄ita jè.

⁵ Tanga j̄ña x̄ita, isaá 'ñó kùchja nga tsohóngui, kitsò:

—Kj'eí s'ín okóya-la x̄ita naxandá nga ótsji-la kjoasì. Tsibíts'ia-ne nangui Galilea, kóhokji nangui Judea, skanda j̄ Jerusalén.

K'e nga kùko Jesús ñánda tǐjna Herodes

⁶ K'e nga kiì'nchré Pilato jè 'én xi tsò, Galilea, kiskònangui-la x̄ita: ¿A yaá ì'nde-la? ⁷ K'e nga kis'enojmí-la nga ya ì'nde-la, kisìkasén-la jè x̄ita xi tǐjna x̄itaxá ítjòn Galilea xi 'mì Herodes; j̄ña naxrjein koi, t̄ikoáá ján tǐjna naxandá Jerusalén. ⁸ Herodes, k'e nga kijtseèkxon Jesús, 'ñó tsja komà-la nga kjòtseé mejèn-la nga skoexkon, nga

jyee kjin kjoa kii'nchré xi it'aà ts'e. Mejèn-la skoe jngoò kjojkón xi s'ín. ⁹ Kjin skoya kjoa kiskònangui-la, tanga jè Jesús, nijngoò 'én kiichja. ¹⁰ Tikoáá yaá títsajna jñà xita sko-la no'miì ko xita xi okóya kjotíxoma-la Nainá xi kiskii Moisés nga 'ñó nchihóngui. ¹¹ Jè Herodes ko soldado-la tsachrjekàngui-né; kisikákjá nikje xi 'ñó ndaà kjoàn koni ts'e xitaxá ítjòn nga kisìsobà-la; ikjoàn kisikasén ijngoò k'a-la jè Pilato. ¹² Nachrjein jè, tsajoóndaà-ne jè Pilato ko Herodes; k'e nga sa ítjòn, kondraá títsajna-la xíkjin.

K'e nga kitjoònè kjoa Jesús nga kiyá

(Mateo 27:15-26; Marcos 15:6-15; Juan 18:39-19:16)

¹³ Pilato tsibíxkóya jñà xita sko-la no'miì ko jñà xitaxá, ngats'ìi xita naxandá, ¹⁴ kitsò-la:

—Jñò, kinikasén-ná xita jè nga onguiòò; bixón-nó nga kjoasii ótsji-la xita naxandá; tanga 'an, kiskònanguií-la nga nguixkoòn; ngats'ìi 'én xi 'bioò, nime jé sakó-na it'aà ts'e.

¹⁵ Tikoáá jè Herodes, kisikasén ijngoò k'a-na xita jè nga nime jé kisakòt'aà-la. Tsjìn-la jé nga kiyá.

¹⁶ Tsjaà-la kjo'in, ikjoàn siikíjnandeíí-na.

¹⁷ K'oaá s'ín tjínè-la, k'e nga bitjo s'eí Paxko, bijnandeíí jngoò xita xi ndayá títsajna'ya. ¹⁸ Tanga jñà xita naxandá, tà jngoò jtaá kii ngats'ìi, kitsò:

—¡Kàtiyaà Jesús; tikíjnandeíí-nájen Barrabás!

¹⁹ Barrabás, ndayá tíjna koií kjoa-la nga xita naxandá Jerusalén kisikjaán-kjoò tikoá xita kisik'en jngoò. ²⁰ Pilato, mejèn-la nga siikíjnandeíí Jesús; ijngoò k'a kiichja-la xita naxandá. ²¹ Tanga jñà xita naxandá, isaá 'ñó kiichja, kitsò:

—¡Tjat'aà krò! ¡Tjat'aà krò!

²² Xi ma-ne jàn k'a kitsò-la xita naxandá:

—¿Mé jé xi tsohótsji, mé-ne kiyá-ne? 'An, nimé jé sakó-na xi it'aà ts'e nga kiyá. Tikoáá-ne tsjaà-la kjo'in, ikjoàn siikíjnandeí-na.

²³ Siì kis'iìn xita, 'ño kiichja nga mejèn-la krò sit'aà Jesús. Koií kjoa-la nga 'ño chja xita naxandá ko xita sko-la no'miì, kisikijne nga kisikitasòn Pilato. ²⁴ Jè Pilato kitsjaà okixi nga kàtitasòn koni s'ín síjé xita naxandá. ²⁵ Kisikíjnandeí Barrabás, xita xi xó k'oas'ín kisijé-ne naxandá xi tíjna'ya ndayá nga kjoasiì tsohótsji koa xita kisik'en. Ikjoàn kisìngatsja Jesús nga k'oas'ín kàtasíko koni s'ín mejèn-la.

K'e nga kisit'aà krò Jesús

(Mateo 27:32-44; Marcos 15:21-32; Juan 19:17-27)

²⁶ K'e nga kiìko Jesús nga kiì sík'en it'aà krò, kit-sobà'ño jngoò xita xi tínchrobá-ne rancho-la xi 'mì Simón xi ya i'nde-la ñánda 'mì Cirene; jè kisik'ajen krò nga kiìtjinguiko-la Jesús.

²⁷ Kjin xita naxandá tjingui-la, tikoáá kjin íchjín tjingui-la xi kjindáyakeè nga mahimakeè kjoa xi tímat'in Jesús. ²⁸ Jesús, kisikátji, kiskoòtsejèn-la, kitsò:

—Íchjín xi Jerusalén tsajòn, kì 'an chihindáyachaà-ná, chihindáyachaà yijo-nò ko ts'e ixti-nò. ²⁹ Kijchò nachrjein k'e nga tse kjo'in s'e nga kitso xita: “Mé tà ndaà-la jña íchjín xi 'ndj, xi tsjin-la ixti, xi mìkì ki'ndí tsì'beé, xi mì ixti kisikaki nga isaá chiba siikájno.” ³⁰ Ikjoàn koit's'ia nga kitso-la nindoò: “¡Kàtakaànè-najen!” K'oa tí kitso-la chrjangui-la nindoò: “¡Tìjtsa'nde-nájen!”

31 'An, koni jngoò yá xkoén, tanga 'ñó ch'o síko-na xita; jñò xi xita Jerusalén tsajòn, isaá tà 'ñó ch'o sìiko-nò xita koni jña yá kixi.

32 Tikoā kiiko jò xita xi tse jé tjín-la nga tikoā krò kiyát'aà. 33 K'e nga ijchòko ya i'nde ñánda 'mì I'nde Sko Mik'en, tsasíjnat'aà krò Jesús ko xita xi jò ma-ne, jña xi tse jé tjín-la; jngoò, tsasíjnat'aà nga kixi-la koā jngoò, tsasíjnat'aà nga ngaskón-la.

34 K'ée kitsò Jesús:

—Na'èn, tijchàat'aà-la; mìkiì beè mé kjoā xi s'ín.

Ijkoàn jña soldado kisiskáko nikje-la Jesús nga kisika'bí-la xíkjin yá ts'e koma. 35 Jña xita naxandá nchikotsejèn-la; tikoā jña xitaxá ítjòn nchisísobà-la, nchitsò:

—Xita xi kj'eíj tsachrjetji kjo'in; tsà kixi kjoā nga jè xi Cristo xi xó k'oas'ín jaàjìn-ne Nainá, kàtachrjetji kjo'in yijo-la.

36 Tikoāá jña soldado kisísobà-la Jesús. Ijchò kinchat'aà chraña-la; kitsjaà-la nandá vinagre nga sìikiì. 37 Kitsò-la:

—iTsà ji-né xi xitaxá ítjòn-la xita judío, tikíjnandeíj yijo-lè!

38 Tikoā tjít'aàsòn-la sko krò xi 'én griego, 'én latín, ko 'én hebreo xi tsò: “Jè jèe xi Xitaxá ítjòn-la xita judío.”

39 Jña xita xi tse jé tjín-la xi tikoā ya tjohónguit'aà krò, jngoò xi 'ñó 'nga kiichjakò Jesús, kitsò-la:

—iTsà ji-né xi Cristo [xi xó kisikasén-lè Nainá], tikíjnandeíj yijo-lè tikoā tikítsajnandeíj-nájen!

40 Jè xita xi ijngoò tsohótiko xíkjin, kitsò-la:

—¿A mì tsakjoòn-la Nainá nga ngàsòn kjo'in titsanìkjaán? 41 Xi okixi, jña ok'in-ná nga síkjaán

kjo'in nga kíchjiá jé-ná, koi kjoa-la nga 'ño ch'o ki'né; tanga jè xita jè, nímé xi ch'o kis'iin.

⁴² K'eé kitsò-la Jesús:

—Tíkítsjeèn-ná k'e nga jye kíts'ii nga kotixomai.

⁴³ K'eé kitsò Jesús:

—Okixii xi xan-lè; i'nde, ján kijnako-ná ngajmii ya i'nde ñánda 'ño ndaà choòn.

K'e nga k'en Jesús

(Mateo 27:45-56; Marcos 15:33-41; Juan 19:28-30)

⁴⁴ K'e nga ijchò nchisen, kòjñò nga tíjtsa isò'nde skanda xi jàn nga nguixòn. ⁴⁵ Jè ts'oi, kòjñò, koa jè nikje xi tjo'hóya jngohosen ingo ítjòn, jòya komà nga kixojndà. ⁴⁶ Jesús 'ño kiichja, kitsò:

—iNa'èn, ndseii bíjnaya inima-na!

K'e nga jye okitsò, k'en.

⁴⁷ Jè xita sko-la soldado, k'e nga kijtseè kjoa koi koni s'in komà, kijtseèxkón Nainá, kitsò:

—Kixii kjoa, xita jè, xita kixi-né.

⁴⁸ Ngats'ii xita xi chixoña nga nchikotsejèn, k'e nga jye kijtseè kjoa xi komà, kiì-ne ni'ya-la; kisijts'iin-sòn inima-la nga 'ño tse kjoaba kis'ejiin inima-la. ⁴⁹ Ngats'ii xita xi beèxkon Jesús ko íchjín xi inchrobà-tjngui-la skanda ján Galilea, kjiin jncha-ne nga nchikotsejèn-la.

K'e nga kishijiin Jesús

(Mateo 27:57-61; Marcos 15:42-47; Juan 19:38-42)

⁵⁰ Tíjna jngòò xita xi 'mì José xi 'ño ndaà xita, tikoaa xita kixi-né. Yaá i'nde-la ñánda 'mì Ari-matea, jngòò naxandá xi chja-ne Judea. Tikoaa xá ítjòn tjín-la ts'e xita judío. ⁵¹ Jè José, tikoaa

tíkòñaá-là nga mejèn-là skoe kó s'ín otíxoma Nainá; mìkì tìjngòè-ikon koni s'ín tsajoóya-ne xítaxá xíkín koni s'ín kisìko Jesús. ⁵² Kiikon Pilato; kù síjé'nde-là nga kjinchrobàko yijo-là Jesús. ⁵³ Kiskónájen-t'aà krò; kisìkájte jngòè nikje lino chroba. Ikjoàn kù kìhijìn. Kiskinìs'en-ngui jngòè ngajo mik'en ñánda nga xó k'oas'ín kitáx'a-ne naxì. I'nde jè, nì saá jngòè mik'en sihijìn. ⁵⁴ Nàchrjein jè, víspera-là s'eí Paxko-né; jye kjomeè bijchó hora nga kòts'ia jè nàchrjein nikjáya.

⁵⁵ Jñà íchjín xi tjìko kóni nga inchrobà-ne Galilea, kiitjngui-là; kijtseèxkon ngajo mik'en kó s'ín kisijna yijo-là Jesús. ⁵⁶ K'e nga j'ì-ne ni'ya-là tsibítsajnaandaà xkù xi 'ñó ndaà jne ko xkù na'yo. Ikjoàn kisìkjáya íchjín jè nàchrjein nikjáya, koni s'ín tíchja kjotíxoma.

24

Mé xi komà k'e nga jaáya-là Jesús

(Mateo 28:1-10; Marcos 16:1-8; Juan 20:1-10)

¹ Jè nàchrjein nga tàts'en xomàna, 'ñó tajñòya kù jñà íchjín ya ngajo mik'en ñánda kisìhijìn Jesús nga kiìko xkù jne xi tsibítsajnaandaà nga kùixten-jno yijo-là Jesús; tìkoà kjihijtako íchjín xi kj'eí. ² K'e nga íjchò, kijtseè jè ndajo xi tíchjoàjto-là ngajo mik'en, xìn kijna. ³ K'e nga jahas'en-ngui ngajo mì tì kù kjòtsji-là yijo-là Na'èn-ná Jesús. ⁴ K'e nga nchisíkájno íchjín koi, tà nìtoón chinchat'aà jò-là xità x'in xi íkjá nikje xi ote ni'ín kjoàn. ⁵ Íchjín koi, tà kitsakjòn-là; chincha-ñiat'aà nangui. K'ée kitsò jñà xità x'in xi jò ma-ne:

—¿Mé-ne i binchaàtsjijiìn-là mik'en jè xita xi tijnakon? ⁶ Mi ti yá tjin-ne ijndé, jyeé kòfaáya-là. Tíkítsjeèn koni s'in kitsò-nò k'e nga tisa tsibìjna Galilea, ⁷ nga kitsò: “Mochjeén-né nga jè Ki'ndí-là Xita, jña kongatsja xita jé nga koòt'aà krò tanga k'e nga kijchò jàn nachrjein kjoaáya-là.”

⁸ Jña íchjín koi, k'ée tsibítsjeèn-là koni s'in kitsò Jesús. ⁹ K'e nga j'ii-ne nga kii katsejèn-là ngajo mik'en, tsibénojmi-là jña xita xi tsibíxáya-là xi tejn-goò ma-ne ko xita xi i'nga. ¹⁰ Jña íchjín koi, jè xi 'mì María Magdalena, Juana, María xi nea-là ma-ne Jacobo ko xi kje'ejí íchjín-ísa; jña xi ijchòko 'én nga tsibénojmi-là jña xita xi tsibíxáya-là. ¹¹ Tanga jña xita-là Jesús, xi kjoa nìton, tà kjoaská komà-là; mìkii kòkjeiín-là 'én xi tsibénojmi-là jña íchjín.

¹² Tanga jè Pedro, tsangachikon, kii katsejèn-là ngajo mik'en; k'e nga kiskoòtsejèn-s'en ngajo, kijt-seè nga tà jña kjioò nikje xi kisijtéjiìn Jesús. Ikjoàn kii-ne ni'ya-là; tà kjòxkón-là kjoa xi komà.

Ndiyá Emaús (*Marcos 16:12-13*)

¹³ Tijè-ne nachrjein, jò xita xi kota'yàt'aà-là Jesús nchifi jngoò naxandá xi 'mì Emaús, xi tjin-là tsà tejn-goò kilómetro skanda jàn Jerusalén. ¹⁴ Nga nchifi ya ndiyá, koií nchijoóya-ne ngats'ii kjoa xi komà. ¹⁵ Nga nchijoónojmi tikoá nchikjòngangui-là xíkjín ijchòtjingui chraña-là xi tijè-ne Jesús xi taña tsobáhijtao. ¹⁶ Tanga jña, k'oaá komà-là koni tsà tíchjoà xkon, mìkii kijtseèxkon. ¹⁷ Jesús kiskòngangui-là, kitsò-là:

—¿Mé 'én xi ondaà chibàya-nò nga tjaàya ndiyá?
¿Mé-ne ba tjin-nò?

18 K'eé kiichja Cleofas, kitsò:

—Ngats'ìi xita naxandá Jerusalén, tà jì tà jn-goò-lè xi mìkiì tjiin-lè jè kjoa xi komà ján Jerusalén, jñà naxrjein xi tsato.

19 Jesús kitsò:

—¿Mé kjoa-ne?

Jñà xita koi kitsò-la:

—Kjoa ts'e Jesús xi Nazaret i'nde-la, jè xi kiichja ngajo-la Nainá; kis'eé-la nga'ño, ma yijeé-la nita mé kjoa-ne, nita mé 'én-ne nga nguixkon Nainá, nguixkon ngats'ìi xita naxandá. 20 Xita sko-la no'miì, ko xitaxá tsajen, kisingatsja xita Romano nga kisik'en, tsohót'aà krò. 21 Ngajen, titsachiñá-lajen, bixón-nájen tsà jè Mesías xi sikkítsajnandeií-ne xita naxandá Israel. Tanga i'ndeì, jyeé tjin-la jàn naxrjein nga k'oas'in komà kjoa koi. 22 Tikoaá tjin i'nga íchjín xi titsajnajin-najen, xi tajñòya kòfi katsejèn-la jè ngajo mik'en. K'e nga kòf'ìi-ne kàbincháxkón-najen nga kàbénojmi-najen 23 nga mì xó kiì kàsakó-la yijo-la Jesús; tikoa kàbeèxkon xó àkjale xi kàtsò-xó-la: Jesús tijnakon-né. 24 K'eé kòfi i'nga xita xingui-jen xi kòfi katsejèn-la ngajo mik'en, k'oaá tis'in kàbeèxkon koni s'in kàtsò jñà íchjín tanga jè Jesús, mì xó kiì kòbeè.

25 K'eé kitsò Jesús:

—¿Mé tà tònò-nò tikoa mé tà tájaajin tjin inima-nò nga mìkiì ndaà mokjein-nò kjoa xi kitsò jñà xita xi kiichja ngajo-la Nainá! 26 ¿A mìtsà tjiin-nò? K'oaá s'in tjinè-la Cristo, [xita xi xó kisikasén-ne Nainá], nga ítjòn sikkjein kjo'in, ikjoàn kjoahas'en ngajmiì ñanda jeya kijná.

27 Tsibénojímíya-la kó tsòya-ne koni s'ín tíchja ngats'ìi Xojon-la Nainá it'aà ts'e Cristo. Tsibíts'iaako-ne xojon xi kiskii Moisés; ikjoàn tsibénojímíya-la ngats'ìi xojon xi kiskii jñà xita xi kiichja ngajo-la Nainá.

28 K'e nga ijchò ya naxandá ñánda nchifì xita koi, Jesús, k'oaá kis'iin koni tsà isa kjiin tífi. 29 Tanga jñà xita koi, kjo'ño kis'iin-la nga kisikíjna; kitsò-la:

—Tijnako-nájen; jyeé kjòhoxòn, jye kiskaàtji ts'ói.

Jè Jesús, kòkjeiín-la; jahas'en ni'ya; tsibìjnako. 30 K'e nga jye títsajnat'aà ímíxa, kiskoé inchrajín, kitsjaà-la kjondaà Nainá, kisìxkoaya, ikjoàn kitsjaà-la jñà xita. 31 K'eé kitáx'a xkon; kijtseèxkon nga jè Jesús; tanga jè Jesús, tà kichijà-né nga nguixkon xita koi. 32 K'eé kitsò-la xíkjin:

—Koií-la kjoa-la nga ndaà kòmatsja-la iníma-ná k'e nga tíhókonojmí-ná ya iya ndiyá nga tibénojímí-ná kjoa ts'e Xojon-la Nainá.

33 Mì tì kii kiskoòña-ne, kisìkátji nitoón-ne nga kii-ne Jerusalén; ijchò ijngoò k'a-ne jngoò ni'ya ñánda títsajnajtín xíkjin xi tejngoò ma-ne ko xita xi kj'ejí-isa. 34 Jñà xita xi tejngoò ma-ne kitsò-la xíkjin:

—Kixí kjoa, jyeé kòfaáya-la Na'èn-ná Jesús; jyeé kòbeèxkon Simón.

35 K'eé tsibénojímí jñà xita xi jò ma-ne kó s'ín komàt'in ya iya ndiyá koa kó s'ín komà nga kijtseèxkon Jesús k'e nga kisìxkoaya inchrajín.

K'e nga jè Jesús tsatsejèn-jiin osen ñánda títsajna xita xi kota'yàt'aà-la

(Mateo 28:16-20; Marcos 16:14-18; Juan 20:19-23)

³⁶ Tákó tik'eé nchichja-ìsa nga nchibénojímí-là xíkjín kjoa koi, nga tsasìjnajìin osen-là Jesús; kisihixat'aà, kitsò-là:

—Nainá, 'nchán kàtasíkítsajna-nò.

³⁷ Jñà xita koi, tsí ndaà kitsakjòn, koa tsí ndaà kisinchaàxkón; k'e nga kijtseè, komà-là tsà tà inima-là mik'en-né. ³⁸ Tanga Jesús kitsò-là:

—¿Mé tà ndaà tsakjoòn-nò? ¿Mé-ne k'oa tsò-ne kjohítsjeèn xi bitjojiìn inima-nò? ³⁹ Chítsejèn-là ndsaa ko ndsokoaà. 'An-ná. Tjat'aà-ná ndsaa koa chítsejèn-ná. Jngoò xita xi tà inima, tsjìn-là yijo, tikoáá tsjìn-là nindaà, tanga 'an, tjín-na koni s'ín títsa'yaà-ná.

⁴⁰ K'e nga jye okitsò-là, tsakó-là tsja ko ndsoko.

⁴¹ Tanga jñà xita-là mìkiì xatí kòkjeiìn-là nga tsja komà-là tikoá kisinchaàxkón nga kijtseèxkon Jesús; k'ée kiskònangui Jesús, kitsò-là:

—¿A tjín chiba-nò tsojmì xi ma chine?

⁴² Kitsjaà itsé-là tin xi jye kichjàn, ko tsjén-là cho cera. ⁴³ Jesús kiskoé, ikjoàn kiskine nga nguixkon jñà xita-là. ⁴⁴ K'ée kitsò-là jñà xita-là:

—Jñà kjoa xi komàt'ian, jñà-né xi tsibenojmí-nò k'e nga tisa tsohótijnako-nò. K'oaá s'ín kixan-nò nga kítasòn yije-né koni s'ín tíchja xojon it'aà ts'an, jè kjotíxoma-là Nainá xi kiskìì Moisés ko ts'e xita xi kiichja ngajo-là Nainá ko xi tjít'aà libro ts'e Salmo.

⁴⁵ K'ée kisikichiya-là kjohítsjeèn-là mé-ne nga kàtjahas'en-jìin-là koni s'ín tíchja Xojon xi tjít'aà 'Èn Tsjeè-là Nainá. ⁴⁶ Kitsò-là:

—K'oaá s'ín tíchja Xojon-là Nainá nga tsò nga 'an xi Cristo, [xi xó kisikasén-na Nainá], k'oaá s'ín tjínè-na nga kiyá; tanga k'e nga kijchò jàn

nachrjein, kjoaáya-na it'aà ts'e kjoa biyaà. ⁴⁷ Xi it'aà ts'an, Nainá sijnchàat'aà-la jé-la xita k'e nga sikkájno jé-la nga mì tì jé kohótsji-ne. Jè 'én koi, mochjeén-né nga kinókjoayajin yije-la xita mats'iaako-ne Jerusalén kó nga tíjtsa isò'nde. ⁴⁸ Jñò kénajmió kjoa kixi koni s'in komà. ⁴⁹ An sikasén-nò jè kjojò xi tsjá Na'èn-na koni s'in kitsjaà tso'ba. Tanga jñò, í tìtsajna naxandá Jerusalén skanda k'e nga tjoé-nò nga'ño-la Nainá xi nchrobá-ne ngajmì.

K'e nga kùmjìn ngajmì Jesús

(Marcos 16:19-20)

⁵⁰ K'ée kiiko xita-la skanda ján naxandá Betania. Kiskimil'nga tsja nga kisjé't'aà-la Nainá nga katasíchikon-t'in jñà xita koi. ⁵¹ K'e nga tísjé't'aà-la, kitjámì'nga nga kù-ne ngajmì. ⁵² Jñà xita-la, k'e nga jye chincha-xkó'nchit'aà-la nga jeya kisikíjna Jesús, kù-ne Jerusalén; 'ño tsja kis'e-la. ⁵³ Nachrjein inchijòn tsibìtsajnyaya ingo ítjòn nga kitsjaà-la kjondaà Nainá tikoja jeya kisikíjna.

'Én-lá Nainá xi kjoa ts'e Jesucristo
New Testament in Mazatec, San Jerónimo Tecóatl
Mazateco de S Jeronimo Tecoatl; maa
(MX:maa:Mazatec, San Jerónimo Tecóatl)

copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mazatec, San Jerónimo Tecóatl

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mazateco, San Jerónimo Tecóatl [maa], Mexico

Copyright Information

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mazatec, San Jerónimo Tecóatl

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

9f778253-d34e-5037-af35-7bca16479aa0